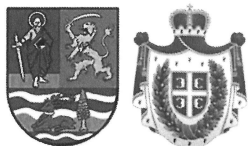

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ПАРКА ПРИРОДЕ „СЛАТИНЕ У ДОЛИНИ ЗЛАТИЦЕ“
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

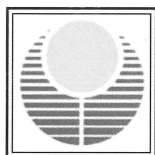
РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Немања Ерцег

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ПАРКА ПРИРОДЕ „СЛАТИНЕ У ДОЛИНИ ЗЛАТИЦЕ“ НА
ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

Е - 2882/1

ОДГОВОРНО ЛИЦЕ

Т. Зеленовић Васиљевић

др Тамара Зеленовић Васиљевић

ВД ДИРЕКТОРА

Предраг Кнежевић
Предраг Кнежевић, дипл. правник

Нови Сад, 2024. године

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ПАРКА ПРИРОДЕ „СЛАТИНЕ У ДОЛИНИ ЗЛАТИЦЕ“
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Немања Ерцег

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ПАРКА ПРИРОДЕ „СЛАТИНЕ У ДОЛИНИ ЗЛАТИЦЕ“ НА
ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

E - 2882/1

ОДГОВОРНО ЛИЦЕ

др Тамара Зеленовић Васиљевић

ВД ДИРЕКТОРА

Предраг Кнежевић, дипл. правник

Нови Сад, 2024. године

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА: др Тамара Зеленовић Васиљевић

СТРУЧНИ ТИМ:

мр Драгана Дунчић, дипл. простор. план.
мр Рита Барјактаровић, дипл. биол.
Лана Исаков, маст. инж. арх.
др Оливера Добривојевић, дипл. простор. план.
мр Владимир Пихлер, дипл. инж. арх.
Тања Ковачевић, маст. инж. арх.
Бранко Миловановић, дипл. инж. мелио.
Мирољуб Љешњак, дипл. инж. пољ.
Милан Жижић, дипл. инж. маш.
Наташа Медић Королија, маст. инж. пејз. арх.
Зоран Кордић, дипл. инж. саобр.
Зорица Санадер, дипл. инж. електр.
Радованка Шкрбић, дипл. инж. арх.
Теодора Томин Рутар, дипл. правник
Иван Тамаш, маст. простор. план.
Далибор Јурица, дипл. инж. геодез.
Милко Бошњачић, маст. инж. геодез.
Дејан Илић, грађ. техн.
Ђорђе Кљаић, геод. техн.
Драгана Митић, екон.техн.
Бранка Поптешин, дактилограф - оператер
Душко Ђоковић, копирант

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ.....	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	2
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
2. ПРЕДМЕТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
2.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ	3
2.1.1. ПРАВНИ ОСНОВ.....	3
2.1.2. ПЛАНСКИ ОСНОВ	5
2.1.2.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА	5
2.1.2.2. ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	12
2.1.2.3. ПРЕГЛЕД ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	14
3. ОПИС ГРАНИЦЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРКА ПРИРОДЕ), ОПИС ГРАНИЦА ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРКА ПРИРОДЕ) И ОПИС ГРАНИЦЕ ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ ПАРКА ПРИРОДЕ.....	14
3.1. ОБУХВАТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	14
3.2. ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРКА ПРИРОДЕ)	15
3.3. ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ И ГРАНИЦА ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРКА ПРИРОДЕ)	15
3.3.1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	15
3.3.1.1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРКА ПРИРОДЕ)	15
3.3.1.2. ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНИХ ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРК ПРИРОДЕ)	15
3.4. ОПИС ГРАНИЦЕ ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ ПАРКА ПРИРОДЕ	16
4. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	16
4.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	16
4.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	20
4.2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ.....	20
4.2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ.....	21
4.2.2.1. ЗАШТИТА И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ	21
4.2.2.1.1. ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ	21
4.2.2.1.2. ЗАШТИТА И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА	21
4.2.2.1.2.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ.....	21
4.2.2.1.2.2. ВОДНИ РЕСУРСИ	21
4.2.2.1.2.3. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	21
4.2.2.1.2.4. МИНЕРАЛНИ И ЕНЕРГЕТСКИ РЕСУРСИ	21
4.2.2.2. ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА	22
4.2.2.3. ЗАШТИТА КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА	22
4.2.2.4. СТАНОВНИШТВО.....	22
4.2.2.5. ПРИВРЕДА	22
4.2.2.6. ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ	23
4.2.2.6.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	23
4.2.2.6.2. ВОДНА И КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА	23
4.2.2.6.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА	23
4.2.2.6.3.1. ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ (ОИЕ)	23
4.2.2.6.3.2. ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ	23
4.2.2.6.3.3. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА.....	24
4.2.2.7. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	24
4.2.2.8. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА.....	24
5. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	25
5.1. ПРИРОДНИ УСЛОВИ	25
5.1.1. ГЕОЛОШКЕ И ГЕОМОРФОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	25
5.1.2. ХИДРОГРАФСКЕ И ХИДРОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ.....	26
5.1.3. КЛИМАТСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	27

5.1.4. ПЕДОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ.....	28
5.1.5. СЕИЗМОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ.....	29
5.2. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ.....	29
5.2.1. ПРИРОДНА ДОБРА.....	29
5.2.2. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ.....	30
5.3. КАРАКТЕР ПРЕДЕЛА.....	31
5.4. СТАНОВНИШТВО.....	31
5.5. ПРИВРЕДА.....	32
5.5.1. ПОЉОПРИВРЕДА.....	32
5.5.2. ТУРИЗАМ.....	33
5.6. ИНФРАСТРУКТУРА.....	33
5.6.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА.....	33
5.6.2. ВОДНА И КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА.....	34
5.6.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА.....	36
5.6.3.1. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА.....	36
5.6.3.2. ТЕРМОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА.....	36
5.6.4. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА.....	37
5.7. ЕЛЕМЕНТАРНЕ НЕПОГОДЕ И АКЦИДЕНТНЕ СИТУАЦИЈЕ.....	37
6. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ.....	38
7. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА.....	39
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА.....	40
1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	41
2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	42
3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	42
III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	46
1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	46
2. АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	57
3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ.....	57
3.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА.....	57
3.2. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ ДОБАРА.....	58
3.2.1. ЗАШТИТНА ЗОНА ПАРКА ПРИРОДЕ.....	59
3.2.2. СТАНИШТА ЗАШТИЋЕНИХ И СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА ОД НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА.....	60
3.2.3. ЕКОЛОШКИ КОРИДОРИ.....	60
3.2.4. ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ.....	62
3.3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА.....	64
3.4. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРЕДЕЛА.....	65
3.5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ.....	65
3.6. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	66
3.7. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА.....	71
3.8. УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ.....	72
3.9. УСЛОВИ И МЕРЕ КОЈИМА СЕ ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ЈАВНЕ НАМЕНЕ ЧИНЕ ПРИСТУПАЧНИМ ОСОБАМА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ.....	73
3.10. УСЛОВИ И МЕРЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ИЗГРАДЊЕ.....	73
IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	75
1. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ГРАДА КИКИНДЕ.....	76
2. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ ЧОКА.....	76
3. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА.....	76
4. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	77
V ПРОГРАМ ПРАЂЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	78
1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	78
2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЂЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	79
2.1. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА.....	79
2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ.....	80
2.3. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА.....	80

3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА	81
4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА.....	84
VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	84
1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ	84
2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	86
VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА.....	86
VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	87
IX ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	88

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Простори потенцијално негативних утицаја на животну средину и мере заштите Р - 1:50 000

СПИСАК ТАБЕЛА И СЛИКА**ТАБЕЛЕ**

Табела 1.	Обухват Просторног плана.....	15
Табела 2.	Целине, потцелине, режими заштите са њиховим површинама.....	15
Табела 3.	Број становника и домаћинстава насеља која гравитирају Парку природе	32
Табела 4.	Табела органа и институција од значаја за израду ППППН ПП Слатине у долини Златице.....	39
Табела 5.	Преглед посебних циљева стратешке процене и индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана	42
Табела 6.	Веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене утицаја	43
Табела 7.	Компатибилност циљева Просторног плана и СПУ	45
Табела 8.	Процена утицаја сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене утицаја у односу на варијантна решења	48
Табела 9.	Критеријуми за оцењивање величине утицаја.....	49
Табела 10.	Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја.....	49
Табела 11.	Скала за процену вероватноће утицаја.....	49
Табела 12.	Планска решења у Нацрту Просторног плана обухваћена проценом утицаја.....	50
Табела 13.	Процена величине утицаја области Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене	52
Табела 14.	Процена просторних размера планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја	53
Табела 15.	Процена вероватноће утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја.....	54
Табела 16.	Вредновање карактеристика утицаја Просторног плана.....	55
Табела 17.	Идентификација могућих кумулативних и синергетских ефеката	56

СЛИКЕ

Слика 1:	ИЗОХРОНЕ КАРТЕ ПОЈАВЕ МАКСИМАЛНИХ СРЕДЊИХ МЕСЕЧНИХ ВОДОСТАЈА (ЛЕВО) И МИНИМАЛНИХ СРЕДЊИХ МЕСЕЧНИХ ВОДОСТАЈА (ДЕСНО) ФРЕАТСКЕ ИЗДАНИ БАНАТА (МАРКОВИЋ, 1996.).....	27
----------	---	----

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије”, бр. 135/04 и 88/10) утврђена је обавеза да се стратешка процена утицаја на животну средину врши и за планове у области просторног и урбанистичког планирања. Законом су утврђени услови, начин и поступак вршења процене утицаја планова на животну средину, у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања плана.

Одлуку о изради извештаја о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана, по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација.

Изради Просторног плана подручја посебне намене Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Слатине у долини Златице” (у даљем тексту: Просторни план), приступило се на основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Слатине у долини Златице” („Службени лист АПВ”, број 16/23).

Паралелно са израдом Просторног плана приступило се и изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Слатине у долини Златице” на животну средину, на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Слатине у долини Златице” на животну средину („Службени лист АПВ”, број 16/23), која чини саставни део Одлуке о изради Просторног плана (у даљем тексту: Извештај о стратешкој процени).

За обрађивача Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Слатине у долини Златице” на животну средину (у даљем тексту: Извештај о стратешкој процени) одређен је ЈП „Завод за урбанизам Војводине” Нови Сад.

Извештајем о стратешкој процени су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана, и дат је предлог мера за смањење негативних утицаја на животну средину.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Стратешка процена је процес којим се интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у просторним плановима, с циљем избегавања, спречавања или ограничења негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Извештај о стратешкој процени утицаја структурално обрађује:

- (1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене),
- (2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисање проблема и проналажења решења),
- (3) стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу - дефинисање матричног оквира процене),
- (4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процена утицаја у току спровођења Просторног плана посебне намене),
- (5) програм праћења стања животне средине (мониторинг - оквир за праћење спровођења измена и допуна планских решења, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју),
- (6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену),
- (7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене),
- (8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређење стратешке процене).

Разлози за вршење Стратешке процене су сагледавање, процена и утврђивање могућих значајних утицаја на животну средину које би на предметном простору могла узроковати планска решења, као и дефинисање мера које је потребно предузети како би се евентуални значајни утицаји на животну средину спречили, отклонили или смањили на минимум.

Стратешком проценом се оцењују, односно утврђују потенцијални негативни утицаји на животну средину и дефинишу мере за спречавање или смањење штетних утицаја планских решења. Резултати стратешке процене утицаја доприносе евентуалном редефинисању фазних планских концепција и решења и одговарајућем доношењу одлука у планском процесу - оптималних са становишта заштите животне средине, применом мера заштите животне средине у току спровођења Плана.

За изналагање оптималних планских решења коришћена је релевантна информациона и студијска документација, добијени услови од надлежних органа и организација у чијој је надлежности њихово издавање, актуелна планска и друга документација, као и остали подаци и информације доступне за простор у обухвату Просторног плана.

2. ПРЕДМЕТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план подручја посебне намене доноси се за подручја која захтевају посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора, у складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20 и 52/21).

Разлози за доношење Просторног плана проистичу из потребе реализације стратешких приоритета у области заштите и управљања вредностима карактера предела, уређења и унапређења природних добара, који су утврђени Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и Регионалним просторним планом Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

У припреми и изради Просторног плана успостављена је сарадња са стручним институцијама и организацијама, као и предузећима који имају надлежност на планском подручју. Прибављени су подаци, услови и мишљења надлежних органа, посебних организација, имаоца јавних овлашћења и других институција.

Међузависност природно-еколошког, социјалног и економског система је посматрана у временском хоризонту од 10 година, са стратешким идејама за она решења којима се дугорочно усмерава просторни развој планског подручја. За избор оптималних стратешких опредељења коришћена је релевантна информациона, студијска и техничка документација, као и актуелна планска, урбанистичка и друга документација за ово подручје.

Просторни план представља плански основ за дефинисање активности пре свега у области заштите природе, туризма и руралног развоја, а биће створени услови за реализацију националних, регионалних и локалних интереса. Овим Просторним планом дефинисана су правила уређења и грађења у складу са условима заштите природе и условима надлежних органа, посебних организација, имаоца јавних овлашћења и других институција.

Стварање просторних услова за усклађено и одрживо коришћење природних добара у обухвату Просторног плана ће допринети заштити биодиверзитета, угрожених природних ресурса и очувању предела.

Просторно-планска решења су усклађена са прописима који посредно или непосредно регулишу ову област.

Овај Просторни план се ради у GIS-у, технологији намењеној управљању просторно оријентисаним подацима, што ће омогућити размену просторних података, формирање информационог система планских докумената и стања у простору, као и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

2.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

2.1.1. Правни основ

Правни основ за израду Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Слатине у долини Златице“ представља Покрајинска скупштинска одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Слатине у долини Златице“ („Службени лист АПВ“, број 16/23).

Како је наведено у делу уводних напомена, правни основ за израду Извештаја о стратешкој процени је Одлука о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Парка природе „Слатине у долини Златице“ („Службени лист АПВ“, број 16/23), која чини саставни део Одлуке о изради Просторног плана.

План се израђује на основу Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 - испр., 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20 и 52/21) и Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“ број 32/19), те пратећих закона:

- Закон о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 18/10, 65/13, 15/15-УС, 96/15, 113/17-др. закон, 27/18-др. закон и 9/20-др. закон);

- Закон о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 23/01-СУС и „Службени лист СРЈ“, број 16/01-СУС и „Службени гласник РС“, бр. 20/09 и 55/13-УС);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др закон);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
- Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13-УС, 55/14, 96/15-др. закон, 9/16-УС, 24/18, 41/18, 41/18-др. закон, 87/18, 23/19 и 128/20-др. закон);
- Закон о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС“, број 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15-др.закон, 83/18 и 9/20);
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06 и 65/08-др.закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18-др. закон);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 25/15 и 109/21);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18-др. закон);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 96/21);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15);
- Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, бр. 101/15, 95/18-др. закон и 40/21, одредбе чл. 54-57. овог закона примењују се од дана приступања Републике Србије Европској унији);
- Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС, 62/14 и 95/18-др. закон);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 145/14, 95/18-др. закон и 40/21);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12, престао да важи осим одредаба члана 13. став 1. тачка б) и став 2. у делу који се односи на тачку б) и члан 14. став 2.);
- Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС, 62/14 и 95/18-др. закон);
- Закон о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије („Службени гласник РС“, број 10/21);
- Закон о коришћењу обновљивих извора енергије („Службени гласник РС“, број 40/21);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“, број 36/09);
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 87/18);
- Закон о транспорту опасне робе („Службени гласник РС“, бр. 104/16, 83/18, 95/18-др. закон и 10/19-др. закон);
- Закон о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др. закон, 104/09-др. закон, 10/15 и 36/18);
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/09, 20/15, 87/18 и 87/18-др. закон);
- Закон о одбрани од града („Службени гласник РС“, број 54/15);
- Закон о културним добрима („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон, 6/20 и 35/21-др. пропис);

- Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16 и 95/18-др. закон и 71/21);
 - Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);
 - Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС“, број 31/12);
- као и други законски и подзаконски акти који на директан или индиректан начин регулишу ову област.

2.1.2. Плански основ

При изради Просторног плана уважене су обавезе, услови и смернице из планова вишег реда:

- Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и
- Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

Просторни план је усклађен и са смерницама планова вишег реда који се налазе у фази усвајања ППРС 2035 и РП АПВ.

При изради Просторног плана сагледани су и:

- Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15);
- Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17) и
- Просторни план подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ („Службени лист АПВ“, број 45/21).

2.1.2.1. Изводи из планова вишег реда

Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10)

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године (у даљем тексту: ППРС) утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији. Утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене. ППРС утврђени су кључни приоритети, надлежности и циљеви просторног развоја Републике Србије.

Биодиверзитет: Основни циљ и принцип заштите биодиверзитета је одрживо коришћење биолошких ресурса.

Концепција развоја заштите биодиверзитета Републике Србије ће се заснивати на: заштити биодиверзитета кроз систем заштите природе у оквиру заштићених природних добара; заштити великог броја појединачних дивљих биљних и животињских врста и успостављању тзв. „еколошке мреже“.

Природно наслеђе: Основни циљ заштите и одрживог коришћења природног наслеђа је очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела и развој јавних функција заштићених подручја, првенствено у области научноистраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације; одрживи развој заштићених подручја и остварење добробити локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде; повезивање и националног са међународним системом заштите природе.

Заштита, уређење и развој предела: Концепт предела као целине у ППРС, постављен је као окосница разраде заштите и уређења предела Србије. Предела на територији Србије, подељени су на природне и културне пределе, а културни на урбане и руралне. Основни циљ заштите, уређења и развоја предела су рурална и урбана насеља и градови, развијеног идентитета, заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

Заштита и одрживо коришћење културног наслеђа: Основни циљ је да се културно наслеђе артикулише као развојни ресурс, заштити, уреди и користи на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета у складу са европским стандардима заштите.

Туризам: Основни циљ просторног развоја туризма је остваривање концепта одрживог развоја туризма, као и заштита и уређење туристичких простора, уз оптимално задовољавање просторно-еколошких и културних потреба националног и локалног нивоа.

Пољопривредно земљиште: Основни циљ заштите пољопривредног земљишта је очување екосистемских, агроеколошких, економских, пејзажних, социокултурних и других важних функција, упоредо с унапређивањем просторно-хетерогених услова за производњу квалитетних пољопривредно-прехранбених производа.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ управљања шумама у шумским подручјима је одрживо (трајно) газдовање шумама, што подразумева управљање и коришћење шума и шумског земљишта на начин и у таквом степену, да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да се доведу на ниво, којим би се задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе и данашње и будућих генерација, како на локалном, тако и на националном нивоу, водећи рачуна да се при том не угрозе и оштете неки други екосистеми.

Одрживо *ловно газдовање* подразумева газдовање ресурсима популација дивљачи на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популације дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање еколошких, економских и социјалних функција ловства, одржавајући њихов потенцијал ради задовољења потреба и тежњи садашњих и будућих генерација.

Воде и водно земљиште: Основни циљ је интегрално уређење, заштита и коришћење вода на подручју Републике Србије, третираног као јединствени водопривредни простор.

Демографија: Основни дугорочни циљ демографског развоја је ублажавање негативних тенденција, које би се остварило кроз пораст нивоа плодности и позитиван миграциони биланс и достизање нивоа простог обнављања становништва (стационарне популације).

Саобраћајна инфраструктура: Просторни план Републике Србије је утврдио саобраћајне капацитете који се односе на простор у обухвату Плана.

У оквиру концепта *путног (друмског)* саобраћаја планиране су одређене активности на следећим путним правцима:

- државни пут Iб бр. 13/М-24

Хоргош-Кањижа-Нови Кнежевац-Чока-Киkinда-Зрењанин-Чента-Београд
активности на путном правцу, државни пут I реда: Бала (веза са Румунијом) –
Чока (Р-112) - Киkinда - Зрењанин - Панчево - Ковин (М-24), (Банатска магистрала);

- државни пут II реда бр. 104/P-123 Нови Кнежевац - Банатско Аранђелово - Мокрин - Кикинда - Војвода Степа - Српски Итебеј - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Међа)).
- државни пут II реда бр. 105/P-112 државна граница са Мађарском (гранични прелаз Бајмок) - Бајмок - Бачка Топола - Сента - Чока - Мокрин - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Врбица)

Планска решења обухватају активности на путним правцима и путној инфраструктури регионалног (или више регионалног) значаја и могу представљати приоритетну активност у оквиру тих територијалних целина уз сагласност надлежних републичких институција. На већ изграђеним деоницама наведених путних праваца биће спроведена рехабилитација и реконструкција, које подразумевају скуп мера (интервенција) у циљу подизања нивоа квалитета саобраћајнице и подизања нивоа саобраћајне услуге, у складу са утврђеним рангом пута.

Активности на одређеном путном правцу, подразумевају скуп различитих планских и пројектних решења и извођења грађевинских радова на рехабилитацији и реконструкцији, доградњи и изградњи, на појединим деоницама утврђеног путног правца (или на целокупној дужини).

У оквиру концепта развоја *железничке мреже* Србије на подручју обухвата Плана егзистираће регионална железничка пруга бр. 205:

- Банатско (Ново) Милошево – Сента – Суботица.

Планира се ревитализација и модернизација (респективно електрификација) постојеће једноколосечне пруге.

Концептом *ваздушног саобраћаја* у оквиру гравитационог подручја овог простора егзистираће аеродром у Кикинда (Дракслеров салаш), док ће и даље основни капацитет у трансферу путника и CARGO саобраћаја за овај део Војводине бити аеродром „Никола Тесла“ у Београду.

Водопривреда и водопривредна инфраструктура: Основни циљ је оптимизација интегралних водопривредних система на јединственом водопривредном простору Републике Србије и усклађивање њиховог развоја са циљевима очувања животне средине и других корисника простора.

Простор обухваћен овим Планом припада Новосадском регионалном систему за водоснабдевање (насеља и општине које снабдева: Нови Сад, Беочин, Бачки Петровац, Бачка Паланка, Темерин, Жабаљ, Зрењанин). Постоји потреба каснијег повезивања са Сремским системом и Бачким системом.

Предметни простор припада банатском регионалном систему коришћења, уређења и заштите речних вода (кључне постојеће акумулације и објекти: Банатски ХС ДТД, брана на Тиси, регулације; кључне нове акумулације и објекти: повећање проточности, МХЕ уз уставе, регулације, ППОВ насеља и индустрије).

Енергетска инфраструктура: Основни циљ развоја енергетске инфраструктуре је активно учешће Републике Србије у планирању и изградњи стратешке-регионалне и паневропске енергетске инфраструктуре за пренос електричне енергије и транспорт нафте и гаса из нових извора снабдевања, укључујући и ургентну градњу подземног складишта гаса у Републици Србији, у циљу поузданог и сигурног снабдевања потрошача.

Електроенергетска инфраструктура: Општи циљ развоја електроенергетске инфраструктуре је њихова синхронизација са свим активностима на овом подручју и обезбеђење најповољнијих услова за заштиту животне средине и очување природних вредности.

Минералне сировине: Основни циљ је строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење минералних сировина и подземних вода, уз адекватне мере заштите, како би се постигла конкурентност на домаћем и светском тржишту.

Коришћење обновљивих извора енергије (ОИЕ): Основни циљ је повећање коришћења ОИЕ, уз смањење негативних утицаја на животну средину, што је у економском интересу Републике Србије.

Енергетска ефикасност у зградарству, индустрији, саобраћају и комуналним услугама: Основни циљ је повећање енергетске ефикасности у секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу Републике Србије, од значаја за заштиту животне средине у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Електронска комуникациона инфраструктура: Развој електронских комуникација, подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградња сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима.

Заштита животне средине и одрживи развој: Концепција заштите и унапређења животне средине заснива се на:

- очувању природних вредности, што подразумева квалитетну животну средину (чист ваздух, квалитетна вода за пиће, очувано пољопривредно земљиште, постојаност екосистема и биодиверзитета);
- заштити природних вредности и непокретних културних добара кроз делотворно управљање заштићеним подручјима;
- планирању на основама одрживог развоја односно рационалног коришћења природних ресурса - земљишта, воде, сировина и других природних ресурса, уважавајући „еколошки“ капацитет простора, уз повећано коришћење обновљивих извора енергије;
- процени утицаја планова, програма, објеката и активности на животну средину, као основе за планирање мера заштите (СПУ за планове и програме, ПУ за пројекте).

Према просторној диференцијацији животне средине у ППРС, заштићено подручје обухваћено Просторним планом припада подручју веома квалитетне животне средине.

Природне непогоде и технолошки удеси: Концепција заштите од природних непогода и технолошких удеса полази од чињенице да је на свим нивоима и у свим фазама планирања потребно дефинисати прихватљив ниво ризика од природних непогода и технолошких удеса у циљу спречавања њиховог настанка, односно смањивања последица непогода на прихватљив ниво. Да би се могла извршити правилна процена степена повредивости простора, односно ограничења за његово коришћење, потребно је приступити изради катастра угрожености простора од природних непогода у функцији просторног планирања.

Одбрана земље: Основни циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране земље је стварање просторних услова који ће у потпуности одговарати потребама савременог система одбране.

Извод из Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11)

Оквир просторног развоја АП Војводине до 2020. године утврђен је Регионалним просторним планом АП Војводине (у даљем тексту: РПП АПВ).

На основу РПП АПВ, просторни планови подручја посебне намене ће се радити за просторне целине, чију посебност одређује једна или више опредељујућих намена, активности или функција у простору које су од републичког, односно покрајинског интереса (подручја заштићених природних добара и др.).

За потребе израде овог Просторног плана, посебно се издвајају следеће одредбе:

Заштита природних добара и биодиверзитета: Основна концепција заштите природних добара и биодиверзитета заснива се на повећању укупне површине под заштитом, њиховом сагледавању у оквиру еколошке мреже Републике Србије, односно еколошке мреже на територији АП Војводине.

РПП АПВ дефинисани су оперативни циљеви заштите и унапређења природних добара и биодиверзитета:

- обнова нарушених делова природе;
- спровођење мера (конзервације, санације-ревитализације и рекултивације, и др.) и режима заштите и мониторинга стања заштићених подручја, уз стално праћење стања и промена у природи;
- смањивање губитка и притисака на биодиверзитет“.

Заштита, уређење и развој предела: Основни циљ заштите, уређења и развоја предела је очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности. Простор АП Војводине се диференцира у односу на степен модификације природног предела на природне и културне пределе, где се у оквиру културних разликују рурални и урбани пределе.

Предеоне карактеристике и препознатљивост АП Војводине видно наглашавају лесни одсеци и терасе, простране пешчаре, меандрирајући токови великих панонских река као што су Дунав, Тиса, Сава, Тамиш и Бегеј, као и низ мањих водотока значајних за бројне природне и привредне функције. Од посебног значаја су ритови, који подлежу заштити, углавном као делови специјалних резервата природе или паркови природе.

Шумске оазе аутохтоних шума у њиховом окружењу су од посебног еколошког значаја.

Заштита, уређење и унапређење културних добара: Основни циљ је заштита, уређење и коришћење културних добара као развојног ресурса ради истицања регионалног, субрегионалног и локалног идентитета.

Туризам: Подручје обухваћено Просторним планом припада туристичкој дестинацији Суботица и Горње Потисје. За даљи развој туризма на ширем подручју ПП „Слатине у долини Златице“ од значаја су река Тиса, река Златице, природни потенцијали (биљни и животињски свет), села и салаши... Кључни туристички производи са одређеним облицима туризма су: екотуризам (едукативни и научноистраживачки туризам), рурални, рекреативни и ловни и риболовни туризам.

Пољопривредно земљиште: Заштита и коришћење пољопривредног земљишта на подручју АП Војводине заснива се на концепту одрживог пољопривредног и руралног развоја. Захваљујући својим особинама и комплексним функцијама, земљиште представља есенцијални природни ресурс, а његово одрживо коришћење и заштита један је од кључних елемената остваривања одрживог развоја.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ развоја шумарства и ловства је одрживи развој шума и ловног газдовања и повећање површина под шумама. Просторни развој шумарства подразумева континуирано газдовање шумом кроз одржавање производних потенцијала шумског земљишта, као једног од најважнијих производних фактора.

Развој ловства се обезбеђује кроз одрживо газдовање популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства.

Водни ресурси: Основни циљ је одрживо коришћење вода уз адекватне мере заштите. Оперативни циљеви су успостављање интегралног и интерсекторског планирања коришћења и заштите водних ресурса на целој територији АП Војводине, рационално коришћење водних ресурса и обједињавање корисника у регионалне водопривредне системе, искоришћење енергетског потенцијала река и изграђених хидросистема, успостављање економске цене воде, смањење и контрола тачкастих и дифузних извора загађења, рецикулација коришћених вода, унапређење система заштите од спољних вода (поплава).

Демографија: Основни циљ демографског развоја АП Војводине је стационарно становништво, тј. становништво у коме ће следеће генерације бити исте величине као и постојеће, уз прилагођавање очекиваним демографским променама.

Реализујући принципе из ППРС-а, Регионални просторни план АП Војводине је утврдио концепцију развоја **саобраћајне инфраструктуре** кроз успостављање - системско формирање (путна мрежа државних путева II реда, регионалне и локалне пруге, национални пловни путеви, луке и објекти, регионални аеродром) интегрисаног саобраћајног система који ће имати основну улогу међуопштинског, регионалног и субрегионалног повезивања, као трансграничну сарадњу региона са обе стране границе. Развој регионалне саобраћајне мреже има и значајну улогу у употпуњавању основне мреже државних путева I реда и аутопутева.

Осим планских активности која су дата и у ППРС-е подразумеване активности су рехабилитацији и изградњи: на путном правцу регионалног значаја (Нови Кнежевац) – Црна Бара – обилазница око Мокрина, на државном путу Ib бр. 13/М-24, као и на државном путу I реда: Ђала (веза са Румунијом) - Чока (Р-112) - Кикинда - Зрењанин - Панчево - Ковин (М-24), (Банатска магистрала)

У РПП АП Војводине, дефинисана је међународна бицикличка стаза Eurovelo 11 уз реку Тису, националне бицикличке стазе (мрежа бицикличких рута, уз путну мрежу нижег нивоа). За развој бицикличког саобраћаја посебно су погодна подручја у заштићеним природним целинама као што су специјални резервати природе.

Водни саобраћај је присутан на међудржавном пловном путу реке Тисе. Поред овога потребно је радити на развоју наутничког туризма у АП Војводини на међународним/ међудржавним пловним путевима, планирањем марина и наутничко туристичких центара.

У оквиру развоја *железничког саобраћаја* планира се реконструкција, модернизација, регионалног пружног правца Банатско Милошево – Сента – Суботица.

У домену **водне инфраструктуре** циљеви су: усаглашавање и хармонизација законских и институционалних основа у свим областима са захтевима директива ЕУ о водама, спровођење мера контроле емисије из расутих и других извора загађења са циљем побољшања квалитета воде у водотоцима, ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина, изградња и ревитализација регионалних система (Бачка, Банат и Срем) за обезбеђење воде за наводњавање, технолошке потребе индустрије и друге садржаје, доградња, реконструкција и ревитализација ХС ДТД, изградња, реконструкција и санација објеката за одбрану од спољних вода и одбрана од поплава.

Енергетска инфраструктура: Посебан приоритет представља повећање коришћења природног гаса и обновљивих извора енергије, коришћење нових енергетски ефикаснијих и еколошки прихватљивих енергетских технологија и уређаја и опреме за коришћење енергије. Од посебног значаја је улагање у нове енергетске изворе са новим гасним технологијама и когенерацијске производне објекте са комбинованом производњом топлотне и електричне енергије.

Електроенергетска инфраструктура: Електроенергетска мрежа ће се развијати у складу са Стратегијом развоја енергетике Републике Србије, односно развојним плановима ЕМС-а. Поред технолошке модернизације објеката, развој електроенергетске преносне мреже условљен је и обезбеђивањем нове преносне мреже, услед растуће потрошње.

Обновљиви извори енергије: Потенцијална енергија добијена из биомасе је најзначајнији енергетски потенцијал обновљивих извора на простору АП Војводине, с обзиром на заступљеност пољопривредног и шумског подручја, односно заступљеност ресурса остатака ратарске и шумске производње, а такође и коришћење соларне и енергије ветра.

Енергетска ефикасност: Повећање енергетске ефикасности потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Изградњом нових, енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије ових корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

Минералне сировине: Коришћење геолошких ресурса АП Војводине мора да полази од економски расположивих сировина, чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја, који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима, који су значајно присутни у АП Војводини, а нарочито у подручју заштићених природних добара. Ограниченост и необновљивост расположивих геолошких ресурса условљавају да се планска решења заснивају на принципу одрживости.

Електронска комуникациона инфраструктура: У циљу достизања једног од главног покретача нове економије, електронске комуникације се морају развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградња сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима, закључно са локалним, уз употребу најсавременијих медијума преноса.

Заштита животне средине и одрживи развој: У контексту заштите и унапређења животне средине неопходно је зауставити даљу деградацију и вршити превенцију, санацију и ревитализацију угрожених подручја, поштовањем следећих принципа: одрживо коришћење природних ресурса и очување и унапређење еколошки осетљивих природних вредности, смањење нивоа загађења животне средине, санација најугроженијих подручја, успостављање локалних регистара извора загађивања животне средине, као дела националног регистра, са системом контроле и континуираним праћењем параметара који карактеришу квалитет животне средине. Такође, неопходно је предвидети заштиту, обнову и санацију заштићених природних подручја, уз очување еколошке равнотеже.

Мере и активности у делу заштите животне средине, дефинисане РПП АПВ, спроводе се према просторној диференцијацији животне средине, према којој предметно заштићено подручје спада у подручја веома квалитетне животне средине.

У области управљања отпадом дефинисана је неопходност удруживања општина ради заједничког управљања отпадом, чиме ће се успоставити систем регионалних центара за управљање отпадом.

При изради планске и урбанистичке документације, као регулаторни инструмент заштите животне средине кључну улогу има стратешка процена утицаја планова и програма на животну средину и процена утицаја конкретних пројеката тј. објеката на животну средину.

Заштита од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса: Основни циљ у области заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса је минимизација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности.

На утврђивање концепције просторног развоја утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

Одбрана земље: У поступку усаглашавања просторног развоја са потребама одбране, објекти и комплекси који се непосредно користе за функционисање Војске, најчешће у оквиру просторних структура (намена површина), подразумевају „зоне посебне намене“ и „зоне просторне заштите“ око војних комплекса, које се дефинишу као простори са посебним режимом планирања, уређења и коришћења. Зоне просторне заштите око војних комплекса, условљене су наменом истих и прописују се, у циљу обезбеђења услова за несметано функционисање војних комплекса, безбедности околине од активности у војним комплексима и последица могућих акцидентата, и у циљу заштите и безбедности становништва, материјалних, културних добара и заштите животне средине.

2.1.2.2. Изводи из Просторних планова подручја посебне намене од значаја за израду Просторног плана

Просторни планови подручја посебне намене од значаја за израду Просторног плана су:

- Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15);
- Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17) и
- Просторни план подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ („Службени лист АПВ“, број 45/21).

Извод из Просторног плана подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15)

Еколошки коридор Тисе представља коридор од међународног значаја и чине га река Тиса са обалским појасом, заштићена подручја ПП „Камараш“, ПП „Стара Тиса код Бисерног острва“, као и подручја предвиђена/резервисана за заштиту: Горња Тиса и Доња Тиса¹.

Према Просторном плану подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе (у даљем тексту ПППН), еколошки коридор Тисе поред водног тела, обухвата и катастарске парцеле небрањеног дела плавног подручја и одбрамбених насипа. Еколошки коридор већим делом се налази на простору водног земљишта².

Одрживи развој мултифункционалног еколошког коридора Тисе захтева усклађеност планираних активности са потребама очувања природе и квалитета животне средине.

¹ У складу са Уредбом о еколошкој мрежи

² Чл. 8 и 9 Закона о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10 и 93/12) који одређује појам „приобалног земљишта“

У оквиру целине еколошког коридора са заштитним зонама дефинишу се следеће подцелине:

- Еколошки коридор Тисе;
- Заштитне зоне еколошког коридора до 50 m, 200 m и 500 m.

Спровођење ППППН односи се на површине под режимом посебне намене, а реализује се кроз:

- директну примену ППППН у еколошком коридору;
- израду урбанистичке документације у еколошком коридору;
- примену мера заштите у заштитној зони еколошког коридора.

Услови за изградњу нових и реконструкцију постојећих објеката и инфраструктуре у делу заштитне зоне се издају у складу са:

- важећим планским документом, уз примену мера заштите из овог ППППН, или
- новим планским документом, урађеним у складу са смерницама из овог ППППН.

У случају кад се еколошки коридор Тисе и његова заштитна зона преклапају са посебном наменом другог просторног плана чија је посебна намене заштита природе, важиће правила и мере заштите који се односе на подручје са већим степеном заштите. У случају кад се еколошки коридор Тисе и његова заштитна зона преклапају са посебном наменом другог просторног плана чија посебна намене није заштита природе, већ развој инфраструктурних система, важиће правила и мере заштите који се односе на предметну посебну намену. У циљу заштите еколошког коридора, у плановима чија је израда у току, морају се уважити мере заштите еколошког коридора дефинисане овим ППППН.

Извод из Просторног плана подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17)

Концепција развоја планског подручја заснована је на сагледавању и међусобним усклађивању интереса локалног, регионалног и републичког нивоа. У фокусу концепције налази се планирана мрежа саобраћајне инфраструктуре, пре свега путне, ослоњене на државни пут I реда бр. 24, чијом се реализацијом значајно повећава ниво приступачности локалних самоуправа у обухвату Просторног плана и стичу неопходни претходни инфраструктурни услови за повећање његове конкурентности.

Основна планска решења мреже коридора на основном путном правцу државног пута I реда бр. 24, Суботица – Зрењанин – Ковин као и правила уређења и грађења из овог Плана ће се примењивати и у делу где се преклапа са Просторним планом подручја посебне намене Парка природе „Слатине у долини Златице“.

Извод из Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ („Службени лист АПВ“, број 45/21)

Граница обухвата Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ преклапа се у малом делу са границом обухвата овог Просторног плана, али се не преклапа граница подручја посебне намене дефинисана Просторним планом подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ са границом обухвата овог Просторног плана, нити са границом подручја посебне намене дефинисаном овим Просторним планом.

2.1.2.3. Преглед планске документације локалних самоуправа од значаја за израду Просторног плана

Подручје обухваћено границом обухвата Просторног плана обухвата делове територија општине Чока и града Кикинде за које су донети следећи планови који су коришћени за израду Просторног плана:

- Просторни план града Кикинде („Службени лист општине Кикинда“, бр. 12/13 и 16/13 и „Службени лист града Кикинде“, број 17/20 и 4/22) и
- Просторни план општине Чока („Службени лист општине Чока“, број 11/13).

3. ОПИС ГРАНИЦЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРКА ПРИРОДЕ), ОПИС ГРАНИЦА ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРКА ПРИРОДЕ) И ОПИС ГРАНИЦЕ ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ ПАРКА ПРИРОДЕ

Просторним планом обухваћено је подручје оивичено токовима реке Тисе и Златице, заштићено подручје од покрајинског значаја, II категорије, као Парк природе „Слатине у долини Златице“ (у даљем тексту: Парк природе).

С обзиром да прелиминарни обухват Просторног плана, одређен Одлуком о изради Просторног плана, износи 46.920 ха (469,2 km²), а да је површина Парка природе заједно са установљеном заштитном зоном утврђена Покрајинском скупштинском Одлуком о заштити, свега око 9281,47 ха (92,81 km²) ха, током израде Нацрта плана разматрана је могућност смањења обухвата Плана.

Након анализе прикупљених услова и података за потребе израде Просторног плана, уз поштовање мера заштите утврђене Актом о заштити природног добра и могућих утицаја ван границе природног добра, дошло је до корекције границе обухвата Просторног плана. Предложена граница обухвата Просторног плана у највећем делу се поклапа са границом заштитне зоне Парка природе „Слатине у долини Златице“, а мањим делом са границом Парка природе „Слатине у долини Златице“ (у деловима где није дефинисана заштитна зона).

Такође, разлог смањења обухвата Плана је, с једне стране, у изузимању већег дела простора који је обухваћен ППППН мултифункционалног еколошког коридора Тисе, ППППН мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу ДП I реда бр.24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) и ППППН СРП „Пашњаци и велике дропље“. С друге стране, из обухвата планског подручја изузета су грађевинска подручја насељених места на простору општине Чока (Банатски Моноштор, Врбица, Јазово, Црна Бара и Санад) која су разрађена као шематски прикази насеља, као и насеља Чока, Остојићево и Падеј за која су урађени су планови генералне регулације, док је на простору Града Кикинда изузето грађевинско подручје насеља Мокрин за који је урађен план генералне регулације.

3.1. ОБУХВАТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Површина подручја обухваћена предложеном границом обухвата План износи 9281,47 ха.

Табела 1. Обухват Просторног плана

ОПШТИНА/ГРАД	КО	Обухват Просторног плана	
		ha	%
ЧОКА	Врбица	245,10	2,64%
	Санад	516,87	5,57%
	Црна Бара	1155,07	12,44%
	Чока	1272,22	13,71%
	Јазово	436,25	4,70%
	Падеј	2765,35	29,78%
	Остојићево	2829,39	30,50%
КИКИНДА	Мокрин	61,22	0,66
УКУПНО		9281,47	100

3.2. ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРКА ПРИРОДЕ)

Од укупне планиране површине обухвата Просторног плана 9281,47 ha, површина обухваћена подручјем посебне намене, заштићено подручје Парк природе, износи 3640,59 ha или 39.22 % са издвојеним потцелинама (површине са режимом II и III степена заштите) и дефинисаном заштитном зоном (Прегледна карта бр. 1. „Обухват Просторног плана са просторним целинама и подцелинама подручја посебне намене“).

Табела 2. Целине, потцелине, режими заштите са њиховим површинама

Површине		ha	%
1.	Предеоне целине заштићеног подручја са потцелинама:		
	-Режим II степена заштите	229,67	6,31
	-Режим III степена заштите	3410,92	93,69
2.	Укупна површина подручја посебне намене	3640,59	39,22
3.	Предеона целина заштитна зона заштићеног подручја	5640,88	60,78
2+3	Укупна површина подручја обухваћеног Планом	9281,47	100,00

3.3. ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ И ГРАНИЦА ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРКА ПРИРОДЕ)

3.3.1. Опис границе просторне целине подручја посебне намене

3.3.1.1. Опис границе просторне целине подручја посебне намене (Парка природе)³

Парк природе „Слатине у долини реке Златице“ простира се у целости у КО Санад, у КО Чока, протеже се кроз КО Врбица, КО Црна Бара, КО Остојићево и КО Јазово, мањим северним делом у КО Остојићево и КО Падеј (општина Чока) и мањим источним делом у КО Мокрин (Град Кикинда).

Укупна површина заштићеног подручја је 3640,59 ha.

3.3.1.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене (Парк природе)⁴

На заштићеном подручју успостављени су режими заштите II и III степена.

³ Опис граница заштићеног подручја Парка природе „Слатине у долини Златице“, утврђен је покрајинском скупштинском Одлуком о заштити Парка природе „Слатине у долини Златице“ („Службени лист АПВ“, број 24/2023), представља саставни део овог планског документа и налази се у Прилогу

⁴ Опис граница површина под режимом заштите II и III степена Парка природе „Слатине у долини Златице“, утврђен је покрајинском скупштинском Одлуком о заштити Парка природе „Слатине у долини Златице“ („Службени лист АПВ“, број 24/2023), представља саставни део овог планског документа и налази се у Прилогу

Просторна подцелина 1 - режим заштите II степена

Граница режима заштите II степена

Површине под режимом II степена заштите, налазе се у целости у КО Санад, КО Чока КО Остојићево, мањим, северним делом у КО Остојићево и у КО Падеј (општина Чока).

Укупна површина просторне подцелине 1 - режим заштите II степена износи 229,67 **ha**.

Просторна подцелина 2 - режим заштите III степена

Граница режима заштите III степена

Граница режима заштите III степена обухвата простор у оквиру просторне целине заштићеног подручја – Парка природе изван границе режима заштите II степена.

Укупна површина просторне подцелине 2 - режим заштите III степена износи 3410,92 **ha**.

3.4. ОПИС ГРАНИЦЕ ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ ПАРКА ПРИРОДЕ⁵

Укупна површина заштитне зоне Парка природе износи 5640,88 **ha** и састоји се од две просторне целине.

4. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

4.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план се израђује у складу са Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања.

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1. ПРЕДМЕТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2. ОПИС ГРАНИЦЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРКА ПРИРОДЕ), ОПИС ГРАНИЦА ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРКА ПРИРОДЕ) И ОПИС ГРАНИЦЕ ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ ПАРКА ПРИРОДЕ

2.1. ОПИС ГРАНИЦЕ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.2. ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРКА ПРИРОДЕ)

2.3. ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ И ГРАНИЦА ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРКА ПРИРОДЕ)

2.3.1. Опис границе просторне целине подручја посебне намене (Парка природе)

2.3.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене (Парка природе)

2.4. ОПИС ГРАНИЦЕ ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ ПАРКА ПРИРОДЕ

3. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

3.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА

3.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10)

3.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ”, број 22/11)

⁵ Опис граница заштитне зоне заштићеног подручја Парка природе „Слатине у долини Златице”, утврђен је покрајинском скупштинском Одлуком о заштити Парка природе „Слатине у долини Златице” („Службени лист АПВ”, број 24/2023), представља саставни део овог планског документа и налази се у Прилогу

3.2. ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

3.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15)

3.2.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17)

3.2.3. Извод из Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ („Службени лист АПВ“, број 45/21)

3.3. ПРЕГЛЕД ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

4. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

4.1. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА (ПОТЕНЦИЈАЛИ И ОГРАНИЧЕЊА)

4.1.1. Природни услови

4.1.1.1. Геолошке и геоморфолошке карактеристике

4.1.1.2. Хидрографске и хидролошке карактеристике

4.1.1.3. Климатске карактеристике

4.1.1.4. Педолошке карактеристике

4.1.1.5. Сеизмолошке карактеристике

4.1.2. Природне вредности

4.1.2.1. Природна добра

4.1.2.2. Природни ресурси

4.1.3. Карактер предела

4.1.4. Непокретна културна добра

4.1.5. Становништво

4.1.6. Привреда

4.1.6.1. Пољопривреда

4.1.6.2. Туризам

4.1.6.3. Шумарство и лов

4.1.6.4. Рибља фауна и риболов

4.1.6.5. Микро, мала и средња предузећа и предузетништво

4.1.7. Инфраструктура

4.1.7.1. Саобраћајна инфраструктура

4.1.7.2. Водна инфраструктура

4.1.7.3. Енергетска инфраструктура

4.1.7.3.1. Електроенергетска инфраструктура

4.1.7.3.2. Термоенергетска инфраструктура

4.1.7.3.3. Обновљиви извори енергије

4.1.7.3.4. Енергетска ефикасност

4.1.7.4. Електронска комуникациона инфраструктура

4.1.8. Стање животне средине

4.1.9. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације и одбрана

4.2. SWOT АНАЛИЗА

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ

2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ

2.2.1. Заштита и коришћење природних вредности

2.2.1.1. Заштићено подручје

2.2.1.2. Заштита и коришћење природних ресурса

2.2.1.2.1. Пољопривредно земљиште

2.2.1.2.2. Водни ресурси

2.2.1.2.3. Шуме и шумско земљиште

2.2.1.2.4. Минерални и енергетски ресурси

2.2.2. Заштита предела

2.2.3. Заштита културног наслеђа

2.2.4. Становништво

2.2.5. Привреда

2.2.5.1. Пољопривреда

2.2.5.2. Шумарство и лов

2.2.5.3. Туризам

2.2.6. Инфраструктурни системи

2.2.6.1. Саобраћајна инфраструктура

2.2.6.2. Водна и комунална инфраструктура

2.2.6.3. Енергетска инфраструктура

2.2.6.3.1. Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

2.2.6.3.2. Енергетска ефикасност

2.2.6.4. Електронска комуникациона инфраструктура

2.2.7. Заштита животне средине и управљање отпадом

2.2.8. Заштита од елементарних непогода и акцидентних ситуација

3. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЂУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ

4. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРКА ПРИРОДЕ) И ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ ПАРКА ПРИРОДЕ

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СА УТИЦАЈЕМ

ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА РАЗВОЈ ПОЈЕДИНИХ ОБЛАСТИ

1. ЗАШТИТА ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА И ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

1.1.1. Заштићено подручје

1.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста

1.1.3. Еколошки коридори

1.2. ЗАШТИТА КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

1.3. ЗАШТИТА ВРЕДНОСТИ КАРАКТЕРА ПРЕДЕЛА

2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

2.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ

2.2. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ

2.3. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ

2.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ

3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ДЕМОГРАФСKE И СОЦИЈАЛНЕ ПРОЦЕСЕ И СИСТЕМЕ

3.1. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ

4. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ

4.1. ТУРИЗАМ

4.2. ПОЉОПРИВРЕДА

4.3. ШУМАРСТВО И ЛОВ

4.4. РИБАРСТВО

5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ПОВЕЗИВАЊЕ СА ДРУГИМ МРЕЖАМА

5.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

5.2. ВОДНА И КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

5.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

5.3.1. Електроенергетска инфраструктура

5.3.2. Термоенергетска инфраструктура

5.3.3. Обновљиви извори енергије

5.4. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА, КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

6.1. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

6.2. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА

6.2.1. Заштита од елементарних непогода

6.2.2. Заштита од акцидентних ситуација

6.3. КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

7. НАМЕНА ПРОСТОРА И БИЛАНС ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА (СА ЗОНАМА ЗАШТИТЕ)

1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА У ПРОСТОРНОЈ ЦЕЛИНИ И ПОДЦЕЛИНАМА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ (ПАРКА ПРИРОДЕ)

1.2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА У ЗАШТИТНОЈ ЗОНИ ПАРКА ПРИРОДЕ

1.2.1. Правила уређења у оквиру станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја

1.2.2. Правила уређења за еколошке коридоре и за простор у оквиру заштитних зона еколошких коридора

- 1.2.3. Правила уређења на осталом земљишту у заштитној зони Парка природе
- 1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
 - 1.3.1. Саобраћајна инфраструктура
 - 1.3.2. Водна инфраструктура
 - 1.3.3. Енергетска инфраструктура
 - 1.3.3.1. Електроенергетска инфраструктура
 - 1.3.3.2. Термоенергетска инфраструктура
 - 1.3.3.3. Коришћење обновљивих извора енергије
 - 1.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура
 - 1.3.5. Правила за подизање заштитних појасева зеленила
- 1.4. СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ПО ЦЕЛИНАМА КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКЕ И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ
- 1.5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ
 - 1.5.1. Услови и мере заштите и уређења природних добара
 - 1.5.1.1. Заштићено подручје – Парк природе
 - 1.5.1.2. Заштитна зона Парка природе
 - 1.5.1.3. Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја
 - 1.5.1.4. Еколошки коридори
 - 1.5.1.5. Посебни услови заштите природе
 - 1.5.2. Услови и мере заштите и уређења непокретних културних добара
 - 1.5.3. Услови и мере заштите и уређења предела
 - 1.5.4. Услови и мере заштите живота и здравља људи
 - 1.5.5. Услови и мере заштите, уређења и унапређења животне средине
 - 1.5.6. Услови и мере заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација
 - 1.5.7. Уређење простора од интереса за одбрану земље
 - 1.5.8. Услови и мере којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом
 - 1.5.9. Услови и мере енергетске ефикасности изградње
2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА
 - 2.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ
 - 2.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у просторној целини заштићеног подручја – Парку природе
 - 2.1.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у просторној целини заштићеног подручја – Парку природе, у просторној подцелини 1 Парка природе - режиму заштите II степена
 - 2.1.1.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту у просторној целини заштићеног подручја – Парку природе, у просторној подцелини 2 Парка природе - режиму заштите III степена
 - 2.1.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту у заштитној зони Парка природе
 - 2.1.2.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у оквиру станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја
 - 2.1.2.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту у оквиру заштитних зона еколошких коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја
 - 2.1.2.3. Правила грађења на осталом пољопривредном земљишту у заштитној зони Парка природе
 - 2.1.2.3.1. Објекти за потребе пољопривредног домаћинства – салаши
 - 2.1.2.3.2. Пољопривредни објекти и радни садржаји у функцији пољопривреде
 - 2.1.2.3.3. Правила грађења за објекте чија је намена у функцији очувања и промоције подручја посебне намене
 - 2.1.2.3.4. Правила грађења за лансирне (противградне) станице
 - 2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ШУМСКОМ ЗЕМЉИШТУ
 - 2.3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ВОДНОМ ЗЕМЉИШТУ
 - 2.4. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ
 - 2.4.1. Правила грађења за радну зону ван грађевинског подручја насеља
 - 2.5. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОВРШИНА ЗА ЕКСПЛОАТАЦИЈУ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА
 - 2.6. КРИТЕРИЈУМИ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЗАБРАНА ГРАЂЕЊА НА ОДРЕЂЕНОМ ПРОСТОРУ ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ВРСТЕ ОБЈЕКТА
 - 2.6.1. Заштитни појас јавних путева
 - 2.6.2. Заштитни пружни и инфраструктурни појас
 - 2.6.3. Зоне санитарне заштите изворишта водоснабдевања
 - 2.6.4. Зоне заштите око водних објеката

- 2.6.5. Зона заштите електроенергетских објеката
- 2.6.6. Зона заштите коридора електронских комуникационих система веза
- 2.6.7. Зона заштите термоенергетске инфраструктуре
- 2.6.8. Зона заштите око противградних станица
- 2.6.9. Зона заштите еколошких коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја

V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ
2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
 - 2.1. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ГРАДА КИКИНДЕ
 - 2.2. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ ЧОКА
3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ
4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Р. бр.	Тематска карта	Размера
1.	Обухват Просторног плана са просторним целинама и подцелинама подручја посебне намене	1:50 000
Р. бр.	Рефералне карте	Размера
1.	Посебна намена простора	1:25 000
2.	Инфраструктурни системи	1:25 000
3.	Природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара	1:25 000
4.	Карта спровођења	1:25 000

4.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

4.2.1. Општи циљеви

Општи циљеви израде Просторног плана, дефинисани у складу са циљевима и одређењима просторног развоја планова вишег реда и специфичностима овог подручја, у просторно - функционалном смислу су:

- заштита и одрживо и рационално коришћење природних добара и природних ресурса, у складу са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;
- унапређење и побољшање општих еколошких услова у заштићеном подручју и његовој заштитној зони, као и на осталим просторима од значаја за очување биолошке разноврсности;
- валоризација природних ресурса у складу са предностима, потребама и реалним могућностима уз очување и унапређење еколошких вредности подручја;
- туристичка валоризација природних и антропогених вредности на посматраном простору и обезбеђивање услова за развој различитих облика туризма, пре свега екотуризма (едукативног и научноистраживачког);
- очување и унапређење квалитета и режима воде;
- повећање површина под шумама, очување, заштита и унапређење постојећих шума, посебно шума у заштићеном подручју;
- дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у складу са условима заштите природе;
- валоризација, очување, заштита и презентација културних добара;
- утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја посматраног простора и опслуживати све садржаје и локалитете, уз уважавање економских, техничко-технолошких, просторно-функционалних и еколошких критеријума;
- утврђивање програма и смерница развоја енергетске инфраструктуре и синхронизација њеног развоја са свим активностима на овом подручју (чиме би се обезбедили најповољнији услови за заштиту животне средине, очување природних вредности, живот и рад људи на овом подручју) и њен даљи развој;

- обезбеђење адекватне превенције, минимизирања негативних утицаја, мониторинга и контроле свих облика загађивања животне средине;
- унапређење квалитета животне средине и примена мера заштите животне средине у домену свих антропогених активности и утицаја на подручју обухвата Просторног плана, као предуслов уравнотеженог развоја, коришћења и уређења овог фрагилног простора;
- интеграција заштите животне средине у све појединачне секторске политике и стратегије развоја.

4.2.2. Оперативни циљеви

4.2.2.1. Заштита и коришћење природних вредности

4.2.2.1.1. Заштићено подручје

- очување и унапређење основних природних вредности;
- сагледавање стања природних вредности, уз вредновање флоре и фауне;
- идентификација и вредновање угрожавајућих фактора и њихово ублажавање;
- очување мозаичности природних станишта и предела;
- забрана свих активности чијим се спровођењем угрожавају јединке строго заштићених и заштићених врста, њихова станишта, станишни типови приоритетни за заштиту и интегритет подручја;
- подстицање традиционалних начина коришћења природних ресурса (на пр. испаша, кошење, сеча трске и друге вегетације) а нарочито оних који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета.

4.2.2.1.2. Заштита и коришћење природних ресурса

4.2.2.1.2.1. Пољопривредно земљиште

- заштита земљишта од штетних физичких или хемијских загађења, изазваних антропогеним дејством;
- заштита од деградације приликом пољопривредне обраде (механичко сабијање, прекомерно коришћење хемијских средстава и сл.);
- ублажавање утицаја свих врста ерозије (на овом подручју најизраженија је еолска).

4.2.2.1.2.2. Водни ресурси

- основни предуслов опстанка природних вредности је очување и унапређење квалитета и режима воде.
- рационално коришћење водних ресурса и обједињавање корисника у регионалне водопривредне системе;
- смањење и контрола тачкастих и дифузних извора загађења;
- рецикулација коришћених вода;
- унапређење система заштите од вода.

4.2.2.1.2.3. Шуме и шумско земљиште

- газдовање шумама у складу са одрживим развојем, еколошким принципима и условима заштите природних добара;
- унапређење стања ловишта и популације крупне и ситне дивљачи и усаглашавање активности са заштитом природе.

4.2.2.1.2.4. Минерални и енергетски ресурси

- одрживи развој коришћења минералних и енергетских ресурса и заштите животне средине;

- одржива експлоатација угљуводоника у складу са условима заштите природе;
- функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса, штедња произведене енергије и стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије.

4.2.2.2. Заштита предела

- очување, уређење и одрживо коришћење наслеђених геоморфолошких и хидрографских карактеристика које су важно обележје подручја и дефинишу вредности карактера предела;
- интегративно сагледавање простора и дефинисање предеоних елемената који чине јединствен предеони образац;
- обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика нарушавања препознатих вредности.

4.2.2.3. Заштита културног наслеђа

- Интегрална заштита, презентација културног наслеђа и његово усклађивање са принципима очувања природних вредности окружења, чиме би се допринело на значају и атрактивности подручја посебне намене и омогућило веће интересовање за научно-истраживачки и образовни рад и посету из рекреативних разлога;
- дефинисање археолошких локалитета као развојног потенцијала подручја посебне намене, а не као ограничавајућег фактора и коришћење непокретних културних добара у едукативне, културно-уметничке и туристичке сврхе;
- очување и заштита пронађених археолошких налазишта или археолошких предмета како се не би оштетили или уништили.

4.2.2.4. Становништво

- Успоравање негативних тенденција и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације.

4.2.2.5. Привреда

Остварење производних резултата, уз очување осетљивог еко-система и усклађивање активности у области пољопривреде са принципима одрживог развоја.

- постепена преорјентација производње ка економски исплативијим ратарским и повртарским културама;
- коришћење компаративних предности овог подручја за екстензивни узгој стоке (нарочито оваца);
- производња здраве хране;
- усклађено коришћење шума као природног ресурса, уз строго поштовање Закона о заштити природе и Покрајинске скупштинске одлуке о заштити Парка природе „Слатине у долини Златице“;
- газдовање шумама у складу са одрживим развојем, еколошким принципима и условима заштите природних добара;
- планско газдовање ловиштем у складу са Покрајинском скупштинском одлуком о заштити Парка природе „Слатине у долини Златице“;
- развој пре свега екотуризма у склопу опште туристичке понуде;
- остваривање концепта одрживог развоја туризма, што подразумева минималан утицај на животну средину и заштиту локалних екосистема.

4.2.2.6. Инфраструктурни системи

4.2.2.6.1. Саобраћајна инфраструктура

- план развоја саобраћајне инфраструктуре у оквиру обухвата Просторног плана у складу са принципима интегралног/мултимодалног саобраћаја;
- формирање општинске саобраћајне матрице тако да саобраћајни правци према постојећим и планираним локалитетима представљају важне - засебне саобраћајне правце у оквиру обухваћених локалних самоуправа (општине Чока и Града Кикинде), како би се задовољили сви нивои будућег интеррегионалног и локалног повезивања овог простора са окружењем;
- мрежа путева (посебно нижег хијерархијског нивоа) треба да створи оптималне услове повезивања насеља са окружењем, у циљу остварења комуникација насеља са локалитетима који су у функцији афирмације предметног подручја;
- стварање услова за развој саобраћајних капацитета заснованих на европским стандардима тј. стратешким принципима одрживог развоја животне средине;
- планирање мреже путева у складу са условима и мерама заштите и уређења природних добара.

4.2.2.6.2. Водна и комунална инфраструктура

- интегрално коришћење, уређење и заштита водних ресурса на подручју Просторног плана, подразумева вишенаменски систем који је оптимално уклопљен у окружење и усклађен са свим другим корисницима;
- заштита обрадивих пољопривредних површина од сувишних унутрашњих вода и високих подземних вода из прве (фреатске) издани;
- интегрално, комплексно, рационално и јединствено коришћење водних ресурса, како за водоснабдевање становништва, тако и за подмирење потреба осталих корисника вода;
- успостављање контролисаног прихватања, спровођења и пречишћавања отпадних вода од свих потрошача воде, у циљу заштите квалитета подземних и површинских вода;
- контролисано прихватање и спровођење сувишне атмосферске воде путем система посебних каналских мрежа;
- планирање водне и комуналне инфраструктуре у складу са условима и мерама заштите и уређења природних добара.

4.2.2.6.3. Енергетска инфраструктура

- обезбеђивање услова за унапређење енергетске ефикасности у обављању енергетске делатности у потрошњи енергије;
- супституција електричне енергије за добијање топлотне енергије обновљивим изворима енергије;
- планирање енергетске инфраструктуре у складу са условима и мерама заштите и уређења природних добара.

4.2.2.6.3.1. Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

- стварање услова за повећање и одрживо коришћења потенцијала обновљивих извора енергије на овом простору;
- супституција електричне и топлотне енергије, енергијом произведеном из неконвенционалних извора.

4.2.2.6.3.2. Енергетска ефикасност

- повећање сигурности снабдевања енергијом и њено ефикасније коришћење;
- смањење негативних утицаја енергетског сектора на животну средину;

- подстицање одговорног понашања према енергији и повећање енергетске ефикасности, на основу спровођења политике ефикасног коришћења енергије и мера енергетске ефикасности.

4.2.2.6.3.3. Електронска комуникациона инфраструктура

- развој широкопојасне мреже на целом подручју;
- увођење савремених електронских комуникационих услуга ;
- обезбеђивање бежичне електронске комуникационе мреже за ретко насељена и удаљена подручја и насеља, као и садржаје ван насеља;
- планирање електронске комуникационе инфраструктуре у складу са условима и мерама заштите и уређења природних добара.

4.2.2.7. Заштита животне средине и управљање отпадом

- усклађивање интереса и рационално коришћење природних потенцијала планског подручја, водећи рачуна о еколошким условима и ограниченим капацитетима животне средине, односно захтевима уређења подручја посебне намене;
- одрживо коришћење ресурса и простора, уз предузимање превентивних мера заштите основних чинилаца животне средине (воде, ваздуха и земљишта);
- успостављање континуалног мониторинга загађујућих материја, санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја;
- одрживо управљање водама;
- санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја, пре свега неуређених депонија (сметлишта), на подручју обухвата Просторног плана;
- управљање комуналним отпадом сходно Програму управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031 и законским и подзаконским актима;
- интегрисање заштите животне средине у све секторе стратешког планирања и пројектовања, кроз инструменте процене утицаја (примена SEA, EIA и IPPC);
- примена савременијих технолошких решења, најбољих доступних технологија (BAT) и концепта чистије производње приликом реализације пројеката који могу имати негативан утицај на квалитет животне средине, а у складу са условима заштите природе;
- едукација грађана и унапређење еколошке свести.

4.2.2.8. Заштита од елементарних непогода и акцидентних ситуација

- израда Процене ризика од катастрофа, Плана смањења ризика од катастрофа и Плана заштите и спасавања - на регионалном и општинском нивоу;
- јачање превентивних мера и активности у контексту ванредних ситуација;
- приправност на потенцијалну манифестацију елементарних непогода и/или акцидентних ситуација;
- доношење политике превенције удеса, уколико у планском периоду дође до изградње у контактної зони Просторног плана, за сва севесо постројења/комплексе нижег реда и извештаја о безбедности и планова заштите од удеса за сва севесо постројења/комплексе вишег реда, уз разраду могућих сценарија удеса за постројења у контактної зони обухвата Просторног плана и забрана изградње севесо постројења на простору обухвата предметног Плана и у контактної зони у радијусу од мин 1000 m.

5. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

5.1. ПРИРОДНИ УСЛОВИ

5.1.1. Геолошке и геоморфолошке карактеристике

На основу геоморфолошке карте АП Војводине размере 1:300.000, на заштићеном подручју може се издвојити више геоморфолошких облика флувијалног рељефа (нижа речна тераса, алувијална раван, терасни одсек и трагови померања речног тока) и флувио-барског рељефа (мртваје, баре и мочваре). Основни правац нагнутости терена је од севера према југу пратећи ток реке Тисе, као и од североистока према југозападу што представља правац пружања Златице.

Банатска лесна тераса представља вишу степеницу у рељефу северног Баната. Она није јединствена целина већ је подељена на неколико лесних тераса, а једна од њих је и Новокнежевачка лесна тераса која се налази у делу заштићеног подручја. Разуђеност лесне терасе представља резултат деловања бочне ерозије реке Тисе и Златице. Велика разуђеност лесне терасе јавља се на њеном јужном делу где она излази на алувијалну раван Златице.

Правцем пружања север-југ лесна тераса се простире дужином од 19 km. Највећу ширину од 15 km има у северном делу на линији Црна Бара-Санад, док је њен јужни део између насеља Остојићево и Јазово најужи са ширином од свега 750 m. Просечна надморска висина лесне терасе износи 84 m, док најниже делове терасе чине бројне депресије.

Алувијална раван реке Златице као и сама река Златица има правац пружања од североистока ка југозападу у дужини од 24 km. Алувијална раван има много депресија које представљају некадашње меандре и рукавце који су стално или повремено били испуњени водом све док није извршена регулација тока Златице. Регулацијом Златице скраћена је дужина тока, извршено је продубљивање корита и изградња насипа. Поменуте депресије уоквирују низ мањих и већих лесних острваца која представљају остатке некадашње јединствене лесне терасе.

Ширина алувијалне равни је несразмерно велика у односу на ток Златице, односно на количину воде која отиче па због тога многи истраживачи сматрају да је Златица наследила ток неке друге реке. Хидрографски режим реке Златице зависи од односа колебања воде у Моришу (у Румунији са којим је спојена), више него од хидрографског стања сливног подручја Златице.

Алувијална раван реке Тисе прати Тису и са бачке и са банатске стране. Оно што је карактеристично за банатску страну јесу бројна сужења и проширења алувијалне равни.

Једна од карактеристика алувијалне равни Тисе и Златице су *депресије*. У правцу исток-запад се пружају оне депресије које су удаљеније од Златице, док депресије које се налазе ближе Златици прате ток и правац пружања алувијалне равни Златице (североисток-југозапад). Депресије које се налазе у алувијалној равни реке Тисе углавном имају правац пружања север-југ, као што је и правац саме Тисе.

Флувио-барски рељеф обухвата облике настале комбинованим дејством флувијалног и барског процеса. Од ових облика рељефа на заштићеном подручју налазе се *баре, мочваре и мртваје*. Најзаступљеније су у појасу алувијалне равни Златице и Тисе. На територији заштићеног подручја налазе се баре: Чоканско Копово (Аренда) и Целеруша. Највећи број мртваја представља напуштене токове реке Тисе.

5.1.2. Хидрографске и хидролошке карактеристике

Површинске воде

Површинске воде Баната, поред највећих река Дунава и Тисе, чине и бројни водотоци. Од севера ка југу то су: Златица, Стари Бегеј, Бегеј, Тамиш, Надела, Брзава, Ројга, Моравица, Караш и Нера. Једна од карактеристика банатских водотока је да сви имају изворишта у Румунији, а ушћа на територији наше земље. У својим горњим деловима тока су изразито бујичног карактера, док у Војводину дотичу као мирније, равничарске реке. С обзиром да заштићено подручје обухвата делове сливног подручја водотока Златица, најзначајнији површински токови овог подручја су Тиса, притока Златица и канали, односно каналска мрежа Хидросистема Дунав-Тиса-Дунав (Хс ДТД).

Тиса је највећа притока Дунава. У току године, Тиса има два максимума и два минимума водостаја (максимум у априлу и новембру, и минимум у августу, септембру и октобру). Такође, минимум настаје и крајем децембра и траје често цео јануар а ретко и фебруар (Букуров, 1978).

Колебљивост водостаја условљава разлике у протицајима:

Мале воде	=	122 m ³ /sec
Средње мале воде	=	215 m ³ /sec
Средње воде	=	786 m ³ /sec
Средње велике воде	=	2.200 m ³ /sec
Велике воде	=	3.480 m ³ /sec

Изградњом бране на Тиси издигнут је ниво водостаја узводно од Новог Бечеја.

Током прошлости бројни токови су се спуштали са побрђа и планина источног Баната у депресију између плавина Мориша и Тамиша, одакле се бројна корита рачвају ка Тиси (Роров, 2012). Једним таквим коритом, низводно од места Перјамош, усецала се речица Златица (Аранка), која је и сама некада меандрирала ка Тиси, градећи алувијалну раван.

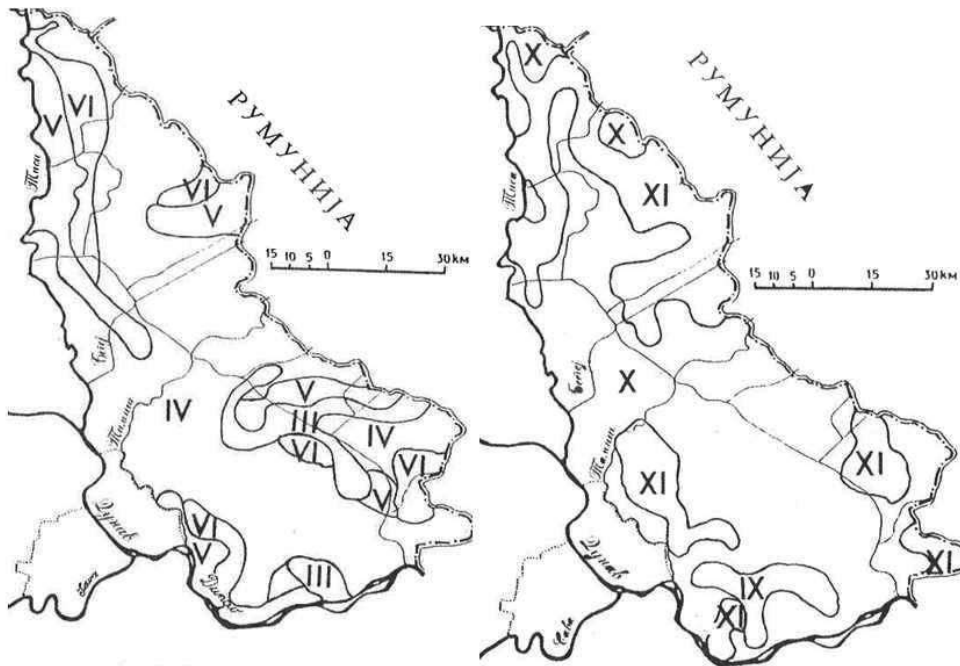
Бројни меандри, мртваје и застарели токови упућују на то да је Златица, пре регулисања тока и изградње канала, стално мењала своје корито.

Златица, која је данас каналисани водоток, на територију наше земље дотиче из Румуније код насеља Врбица. Дужина корита је 117 km а доњим током дужине 34 km, налази се на територији наше земље. Дуж доњег тока изграђени су насипи на дужини од око 30 km. Златица се код Падеја улива у Тису. Од 1960-1971. године корито реке узводно од ушћа, у дужини од 10 km, знатно је продубљено и проширено, чиме је Златица преко Кикиндског канала повезана са главним системом канала Дунав – Тиса – Дунав (Богдановић, Ж., Марковић, С. 2005). Режим Златице зависи од режима реке Тисе. У време високог водостаја вода се из Златице улива у Тису, а у време ниског водостаја Златица се снабдева водом из Тисе преко уставе у Падеју у количини од 5 до 10 m³/s. Изградњом уставе код Сајана, вода се из Златице, гравитационо, улива у Кикиндски канал. Преко Кикиндског канала, Златица је повезана са магистралним каналом Банатска Паланка-Нови Бечеј.

Кикиндски канал по својој намени и начину функционисања припада групи магистралних и пловних канала ОКМ Хс ДТД. Протеже се од уставе у Сајану до ушћа у канал Банатска Паланка - Нови Бечеј, и на тај начин спаја Златицу са овим магистралним каналом.

Подземне воде

Просторни распоред појаве максималних и минималних средњих месечних водостаја фреатске издани приказан је на изохронским картама (Слика 1). На делу заштићеног подручја ближе Тиси средњи месечни максимум је у месецу мају, док је у средњем делу тока Златице средњи месечни максимум у месецу јуну. Минимални средњи месечни водостај фреатске издани на подручју природног добра је у месецу новембру, осим у централном делу водотока Златице и њеног приобаља, где је најнижа средња месечна вредност у октобру.

Слика 1: Изохроне карте појаве максималних средњих месечних водостаја (лево) и минималних средњих месечних водостаја (десно) фреатске издани Баната (Марковић, 1996.)

У највећем делу заштићеног подручја егзистира тип умереног, уједначеног водног режима фреатске издани (Марковић, 1996) који углавном одговара особинама климатског типа водног режима. Правац отицања фреатске издани на заштићеном подручју је југозападни, према Тиси.

5.1.3. Климатске карактеристике

За приказ климатских карактеристика Парка природе коришћени су подаци са најближе метеоролошке станице у Кикинди (81 m n.v.), за период 1991-2020. године.

Посматрано подручје има степско-континенталну климу.

Најтоплији месец је јули са средњом месечном температуром 22,8°C, а најхладнији јануар (0,4°C). Средња годишња температура износи 11,9°C. Средња годишња вредност влажности ваздуха за посматрани период износи 72,3%. Североисточни део АП Војводине прима мало падавина, али је повољна околност та што су добро распоређене по годишњим добима, те вегетациони период има довољно падавина.

Годишњи просек падавина износи 571,2 mm. Месец јун има највећи средњи месечни просек који износи 74 mm., док је просечно најмање било падавина у фебруару 32,2 mm. Појава града се не јавља често, док се снежни покривач задржава у просеку 27,4 дана. Просечна инсолација у току године износи 2246 сати, док је број облачних дана 99. Доминантан ветар на овом подручју је југоисточни ветар тј. кошава са годишњим просеком честина 102‰, средње брзине 3,6 m/s.

5.1.4. Педолошке карактеристике

На заштићеном подручју ПП „Слатине у долини реке Златице“ доминирају халоморфни типови земљишта. Најраспрострањенији је солоњец и то највише на површинама северно од Падеја, источно од Остојићева и Црне Баре.

Солончак налазимо у виду већих, издужених острва у реону Терјана и јужно од Банатског Моноштора. Ова земљишта позната као слатине, карактерише висок садржај штетних соли и адсорбованог натријума (Na), са високом алкалношћу и врло лошим водно-ваздушним карактеристикама.

Осим преовлађујућих халоморфних слатина, на овом подручју, у мањој мери присутна су и знатно квалитетнија аутоморфна земљишта у типу чернозема.

Чернозем бескарбонатни простире се у атару Јазова и Остојићева, источно од Терјана и југоисточно од Црне Баре. Ово је слабо кисело до неутрално земљиште, средње обезбеђено хумусом, али само у површинском слоју, док његов удео опада са дубином. Мање квалитетан је чернозем солончакасти, са већим присуством соли и тежим механичким саставом, иначе редовни пратилац изразитих слатина. Распростире се на већим површинама, у ширем реону, јужно од Банатског Моноштора.

Најизразитије хидроморфно земљиште на овом подручју је ритска црница и то њен бескарбонатни тип, светло сиве нијансе, збијени и призматичне структуре.

Лоцирана је на уском појасу уз реку Златицу и деловима атара источно од Црне Баре.

Ритска смоница је збијено, тешко, дубоко и глиновито земљиште, заслањено и алкализовано. Сусреће се уз реку Златицу, источно и западно од Падеја (уз реку Тису) и у виду издвојених острва северно од Јазова и јужно од Банатског Моноштора.

Мочварно глејно земљиште са изразито тамним хумусним слојем прожетим полураспаднутим остатцима барске вегетације је веома редак и налазимо га у виду острваца источно од Црне Баре.

Југоисточни део обухвата Просторног плана, који се налази изван заштићеног подручја (северно од насеља Падеј), у свом пуном обиму представља солончак, неподесан за ратарску обраду.

Крајње источне и југоисточне рубове обухвата Просторног плана такође ван заштићеног подручја, покрива земљиште у типу ритске смонице доста скромних производних могућности.

Северни делови обухвата Просторног плана, ван заштићеног подручја, а у окружењу насеља Остојићево и северније од њега представљају чернозем бескарбонатни, знатно повољнији за обраду и много бољих производних својстава.

5.1.5. Сеизмолошке карактеристике

Према карти сеизмичког хазарда за повратни период од 475 година, посматрано подручје се налази у зони са могућим земљотресом VII-VIII степени макросеизмичког интензитета према MCS скали.

5.2. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ

5.2.1. Природна добра

Парк природе представља слатинска станишта, природно богатство велике вредности. Будући да се ради о станишним типовима чија је ревитализација условљена обновом или побољшањем водног режима па самим тим и изводљивија у односу на степска или шумска станишта на пример, нарушавање у виду повремене и периодичне ограничене обраде мање сланих делова терена (у годинама када су то локалне климатске и хидролошке прилике омогућавале) није реметило устаљену динамику вода, соли и живог света на њима.

На подручју Парка природе утврђују се режими заштите II и III степена. Према Правилнику о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених подручја („Службени гласник РС“, број 97/15) ПП „Слатине у долини Златице“ сврстава се у II категорију – покрајинског/регионалног, односно великог значаја.

Према Уредби о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10) подручје слатина у долини Златице је у оквиру еколошки значајног подручја под редним бр. 2 – „Пашњаци велике дропље“ издвојено као међународно значајно подручје за биљке (ИРА) под називом „Слатинско подручје Чока-Остојићево“.

Поступак заштите природног подручја покренут је приликом валоризације дела простора за потребе израде ППППН Мултифункционалног еколошког коридора реке Тисе током 2012. године, тада су сарадници Покрајинског завода за заштиту природе указали на изузетан значај подручја Златице са становишта очувања биодиверзитета.

Подручје предложено за заштиту укупно заузима 3.640,60 ha и пружа се дуж реке Златице у правцу североисток-југозапад од државне границе са Румунијом до Падеја, од чега режим заштите II (другог) степена заузима површину од 229,68 ha, док режим заштите III (трећег) степена заузима 3.410,93 ha.

Подручје парка природе има улогу једног од центара диверзитета флоре и фауне у Републици Србији са еколошког аспекта, такође има улогу у очувању укупног генетског, специјског и екосистемског богатства. Екосистеми настали и очувани на овом подручју су резултат сложене интеракције између услова животне средине, живог света и традиционалног начина живота људи током протеклих миленијума, и као такви представљају најекономичнији вид коришћења простора и очувања његових богатстава и ресурса, односно гарант су дугорочног пружања екосистемских услуга.

Научно-истраживачка функција заштићеног подручја подразумева пре свега потенцијал да путем проучавања основних процеса у његовим екосистемима и традиционалних знања у коришћењу и чувању ресурса поменутих екосистема пружи основу за дугорочну конзервацију слатинско-степских панонских станишта али и омогући њихов најбољи положај са становишта коришћења свих ресурса. Други важан елемент је фундаментално проучавање са флористичког и фаунистичког становишта, пошто је већина података о значајним врстама флоре и фауне овог дела Баната (а нарочито ендемима) старија од 30 година. Ова празнина је још већа ако се у обзир узму подаци о популацијама и субпопулацијама значајних врста, флукуацијама њихове бројности, разлозима овог варирања и слично. Сви поменути научно-истраживачки потенцијали подручја су остварљиви првенствено кроз његово очување и примену активних мера заштите.

Поред свега горе наведеног, подручје у поступку заштите има и васпитно-образовну функцију која је везана за промоцију природних и створених вредности подручја које су овде заступљене, тако да се може рећи да представљају узорак или репрезент типичног панонског предела и традиционалних знања проистеклих из живота у њему.

Развојна функција природног добра је усмерена ка прописивању и примени мера и режима у циљу очувања његових особености и ка активностима везаним за традиционално коришћење предела као што су сточарство, кошење ливада и трске, екстензивна ратарска производња, узгој старих раса и сорти, органска производња и контролисана туристичка промоција вредности подручја (пре свега кроз еко - туризам, контролисани лов и сл.), затим потенцијални терапеутски значај блата сланог језера Аренда.

5.2.2. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште у општини Чока обухвата 28957 ha, што чини близу 90% укупне површине општине. Обрадиве површине износе укупно 20090 ha (од тога оранице 11627 ha), али углавном преовлађују земљишта нижих класа (око 80 % обрадивог земљишта спадају у II, III и IV класу).

На заштићеном подручју преовлађују слатинаста земљишта са високим садржајем соли, чију концентрацију може да поднесе мали број биљних врста.

Ова чињеница условљава начин коришћења таквог земљишта, пре свега као полуинтензивни пашњачки систем за напасање говеда и оваца (пожељно би било да удео аутохтоних раса животиња на пашњацима буде што већи).

У окружењу заштићеног подручја налази се обрадиво земљиште, које се углавном користи за интензивну пољопривредну производњу.

Воде и водно земљиште

На предметном подручју пољопривредно земљиште (њиве, ливаде и пашњаци, трстици и мочваре) представљају доминантну категорију.

Удео појединих категорија по начину коришћења земљишта је нетипичан, односно високо је учешће ливада и пашњака у односу на ораничне површине.

Водно земљиште, у смислу Закона о водама, јесте земљиште на коме стално или повремено има воде, због чега се формирају посебни хидролошки, геоморфолошки и биолошки односи који се одражавају на акватични и приобални екосистем. Водно земљиште текуће воде, у смислу овог Закона, јесте корито за велику воду и приобално земљиште. Водно земљиште стајаће воде, у смислу овог Закона, јесте корито и појас земљишта уз корито стајаће воде, до највишег забележеног водостаја.

Водно земљиште обухвата и напуштено корито и пешчани и шљунчани спруд који вода повремено плави и земљиште које вода плави услед радова у простору (преграђивања текућих вода, експлоатације минералних сировина и слично).

Водном земљишту се мора посветити посебна пажња интегралним решавањем проблема коришћења и заштите вода, уређења водних режима и одбране од поплава јер је ово земљиште елемент простора од изузетне важности.

Водно земљиште у обухвату Просторног плана чине све површинске воде, природна језера, баре и канали.

Шуме и шумско земљиште

Шуме и шумско земљиште у обухвату Плана се налазе унутар режима заштите III степена и заузимају површину од 19,86 ha, односно 0,55 % од укупне површине Обухвата.

У долини Златице налазе се монокултуре хибридних топола и обрасле су багремцем, остатак „шумских“ засада уствари чини шумостепска вегетација. Шуме у Обухвату плана немају вредност са еколошког аспекта.

Минералне сировине

На простору обухвата Просторног плана налазе се лежишта опекарских сировина, нафте и природног гаса са овереним билансним резервама у експлоатацији, изворишта/лежишта, истражни и експлоатациони простори подземних вода у експлоатацији, са овереним билансним резервама. Експлоатација минералних сировина се врши под условима које прописује Закон о рударству и надлежни Секретаријат за енергетику и минералне сировине.

5.3. КАРАКТЕР ПРЕДЕЛА

Основни тип карактера предела посматраног подручја дефинисан је рељефом и њеним хидролошким карактеристикама, које су у интеракцији са геолошком подлогом условиле заслањивање замљишта на нижим деловима терена. Мозаичност слатинске вегетације и слатински микрорељеф представљају основу предеоног обрасца заштићеног подручја. Присуство заслањених пустара је једна од значајнијих карактеристика Панонског региона и представља јединствену појаву у Европи. На посматраном подручју најраспрострањенији елементи карактера предела су: морфолошке форме речног рељефа, микрорељеф слатина и хумке. Целине травнатих, равничарских и отворених простора алувијалне равни реке Златице, значајно доприносе стварању препознатљивог обрасца предеоних елемената, типичних за Панонску низију. Формирању основног типа карактера предела доприносе и спорадично присутне оранице, салаши и стада, као и компактне структуре насеља у окружењу.

Од елемената који значајно утичу на предеони образац подручја истичу се многобројне долине које представљају остатке старих токова Златице или неке друге веће реке, а морфолошки облици који се јављају су меандри, мртваје, обалске гредице и обалски брежуљци.

Због доминације обрадивих површина у окружењу и одсуства шумске вегетације наведени елементи који чине основни тип карактера предела приказује висок степен осетљивости на промене.

5.4. СТАНОВНИШТВО

У предложеном обухвату Просторног плана не налази се ни једно насељено место, међутим за анализу демографског развоја подручја биће приказано становништво девет насеља која гравитирају Парку природе. Анализа је извршена на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1991- 2011. године.

Може се закључити да је број становника севернобанатске области у опадању, што важи и за насеља која се налазе непосредно уз Парк природе. Депопулација је посебно изражена у мањим сеоским срединама. У посматраном периоду број становника се смањио за 22%. На смањење броја становника највећи утицај су имале емиграције, нарочито млађег становништва као и негативан природни прираштај. Миграције се

врше на релацији село-град, а највећи центри имиграција су Зрењанин, Београд и Нови Сад. Смањење броја становника има директан утицај на број домаћинства и на просечан број чланова по домаћинству. Према Попису становништва из 2011. године у девет насеља ширег подручја живело је 16668 становника у 6619 домаћинства. Највећа насеља у окружењу заштићеног подручја су Мокрин са 5270 становника и општинско средиште Чока са 4028 становника.

Табела 3. Број становника и домаћинства насеља која гравитирају Парку природе

Општина/ Град	Насеље	Број становника			Укупан број домаћинства
		1991. г	2002. г	2011. г	2011. год
Чока	Чока	5187	4707	4028	1639
	Падеј	3158	2882	2376	1020
	Санад	1367	1314	1151	427
	Банатски Моноштор	152	135	102	41
	Врбица	546	404	238	116
	Јазово	1113	978	742	297
	Остојићево	3007	2844	2324	941
	Црна Бара	588	568	437	182
Кикинда	Мокрин	6238	5918	5270	1956
Укупно		21356	19750	16668	6619

5.5. ПРИВРЕДА

Основна делатност у ширем подручју посматрања је пољопривреда, са посебним акцентом на мала индивидуална газдинства и поједине занатске делатности.

5.5.1. Пољопривреда

Подручје третирано Просторним планом се највећим делом налази на триторији општине Чока која је изразито пољопривредно подручје, а ратарство је доминантна грана биљне производње. Од ратарских култура најзаступљенији су кукуруз (на приближно 50% површина), пшеница (25%), сунцокрет (10%), луцерка (7%), остале културе укупно обухватају остатак површина од око 8%.

Последњих година у успону је повртарска производња парадајза, краставаца и паприке, као и производња јагода и цвећа у пластеницима.

Постоји богата традиција виноградарства, узгоја дувана, зачинског, ароматичног и лековитог биља.

Пашњаци на територији општине Чока захватају површину од 5613 ha и представљају један од најважнијих природних ресурса. Захваљујући природним предиспозицијама постоји и богата традиција сточарства на овом подручју, тако да и поред многих потешкоћа у општини Чока егзистира око 2100 грла говеда, претежно музних крава (преовлађујуће у типу Сименталца и знатно мање Холштајна) и близу 10000 оваца углавном аутохтоне расе Чоканска цигаја.

На њивама у непосредном окружењу заштићеног подручја сетвена структура је слична као и у другим доловима општине, што значи да углавном преовлађују житарице, индустријско и крмно биље, уз знатне површине под поврћем.

5.5.2. Туризам

Туристичке вредности подручја су недовољно наглашене, а везане су пре свега за развој села у његовој околини, односно за туристичку понуду традиционалних етнокултурних елемената локалног живота укључујући и начине коришћења природе. Заштићено подручје има добру саобраћајну повезаност са свим насељима која се налазе у близини као и са већим градским центрима попут Кикинде, Сенте, Аде, Новог Сада, Суботице.

Туризам на ширем подручју третираног Просторним планом заснива се на културно-манифестационој, ловној и риболовној понуди али недостају смештајни капацитети. Кључни туристички потенцијали су: специјални интереси са тежиштем на лову, риболову и еко-туризму, сеоски туризам и вински туризам.

Заштићено подручје „Слатине у долини Златице“ има значај у очувању разноврсности панонског предела, станишних типова, биолошких врста и квалитета животне средине. Основне функције заштићеног подручја са аспекта туризма су: еколошка, научно-истраживачка, васпитно-образовна, културно-историјска и развојна функција. Дакле, унутар самог заштићеног подручја је могућ развој научно-образовног и екотуризма.

5.6. ИНФРАСТРУКТУРА

5.6.1. Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана постоје следећи видови саобраћаја: путни – друмски, железнички и водни. Путни - друмски саобраћај је основни вид саобраћаја у обухвату Просторног плана и својим капацитетима задовољава већину захтева за путничким и робним превозом, док се железнички и водни саобраћај користе само повремено, при превозу путника и масовних роба у транзиту.

Путни - друмски саобраћај омогућује доступност и комуникацију предметног простора са окружењем и субрегионима. Основни саобраћајни капацитети предметног простора у домену путног - друмског саобраћаја су:

- **Државни пут 16 реда бр.13/М-24**, Хоргош-Кањижа-Нови Кнежевац-Чока-Киkinда-Зрењанин-Чента-Београд,
- **Државни пут IIа реда бр. 104/Р-123**, Нови Кнежевац - Банатско Аранђелово - Мокрин - Киkinда - Војвода Степа - Српски Итебеј - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Међа),
- **Државни пут IIа реда бр. 105/Р-112**, државна граница са Мађарском (гранични прелаз Бајмок) - Бајмок - Бачка Топола - Сента - Чока - Мокрин - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Врбица).

Основни путни правци који омогућавају даљинска и транзитна кретања, као и везе са центрима међународног (Нови Сад) и националног ранга (Суботица, Зрењанин, Киkinда), су: ДП бр.13, ДП бр.104, ДП бр.105. То су саобраћајни капацитети који омогућавају субрегионално и регионално повезивање, и основни су апсорбери свих саобраћајних збивања у обухваћеним општинама. Такође су и путеви који омогућују изворно-циљна кретања и омогућују квалитетна међунасељска повезивања у обухвату Просторног плана.

Систем општинских путева у обухвату Просторног плана су различитог степена изграђености и омогућују доступност овом простору из свих праваца, са везама на државну путну мрежу високог ранга (ДП I и II реда).

У оквиру катастарских општина у обухвату Просторног плана, налазе се и некатегорисани путеви (приступни и атарски путеви), који су радијалног облика и повезују насеља и садржаје ван грађевинског подручја.

Железнички саобраћај је својевремено имао врло важну улогу у развоју овог подручја. Међутим, са експанзијом друмског саобраћаја, железнички саобраћај, због својих недостатака (фиксирани линије кретања, потребе преседања при промени правца кретања и друго), изгубио је позиције које је некад имао.

У ранијем периоду (седамдесетих и почетак осамдесетих година прошлог века), знатан број пруга регионалног и локалног значаја је укинут. Од пруга које су у обухвату која тренутно функционишу, треба издвојити правац:

- регионална пруга бр.205, Банатско Милошево – Сента – Суботица, док је још присутна и
- ЖПВЕ железничка пруга ван експлоатације (некадашња локална пруга бр. 15), Кикинда – Банатско Аранђелово – државна граница.

Железнички саобраћај има мали удео у туристичким кретањима на подручју обухваћеном Просторним планом. Уз бољу организацију и модернизацију капацитета (пруге, постројења и превозна средства), због веће удобности у односу на аутобуски превоз, могао би имати значајно учешће у туристичким кретањима првенствено код путовања већег броја путника.

Водни саобраћај на простору обухваћеном Просторним планом заступљен је преко међународног/међудржавног пловног пута реке Тисе, са просторно и инфраструктурно прихватно - манипулативним и превозним капацитетима (лука Сента, путничко пристаниште Сента, прихватни објекат наутничког туризма код Сенте). Водоток Златица није категорисан као пловни водоток, у смислу транспорта нема значај, али се користи у спортске и рекреативне сврхе малим пловилима (мања пловила - чамци).

Немоторни саобраћај је заступљен преко бициклистичких коридора међународног, националног и локалног ранга. Међународна бициклистичка стаза – цикло коридор 11⁶, Тиски коридор, позиционирана је уз реку Тису и делом уз категорисану и некатегорисану путну мрежу у обухвату.

Поред међународног у обухвату се налазе и стазе националног ранга – уз ДП бр. 104, бр. 105, као и мрежа стаза локалног нивоа.

Ваздушни даљински саобраћај за потребе овог подручја се одвија преко аеродрома „Никола Тесла“ (за путнички и карго саобраћај), док се за спортско-туристичке намене користи аеродром Кикинда (Дракслеров салаш). Оба терминала у потпуности задовољавају садашње обиме транспортних захтева.

На основу саобраћајних анализа може се закључити да саобраћајна инфраструктура (путно-друмски, железнички и водни саобраћај) у оквиру овог простора даје добре основе за надоградњу, реконструкцију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју из више правца, на нивоу високог комфора и саобраћајне услуге, као и брзе и лаке комуникације у оквиру овог простора.

5.6.2. Водна и комунална инфраструктура

ОКМ Хс ДТД у Банату од севера ка југу припадају: Златица, Кикиндски канал, канал Банатска Паланка-Нови Бечеј, Стари Бегеј, Пловни Бегеј, канал Бегеј, Тамиш, Брзава, Моравица и Ројга. Након изградње Хидросистема, у великој мери је измењена хидрографска мрежа Баната. Банатски део Хс ДТД почиње спојем са реком Тисом код Новог Бечеја и Падеја, са правцем пружања североисток-југоисток, и завршава се на Дунаву код Банатске Паланке. Успут пресеца (Бегеј, Тамиш) или прихвата велик број банатских водотока (Стари Бегеј, Брзава, Моравица, Вршачки канал, Караш) са којима чини јединствену хидротехничку целину.

⁶ Cap du nord-Les lacs finlandais-Helsinki-Tallin-Tartu-Vilnius-Varsovie-Cracovie-Kosice-Belgrade-Skopje-Thessaloniki-Athens

Снабдевање водом банатског дела Хидросистема је из Тисе, преко бране код Новог Бечеја. Главни водозахват је непосредно узводно од бране на почетку магистралног канала Банатска Паланка-Нови Бечеј а други, мањег капацитета, је код Падеја на ушћу Златице у Тису. Ту су изграђене упусно-испусне уставе.

Водоснабдевање се одвија преко уставе у Падеју водом из реке Тисе, а затим преко уставе у Сајану која прихвата и воде из Златице. Кикиндски канал одводњава огромну површину северног Баната, обухватајући истовремено и сливну површину Златице.

У обухвату граница заштићеног подручја „Слатине у долини Златице“ налазе се следећи системи за одводњавање у правцу од Тисе ка североистоку:

- На самом делу непосредно уз насип реке Тисе налази се систем за одводњавање Пешир, који се одводњава каналском мрежом преко главног канала „Главни Пеширски“ и црпне станице „Пешир парна“;
- У наставку се налази систем за одводњавање „Златица II“, који представља површину која се индиректно одводњава. Рибњаци „Карика“ и „Кифла“ се налазе унутар овог система непосредно уз десну обалу Златице, с тим да се налазе унутар граница заштитне зоне заштићеног подручја;
- Јазовачки слив за одводњавање обухвата рибњак „Јазово“ чији се већи део налази унутар;
- заштитне зоне заштићеног подручја. Овим системом за одводњавање се преко каналске мреже са главним Јазовачким каналом (канал Ј), одводњава бара Целеруша, као и остале површине заштићеног подручја;
- У систему за одводњавање Кере бара – Ђурђева бара налази се и бара „Велики рит“, обухваћена заштитном зоном заштићеног подручја. Иста се одводњава преко канала „V-Главни“ и црпне станице „Кере бара“, а посредно преко главног канала „Велика Ђурђева бара“ и црпне станице „Чока нова“;
- Бара „Копов“ се налази у систему за одводњавање „Чока II“, где је једини канал „Главни канал Чока II“. Није најјасније да ли се овај канал улива у бару „Велики рит“ и како функционише овај систем за одводњавање;
- Северно од баре Копов у систему за одводњавање „Црна бара“ налази се бара „Дугачка слатина“ и у наставку исте бара „Близаница“. Овај систем одводњава подручје слива главним каналом гравитационо у Златицу, с тим да наведене баре нису повезане каналима за одводњавање;
- Последњи слив у низу је „Врбица“ који са главним каналом „Канал V“ преко црпне станице „Врбица нова“ одводњава најсеверније делове овог заштићеног подручја.

У будућем периоду је потребно размотрити утицај ове каналске мреже и прилагодити водни режим потребама станишта и строго заштићених и заштићених врста.

Шире подручје обухваћено Просторним планом, је под утицајем подземних вода које стижу из шире околине. Типичне сезонске осцилације нивоа подземне воде изазивају плављење депресија током пролећног максимума (када је ниво подземне воде изнад површине земље) и омогућују испаравање подземне воде преко земљишних капилара током сушног летњег периода, када је ниво подземне воде испод површине. Ако је количина воде изгубљена испаравањем већа од количине падавина, што је случај и са предметним простором, долази до заслањивања земљишта у депресијама, стварајући екстремне услове за живи свет. Како је заслањивање земљишта повезано са близином подземне воде (Molnár & Borhidi, 2003; Живковић и сар, 1972), структура рељефа одређује локације и степен заслањивања. Као резултат наведених утицаја, рељеф простора одређује мозаичан распоред заслањених и незаслањених станишних типова панонских пустара, а виши терени (лесна тераса и речне гредице) су у природном стању били покривени шумостепском вегетацијом (Molnár & al., 2012). Разноврсност и мозаичан распоред станишних типова условљава биолошку разноврсност предметног простора.

Канали за одводњавање убрзавају отицање ових вода и смањују ниво подземне воде, али ефикасност система за одводњавање је ограничена. Мелиоративни канали спречавају редовна плављења у пролећном периоду, (што је природна особина ових слатина), али су у влажним годинама нижи терени ипак под водом, што успорава, а местимично и онемогућује раслањивање подручја. Трајно очување слатинских комплекса захтева адаптацију плана регулације вода са циљем осигурања што природније динамике осцилација нивоа подземних вода.

Загађење земљишта, површинских и подземних вода врши се углавном од стране комуналних и атмосферских отпадних вода насеља, претежно у виду површинских извора емисије загађујућих материја (због недовршене канализационе инфраструктуре).

Као површински емитери велики проблем представљају процедурне воде са баштенских површина, складишта стајњака, горива и депои других материјала који су периодично у контакту са подземним водама. Значајан угрожавајући фактор представљају органска једињења пореклом из објеката за чување животиња или баштенских површина.

5.6.3. Енергетска инфраструктура

5.6.3.1. Електроенергетска инфраструктура

Снабдевање електричном енергијом потрошача на простору обухваћеном Просторним планом обезбеђено је из трансформаторских станица ТС 110/20 kV „Сента 1“ и ТС 110/20 kV „Сента 2“ путем 20 kV далековода и 20/0,4 kV трансформаторских станица.

5.6.3.2. Термоенергетска инфраструктура

У обухвату Просторног плана, изграђена је дистрибутивна гасоводна мрежа од полиетиленских ПЕ цеви максималног оперативног притиска 4 bar изграђена у уличним коридорима насељених места, дистрибутивна гасоводна мрежа од челичних цеви максималног оперативног притиска 16 bar за снабдевање потрошача у насељима, као и мерно регулационе станице за широку потрошњу у насељима.

Дистрибутивна гасоводна мрежа у насељима је притиска до 4 bar, изграђена у уличним коридорима насељских саобраћајница.

У делу подручја посебне намене, налази се дистрибутивна гасоводна мрежа од полиетиленских ПЕ цеви максималног оперативног притиска 4 bar.

На простору обухвата плана налети се изграђења транспортна гасоводна мрежа притиска већег од 16 bar и нафтовод за транспорт нафте Елемир-РН Нови Сад.

На простору обухвата Плана, налазе се објекти за експлоатацију нафте и природног гаса, бушотине и бушотински цевоводи за експлоатацију и транспорт природног гаса и нафте, и приступни путеви до објеката за експлоатацију.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

У претходном периоду, на регионалном и локалном нивоу нису развијене посебне мере које се односе на ОИЕ и њихово коришћење.

Енергетска ефикасност

Карактеристика енергетског система на предметном подручју, у функцији ефикасног коришћења енергије и енергената, није на високом нивоу, а заступљена је и нерационална потрошња енергената.

5.6.4. Електронска комуникациона инфраструктура

За потребе насеља и корисника у обухвату Просторног плана изграђена је савремена електронска комуникациона мрежа у коридорима саобраћајница, а преко спојног пута путем оптичког кабла повезана са главним комуникационим центром у Зрењанину.

За потребе мобилних комуникација изграђене су базне радио-станице у власништву оператора мобилних комуникација.

5.7. ЕЛЕМЕНТАРНЕ НЕПОГОДЕ И АКЦИДЕНТНЕ СИТУАЦИЈЕ

Елементарне непогоде

Подручје обухваћено Просторним планом може бити угрожено од: земљотреса, пожара, метеоролошких појава: атмосферско пражњење и атмосферске падавине (киша, град, суша), ветар.

На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије за повратни период од 475 година, на подручју обухвата Плана могућ је земљотрес јачине VII-VIII степени макросеизмичког интензитета према MCS скали. У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације објеката. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса, сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес“, а за VIII степен „штетан земљотрес“.

Настајање *пожара*, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити, без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Узроци избијања пожара (на отвореном и затвореном простору) могу настати услед људске непажње, атмосферског пражњења (муња, гром), топлотног деловања сунца, експлозије и техничких разлога.

Појава *града* је чешћа и интензивнија у летњем периоду, а штете се највише одражавају на пољопривредним културама које су у том периоду и најосетљивије. Посматрани простор не спада у подручја са изразитом појавом града, већ је подложен само повременим продорима олујних и градоносних облака. Према условима Републичког хидрометеоролошког завода (РХМЗ) у оквиру обухвата Просторног плана, у сврху заштите од града, изграђене су две лансирне (противградне) станице – Падеј и Чока, док се лансирна станица Ходич налази у непосредној близини те се њена заштитна зона од 500 m делимично налази у обухвату Плана.

Ветар има пресудну улогу за обликовање климе, у развоју живог света као и у многим људским делатностима, како непосредно тако и посредно: на приносе у пољопривреди, количину падавина, исправљање тла и биљака, наносе штету психофизичком стању људи кроз повећану или смањену активност и сл. Преовлађујући ветар на овом простору дува из југоисточног правца (кошава) и северозападног правца. У пролећним месецима ветар изазива велика испаравања земљишта одузимајући велике количине влаге неопходне биљкама.

Акцидентне ситуације

На основу претраге Регистра севесо постројења, на простору обухваћеном предложеном границом обухвата Просторног плана не налазе се иста.

6. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ

Подручје обухваћено Просторним планом је делимично угрожено услед низа антропогених активности протеклих деценија.

На подручју обухвата Просторног плана не постоје доступни подаци и мониторингу квалитета **ваздуха**. Потенцијални извори загађења ваздуха су индивидуална ложишта из околних насеља, сметлишта, те саобраћај и привредни субјекти.

Проблеми загађења **вода** изражени су, практично, на свим водотоцима и воденим екосистемима Војводине, а посебно у каналима Хс ДТД. Позната је чињеница да су банатски водотоци, прикључени на Хс ДТД (као што је и Златица) са дотоком из Румуније, веома загађени, а још се додатно загађују испуштањем непречишћених отпадних вода са наше територије.

Постојећа **насеља** у окружењу (Падеј, Јазово, Банатски Моноштор, Црна Бара, Остојићево, Чока, Врбица) имају непосредан утицај на природно добро, с обзиром на чињеницу да се грађевинска подручја ових насеља делом граниче са истим. Пре свега, доводе до погоршања квалитета животне средине. Распростирање загађујућих материја према природном добру најчешће се врши хидролошким и атмосферским путем.

Загађење **земљишта**, површинских и подземних вода врши се углавном од стране комуналних и атмосферских отпадних вода насеља, претежно у виду површинских извора емисије загађујућих материја (због недовршене канализационе инфраструктуре). Веома мали проценат домаћинстава околних насеља има прописано изграђене септичке јаме. Велики проблем представљају и процедурне воде са баштенских површина, складишта стајњака, горива и депои других материјала који су периодично у контакту са подземним водама.

У обухвату плана се налазе делови парцела на којима се налазе регистроване **дивље депоније - сметлишта** (КО Падеј парцела бр. 3188/1 и КО Јазово, парцела бр. 1617/1), и које само мањим делом улазе у зону обухвата.

Рибњаци показују главни утицај који доводи до промене физичко – хемијског квалитета воде, седимента и морфологије терена. Периодично испуштање отпадних вода доводи до еутрофикације канала.

Привреда. Простор заштићеног подручја окружен је обрадивим површинама, које досежу до саме границе заштићеног подручја. Загађујуће материје, пестицида и минералних ђубрива) имају могућност брзог распрострањења и тиме негативно утичу на заштићено подручје, у облику загађења воде и земљишта.

На подручју природног добра и заштитне зоне није успостављено континуално праћење квалитета животне средине.

Нарушавање водног режима, карактеристичног за континенталне слатине који подразумева сезонска узлазно-силазна кретања подземних и површинских вода богатих солима натријума, магнезијума, калијума је један од најизраженијих **угрожавајућих фактора на подручју природног добра.**

Може се навести још неколико фактора који угрожавају животну средину која се налази у обухвату Просторног плана. Промене у структури предела, формирањем антропогених станишта (рибњаци, високо зеленило, далеководи, мрежа мелиоративних канала итд), фрагментација и физичко уништење станишта, те урбанизација, су само неки од њих. Негативан утицај на животну средину имају и пољопривреда, рибарство, лов и криволов такође угрожавају животну средину, те постојећи биодиверзитет. Неприлагођено управљање шумама, дрворедима, засадима дрвећа и појединачним стаблима, пошумљавање ливада и пашњака, кошење ливада, те унос алохтоних и инвазивних врста такође представљају озбиљне притиске на биљни и животињски свет у обухвату Просторног плана.

7. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Према карактеристикама подручја у обухвату Просторног плана, непосредног и ширег окружења, постојећих и планираних намена и функција, у поступку израде Просторног плана обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења и саставни су део Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Према Закону о планирању и изградњи, као фаза у изради планског документа предвиђена је израда Материјала за рани јавни увид, чиме се обезбеђује учешће заинтересованих, са могућношћу давања примедби и сугестија на концепцију планских решења.

Рани јавни увид (РЈУ) је и у случају овог Просторног плана организован после доношења одлуке о изради планског документа, а пре формирања Нацрта планског документа.

Рани јавни увид одржан је у периоду 19.06.2023. до 03.07.2023. године, у оквиру којег је Материјал био доступан заинтересованима у Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине.

У току израде Просторног плана и Стратешке процене прибављени су услови и сагласности надлежних институција који су приказани у табели 4.

Табела 4. Табела органа и институција од значаја за израду ПППН ПП Слатине у долини Златице

Р. БР.	Органи, организације, имаоци јавних овлашћења и остале институције које су доставиле услове и податке
1.	ГРАД КИКИНДА, ГРАДСКА УПРАВА, Секретаријат за имовинско-правне и комуналне делатности, Секретаријат за заштиту животне средине, пољопривреде и и рурални развој Секретаријат за развој и управљање инвестицијама
2.	ОПШТИНА ЧОКА, Општинска управа, Одељење за привреду, пољопривреду, развој, урбанизам, за грађевинске послове, за спровођење обједињене процедуре и стамбено комуналне делатности
3.	УПРАВЉАЧ - Еко оаза Натурпарк д.о.о за заштиту природе и биодиверзитета ...Ада
4.	МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру, Немањина 15, 11000 Београд
5.	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА, Сектор за ванредне ситуације, Омладинских бригада 31, 11000 Београд
6.	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Кикинди, Браће Тагића бр. 5
7.	МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Сектор за управљање животном средином Одсек за заштиту од великог хемијског удеса
8.	МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Сектор за заштиту природе и климатске промене

Р. БР.	Органи, организације, имаоци јавних овлашћења и остале институције које су доставиле услове и податке
9.	МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ Управа за пољопривредно земљиште
10.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
11.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЕНЕРГЕТИКУ, ГРАЂЕВИНАРСТВО И САОБРАЋАЈ
12.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА КУЛТУРУ, ЈАВНО ИНФОРМИСАЊЕ И ОДНОСЕ СА ВЕРСКИМ ЗАЈЕДНИЦАМА
13.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ВОДОПРИВРЕДУ И ШУМАРСТВО
14.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ, МЕЂУРЕГИОНАЛНУ САРАДЊУ И ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ
15.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПРИВРЕДУ И ТУРИЗАМ
16.	ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА СПОРТ И ОМЛАДИНУ
17.	ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ
18.	РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ
19.	МЕЂУОПШТИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ
20.	ЈВП ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ
21.	ЈП „ВОЈВОДИНА ШУМЕ“
22.	ЈП „ПУТЕВИ СРБИЈЕ“, сектор за стратегију, пројектовање и развој
23.	„ИНФРАСТРУКТУРА ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ“ АД Сектор за инвестиције, развој и технологију
24.	ДИРЕКТОРАТ ЗА ЦИВИЛНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО Сектор за ваздушну пловидбу
25.	АД „ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ“
26.	ОПЕРАТОР ДИСТРИБУТИВНОГ СИСТЕМА „ЕПС ДИСТРИБУЦИЈА“ А.Д БЕОГРАД, огранак „Електродистрибуција Суботица“
27.	НИС АД, НОВИ САД, Народног фронта 12, 21000 Нови Сад
28.	ЈП СРБИЈАГАС Булевар ослобођења 69, 21000 Нови Над
29.	ЦЕТИН ДОО
30.	„А1 СРБИЈА“ ДОО
31.	Телеком Србија, Дирекција за технику, Функција планирања и развоја, Сектор за планирање и развој транспортне телекомуникационе мреже
32.	СББ СРПСКЕ КАБЛОВСКЕ МРЕЖЕ ДОО
33.	ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ВОЈВОДИНЕ
34.	ГРАД КИКИНДА, Туристичка организација Града Кикинде, Трг српских добровољаца бр. 21
35.	АГЕНЦИЈА ЗА РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ АП ВОЈВОДИНЕ
36.	РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД СРБИЈЕ, Кнеза Вишеслава 66, поштански фах 100, 11000 Београд
37.	РЕПУБЛИЧКИ СЕИЗМОЛОШКИ ЗАВОД – електронски захтев
38.	РДУ РТС, Дирекција РДУ РТС Сертификационо тело РТС, Развој и сертификација
39.	ЈП ЕМИСИОНА ТЕХНИКА И ВЕЗЕ, СЕКТОР ТЕХНИКА
40.	ЦЕНТАР ЗА РАЗМИНИРАЊЕ, Војводе Тозе 31, 11050 Београд
41.	ОПЕРАТОР ДИСТРИБУТИВНОГ СИСТЕМА „ЕПС ДИСТРИБУЦИЈА“ Д.О БЕОГРАД, огранак „Електродистрибуција Зрењанин“
42.	ЈКП „7. ОКТОБАР“
43.	ЈП „КИКИНДА“
44.	ЈКП „ЧОКА“
45.	МЕСНА ЗАЈЕДНИЦА МОКРИН
46.	Туристичка организација Чока, Потиска бр. 20, 23320 Чока
47.	ГАСТРАНС д.о.о. Народног фронта 12, 21000 Нови Сад
48.	ТРАНСНАФТА АД ПАНЧЕВО Змај Јове Јовановића 1, 26000 Панчево
49.	Транспортгас Србија д.о.о. Булевар ослобођења 5, 21000 Нови Сад

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Стратешка процена интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава планска решења ка онима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине.

Општи и посебни циљеви Извештаја о стратешкој процени утицаја дефинисани су на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, услова надлежних органа и институција, као и проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану.

1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Стратешка процена интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава Просторни план ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине.

Општи циљеви Стратешке процене утицаја постављају оквир за дефинисање посебних циљева и избор индикатора којима ће се оценити њихова оствареност, у контексту очувања животне средине, као и спровођење принципа одрживог развоја кроз планска решења.

Концепт одрживог развоја простора у обухвату Просторног плана огледа се у детаљнијој планској организацији и уређењу, вредновањем капацитета планираних садржаја у односу на потребе, као и усклађивање коришћења простора са природним и створеним потенцијалима и ограничењима, односно карактеристикама простора.

Плански основ за израду овог Просторног плана представља Регионални просторни план АП Војводине.

Општи циљ Стратешке процене представља одрживо коришћење простора и природних ресурса у обухвату Просторног плана кроз активну примену мера заштите природних ресурса, животне средине, и обезбеђење адекватних услова за живот и здравље људи.

Наведени циљ обезбедиће се активним спровођењем управљачких активности у заштићеним подручјима, као и очувањем предеоних карактеристика на подручју Просторног плана, те контролом рада загађивача идентификованог на подручју Просторног плана и у контактної зони и спровођењем континуираног мониторинг параметара животне средине и биомониторингом.

Основни разлог за израду Просторног плана је стварање услова за реализацију националних, регионалних и локалних интереса у оквиру граница посебне намене, у складу са условима заштите природе, који се заснивају на вредновању и процени могућих утицаја на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана.

На основу наведеног општег циља Стратешке процене, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану, утврђују се посебни циљеви стратешке процене у појединим областима заштите.

Као **посебни циљеви стратешке процене** истичу се:

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса;
- Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
- В. Одрживо управљање и заштита заштићених подручја;
- Г. Одрживо управљање отпадом;
- Д. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Посебни циљеви Стратешке процене усклађени су са индикаторима стратешке процене дефинисаним Правилником о Националној листи индикатора животне средине.

2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу дефинисаних циљева стратешке процене Просторног плана, врши се избор одговарајућих индикатора стратешке процене утицаја на животну средину. Сврха њихове примене је у усмеравању планских решења ка остварењу циљева који се постављају.

Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање активности у простору.

Приликом дефинисања индикатора, обрађивачи стратешке процене утицаја су се ослонили на индикаторе УН за одрживи развој, индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 37/11) и на елементарне еколошке индикаторе који се могу узети у обзир у односу на постојеће стање животне средине и карактер планских решења. На основу Правилника о Националној листи индикатора заштите животне средине, на територији Плана релевантни су индикатори приказани у Табели 5.

Табела 5. Преглед посебних циљева стратешке процене и индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана

Индикатори
1. Годишње количине исцрпљене подземне и површинске воде, апсолутно и као део од укупне обновљиве количине воде (m ³ , %)
2. % домаћинства прикључен на водовод и канализацију
3. % отпадних вода које се пречишћавају
4. Присуство фекалних бактерија у води за пиће (%) ⁷
5. БПК ₅ у водотоцима (mg/l кисеоника потрошеног у 5 дана, на константној температури од 20°C)
6. Промена намене земљишта (%)
7. ha (%) санираних и рекултивисаних подручја
8. Квалитет пољопривредног и непољопривредног земљишта
9. Употреба минералних ђубрива (kg/ha)
10. Употреба пестицида (t активне материје пестицида на 10km ² пољопривредног земљишта)
11. Површине под природним пределима
12. Удео шумског земљишта у укупном земљишту (%)
13. % заштићених природних добара на територији АПВ у односу на укупну површину
14. Површине под изабраним значајним екосистемима (km ² или ha) одабраних врста екосистема
15. Учешће броја угрожених врста у укупном броју врста (%)
16. Стварање отпада (t/становнику)
17. Учешће обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије (%)
18. Интензитет туризма.

Наведени индикатори су дефинисани са циљем праћења реализације планских, а не технолошких решења, у планском периоду, уколико се за то укаже потреба.

3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину, као и многи међународни документи, упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде Стратешке процене, односно на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања. Избор и дефинисање адекватних планских решења је много ефикаснији уколико је процес вршења стратешке процене у већој мери или у потпуности интегрисан у планове и програме за које се израђује.

⁷ Према упутствима СЗО за квалитет воде за пиће

Табела 6. приказује принцип примењен при изради ова два елабората, односно приказана је веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене.

Табела 6. Веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене утицаја

ИЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (СПУ)	ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ
Одлучивање о изради планског документа по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове	Узајамни утицај ових фаза - пре доношења Одлуке о изради планског документа прибавља се мишљење о предлогу одлуке да се (не)израђује СПУ	Одлучивање о изради СПУ према претходно прибављеном мишљењу надлежног органа и др. заинтересованих органа и организација
Доношење Одлуке о изради Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Доношење Одлуке о изради Извештаја о СПУ
Израда материјала за рани јавни увид Просторног плана Израда Нацрта просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	СПУ планског документа на животну средину (анализа садржаја и основне документације, консултације са надлежним органима и организацијама...) - формулисање Извештаја о стратешкој процени
Стручна контрола Нацрта Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Мишљење заинтересованих органа и организација на СПУ
Јавни увид у Нацрт Просторног плана	Узајамни утицај ове две фазе - у пракси се оба елабората истовремено излажу на јавни увид	Јавни увид у Извештају о СПУ
Доношење Просторног плана	Орган надлежан за израду планског документа не може ићи упутити у процедуру усвајања без Сагласности на Извештају о СПУ	Оцена и сагласност на Извештају од стране надлежног органа
Спровођење Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Имплементација мера заштите и мониторинг према Извештају о СПУ

Циљеви стратешке процене су, обзиром на паралелну израду ова два документа у потпуности усаглашени са циљевима Просторног плана у домену заштите животне средине.

Циљеви Просторног плана у погледу заштите животне средине су:

- усклађивање интереса и рационално коришћење природних потенцијала планског подручја, водећи рачуна о еколошким условима и ограниченим капацитетима животне средине, односно захтевима уређења подручја посебне намене;
- одрживо коришћење ресурса и простора, уз предузимање превентивних мера заштите основних чинилаца животне средине (воде, ваздуха и земљишта);
- успостављање континуалног мониторинга загађујућих материја, санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја;
- одрживо управљање водама;
- санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја, пре свега неуређених депонија (сметлишта), на подручју обухвата Просторног плана;
- управљање комуналним отпадом сходно Програму управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031 и законским и подзаконским актима;

- интегрисање заштите животне средине у све секторе стратешког планирања и пројектовања, кроз инструменте процене утицаја (примена SEA, EIA и IPPC);
- примена савременијих технолошких решења, најбољих доступних технологија (BAT) и концепта чистије производње приликом реализације пројеката који могу имати негативан утицај на квалитет животне средине, а у складу са условима заштите природе;
- едукација грађана и унапређење еколошке свести.

Циљеви стратешке процене су:

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса;
- Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
- В. Одрживо управљање и заштита заштићених подручја;
- Г. Одрживо управљање отпадом;
- Д. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

У табели 7. приказана је компатибилност општих циљева Просторног плана и посебних циљева стратешке процене. У предметној стратешкој процени није утврђена компатибилност свих појединачних и посебних циљева Просторног плана и стратешке процене, јер су сви посебни циљеви Просторног плана усклађени са општим циљевима у Плану.

Табела 7. Компатибилност циљева Просторног плана и СПУ

ЦИЉЕВИ ПЛАНА	А	Б	В	Г	Д
заштита и одрживо и рационално коришћење природних добара и природних ресурса, у складу са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;	+	+	+	+	+
унапређење и побољшање општих еколошких услова у заштићеном подручју и његовој заштитној зони, као и на осталим просторима од значаја за очување биолошке разноврсности;	+	+	+	+	+
валоризација природних ресурса у складу са предностима, потребама и реалним могућностима уз очување и унапређење еколошких вредности подручја;	0/+	+	+	+	+
туристичка валоризација природних и антропогених вредности на посматраном простору и обезбеђивање услова за развој различитих облика туризма, пре свега екотуризма (едукативног и научноистраживачког);	0/+	+	+	+	+
Очување и унапређење квалитета и режима воде;	+	+	+	+	+
повећање површина под шумама, очување, заштита и унапређење постојећих шума, посебно шума у заштићеном подручју;	+	+	+	+	+
Дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у складу са условима заштите природе;	+	+	+	+	+
Валоризација, очување, заштита и презентација културних добара;	+	+	+	+	+
Утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја посматраног простора и опслуживати све садржаје и локалитете, уз уважавање економских, техничко-технолошких, просторно-функционалних и еколошких критеријума;	+	+	+	+	+
утврђивање програма и смерница развоја енергетске инфраструктуре и синхронизација њеног развоја са свим активностима на овом подручју (чиме би се обезбедили најповољнији услови за заштиту животне средине, очување природних вредности, живот и рад људи на овом подручју) и њен даљи развој;	+	+	+	+	+
Обезбеђење адекватне превенције, минимизирања негативних утицаја, мониторинга и контроле свих облика загађивања животне средине;	+	0/+	+	+	+
Унапређење квалитета животне средине и примена мера заштите животне средине у домену свих антропогених активности и утицаја на подручју обухвата Просторног плана, као предуслов уравнотеженог развоја, коришћења и уређења овог фрагмента простора;	+	+	+	+	+
Интеграција заштите животне средине у све појединачне секторске политике и стратегије развоја.	+	+	+	+	+

+ -позитивно, 0- неутрално, - негативно

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Приоритетни циљ израде Стратешке процене предметног Просторног плана на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

Како би се остварили постављени циљеви, потребно је сагледати просторна решења и активности дефинисане Просторним планом, као и мере за смањење потенцијално негативних утицаја планских решења на животну средину. Стратешка процена се бави општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења заштите животне средине у Просторном плану, при чему је акценат стављен на анализу планских решења, која доприносе заштити животне средине и подизању квалитета живота на посматраном простору.

1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Стратешком проценом анализирана су сва планска решења и извршено је идентификовање оних која у одређеној мери могу угрозити квалитет животне средине у фази реализације Просторног плана.

Питања и проблеми везани за заштиту животне средине, разматрани су у односу на:

- утицај досадашњих активности, као и планираних садржаја на природне ресурсе - воду, ваздух и земљиште;
- утицај планиране инфраструктуре на животну средину;
- дефинисане мере и услове заштите животне средине, са освртом на потенцијалне загађиваче;
- решења у погледу одлагања комуналног отпада и др. врста отпада у планском периоду.

У том контексту, Стратешком проценом се анализирају могући утицаји планираних активности на факторе животне средине и дефинишу планске мере заштите, које ће потенцијална загађења и штете довести на ниво прихватљивости, односно у границе дефинисане законском регулативом, не стварајући конфликте у простору.

У поступку стратешке процене очекиваних утицаја планских решења на животну средину, потенцијала и ограничења у простору и животној средини, планска решења су вреднована у односу на:

- природне карактеристике, постојеће стање и услове у простору;
- створене вредности, постојећу намену и досадашњи начин коришћења и уређења простора;
- стање комуналне опремљености простора;
- стање и статус природних вредности;
- услове надлежних институција добијених у поступку израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени;
- циљеве планског документа вишег хијерархијског нивоа и циљеве предметног Просторног плана.

Стратешком проценом је утврђено да су планска решења формулисана у складу са смерницама и циљевима плана вишег хијерархијског нивоа, као и условима надлежних институција, органа и предузећа, достављених за потребе израде овог Просторног плана, студијском и другом значајном документацијом која се односи на простор у обухвату Просторног плана.

Подручје посебне намене обухвата једну просторну целину значајну за очување биодиверзитета - просторну целину заштићеног подручја – Парка природе.

У оквиру просторне целине заштићеног подручја – Парка природе дефинисане су просторне подцелине: просторна подцелина 1 коју чини режим II степена заштите и просторна подцелина 2 коју чини режим III степена заштите.

Простор изван подручја посебне намене (Парка природе), а који је у обухвату Просторног плана представља заштитну зону Парка природе.

Општа концепција просторног развоја подручја посебне намене – заштићеног подручја – Парка природе, као и заштитне зоне Парка природе, подразумева одрживост просторног развоја, еколошку повезаност и уређеност простора. Приоритет представља заштита природе и њених вредности, посебно наведеног заштићеног подручја, станишта заштићених и строго заштићених врста, еколошких коридора, очување биодиверзитета и развој локалног идентитета кроз заштиту предела и заштиту животне средине.

Услед специфичних просторних услова који формирају карактер подручја и потребе да се истакну природне вредности и значај, Просторним планом се доприноси већој интеграцији предметног простора у јединствену и препознатљиву целину.

Процена утицаја варијантних решења

Просторним планом се не предвиђају варијантна решења. Такође, Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину не прописује шта су то варијантна решења Просторног плана која подлежу стратешкој процени утицаја, те се у пракси разматрају следеће две варијанте:

- 1) Варијантно решење 1 - уколико не дође до спровођења планских решења;
- 2) Варијантно решење 2 - уколико се реализују планска решења (варијанта одрживог развоја).

Ограничавајући се у том контексту на позитивне и негативне ефекте који би се рефлектовали током имплементације или у случају да се не реализује предметни Просторни план, Стратешка процена се бави анализом варијанте да се Просторни план не реализује и варијанте реализације Просторног плана и предвиђених решења у свим дефинисаним областима које су релевантне са аспекта заштите животне средине.

Табела 8. Процена утицаја сектора Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене утицаја у односу на варијантна решења

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса;
 Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
 В. Одрживо управљање и заштита заштићених подручја;
 Г. Одрживо управљање отпадом;
 Д. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Сектор Просторног плана	Сценарио развоја				
	А	Б	В	Г	Д
Заштита природних добара и природних вредности, заштита предела	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+
Заштита природних ресурса	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+
Становништво и привредне активности	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	0	+	+
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+
Унапређење водне инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	-	0/-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	0/+	+	+
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре и изградња капацитета ОИЕ	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	0
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+
Заштита културног наслеђа	ВАРИЈАНТА 1	0/-	-	-	0/-
	ВАРИЈАНТА 2	0/+	+	+	0/+
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+

+ - укупно позитиван утицај, - - укупно негативан утицај, 0 - неутралан утицај

Разлози за избор најповољнијег варијантног решења

На основу члана 15. Закона о стратешкој процени утицаја обавезно је поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења. Резимирајући позитивне и негативне ефекте варијанти у погледу Просторног плана, може се констатовати следеће:

- У варијанти да се **Просторни план не донесе** и да се развој настави по досадашњем тренду, могу се очекивати негативни ефекти са аспекта заштите животне средине, односно неадекватно и неодрживо коришћење предметног простора што би довело до даљег угрожавања природних ресурса, људског здравља и материјалних добара;
- У варијанти да се **Просторни план имплементира** могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору, посебно у области заштите природних добара и осталих природних ресурса, привреде и туризма, приликом избора будућих корисника простора, поштујући ограничене капацитете животне средине планског подручја.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Просторног плана повољнија у односу на варијанту да се Просторни план не донесе.

Евалуација карактеристика и значаја утицаја планских решења

Након анализе, извршена је евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења предложене варијанте Просторног плана на животну средину и елементе одрживог развоја. Значај утицаја процењује се у односу на величину (интензитет) утицаја и просторне размере, на којима се може остварити утицај (приказано у наредним табелама). Утицаји, односно ефекти, планских решења, према величини промена се оцењују бројевима од -3 до +3, где се знак минус односи на негативне, а знак плус на позитивне промене. Овај систем вредновања примењује се, како на појединачне индикаторе утицаја, тако и на сродне категорије преко збирних индикатора.

Табела 9. Критеријуми за оцењивање величине утицаја

Величина утицаја	Ознака	О п и с
Критичан	- 3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативни утицај
Нема или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примењиво
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

Табела 10. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја

Размере утицаја	Ознака	О п и с
Регионални	Р	Могућ утицај у оквиру простора регије
Локални	Л	Могућ утицај у некој зони или делу територије Просторног плана

Вероватноћа да ће се неки процењени утицај догодити у стварности такође представља важан критеријум за доношење одлука у току израде Просторног плана.

Вероватноћа утицаја одређује се према скали приказаној у табели 11.

Табела 11. Скала за процену вероватноће утицаја

Вероватноћа	Ознака	Опис
100%	И	утицај извесан
више од 50%	В	утицај вероватан
мање од 50%	М	утицај могућ

Вероватноћа утицаја, дакле, може бити од потпуно извесне (100%) до ситуације у којој је утицај готово невероватан.

Ова чињеница је посебно важна јер тако одређено планско решење, које генерално има изразито јак, нпр. негативан утицај, у конкретном случају може бити потпуно невероватно, па се самим тим његов утицај не може окарактерисати као стратешки значајан.

На основу критеријума процене величине и просторних размера утицаја планских решења на циљеве стратешке процене врши се евалуација значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева стратешке процене.

Приказана и анализирана планска решења подељена су по областима. У наредној анализи су због поједностављености поступка вреднована планска решења груписана као област, а не свако појединачно.

Табела 12. Планска решења у Нацрту Просторног плана обухваћена проценом утицаја

Бр.	ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ ПО ОБЛАСТИМА
Заштита природних ресурса	
1.	Израда локалног регистра извора загађивања животне средине на територији општина Чока и Кикинда као дела националног регистра за подручје обухвата Просторног плана;
2.	Успостављање континуираног мониторинга квалитета ваздуха, подземних и површинских вода, земљишта и буке
3.	Употреба БАТ технологија код старих и нових постројења
4.	Коришћење минералних ресурса се базира на принципима рационалне и контролисане експлоатације, у складу са циљевима концепта одрживог развоја
5.	Одрживи развој пољопривреде у складу са мерама и условима заштите за подручје ПП „СЛАТИНЕ У ДОЛИНИ ЗЛАТИЦЕ“ временски и просторно ограничено и усклађено са природним капацитетима
6.	Планско газдовање на простору обухвата Просторног плана и коришћење вода као ресурса у складу са биолошким капацитетима
7.	Контролисана примена хемијских средстава у пољопривредној производњи
8.	Формирање заштитних појасева зеленила у заштићеним подручјима и дуж еколошких коридора односно њихових заштитних зона у складу са условима за заштиту природе.
Заштита заштићених подручја и осталих подручја значајних за очување биодиверзитета	
9.	Заштита, уређење и развој на простору заштићеног подручја на основу плана управљања, одређених студија, пројеката, резултата биомониторинга угрожених биљних и животињских врста, мониторинга вода и других бројних истраживања
10.	Заштита строго заштићених врста и еколошких коридора спровођењем забране коришћења, уништавања и предузимања свих активности којима се могу угрозити дивље врсте и њихова станишта, као и предузимањем мера и активности на управљању популацијама
11.	Контролисано коришћење простора унутар заштитних зона станишта строго заштићених врста и еколошких коридора у складу са условима и мерама заштите природе према Акту о заштити.
Заштита предела	
12.	Очување и унапређење специфичне композиције и конфигурације структуре предела и заштита вредности предеоних елемената као основне идеје уређења подручја Просторног плана
13.	На заштићеном подручју, ограничава се формирање новог грађевинског земљишта
Становништво и привредне активности	
14.	Укључивање локалног становништво у промоцију и рационално коришћење природних потенцијала подручја
16.	При уређењу локалитета који су у функцији развоја едукативних, спортско рекреативних и туристичких активности, као и усклађивање свих активности у оквиру посебне намене простора, неопходно је придржавати се услова и мера заштите у складу са Актом о заштити.
17.	Формирање уређених пунктова намењених за развој спортског риболова у режиму заштите III степена, уколико нису потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света неодговарајућим коришћењем осветљења, на растојањима већим од 200 м од границе заштићеног подручја, како је то прописано Актом о заштити.
18.	У циљу развоја спортско-рекреативних активности у Резервату, у режиму заштите III степена, од значаја су шумске колибе на локалитету Остојића баште.
19.	Уређивање едукативно-рекреативних стаза.

20.	Повећање степена искоришћености постојећих капацитета ловишта (у режиму заштите III степена и у заштитној зони Резервата) и побољшање услова станишта, заштитита ретких и угрожених врста ловне и неловне фауне и достизање економског капацитета ловишта добром прогнозом динамике развоја популације дивљачи.
21.	Укључивање локалног становништва у промоцију и рационално коришћење природних и културно-историјских потенцијала подручја посебне намене и пружање локалном становништву стручне помоћи и других облика сарадње за производњу здраве хране, развој руралног туризма, развој еко туризма кроз брендирање производа традиционалне и органске производње у складу са смерницама заштите природних добара у обухвату Просторног плана.
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	
22.	Санација и рекултивација неуређених одлагалишта отпада, стихијски изабраних локација за одлагање отпада животињског порекла и осталих деградираних површина на територији обухвата Просторног плана.
23.	Одлагање комуналног и других врста отпада у складу са Регионалним плановима управљања отпадом Кикинда и Суботица
Унапређење водне инфраструктуре	
24.	Хидротехнички циљ ревитализације је даље одржавање оптималног водног режима у заштићеном подручју.
25.	У смислу комуналне опремљености простора, обезбедиће се квалитетно водоснабдевање и уређење и обезбеђење водних ресурса од даљег загађивања и расипања примењујући услове и мере заштите и уређења природних добара.
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	
26.	Реконструкција категорисане саобраћајне мреже (ДП, ОП).
27.	Изградња капацитета немоторног саобраћаја (пешачке и бицикличке стазе).
28.	Изградња и реконструкција некатегорисане путне мреже (атарски и други приступни путеви).
Изградња и обнављање електроенергетске инфраструктуре	
29.	На подручју Парка природе ограничава се изградња електроенергетске инфраструктуре, на ону која се гради применом посебних техничких решења која спречавају колизију и уништавање летећих животиња
30.	У заштитној зони Парка природе, електроенергетска инфраструктура ће се развијати у складу са Актом о заштити природног добра, уз обавезно прибављање услова заштите природе.
Изградња термоенергетске инфраструктуре и капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	
31.	У оквиру Парка природе, није дозвољена изградња нове термоенергетске инфраструктуре и изградња нових бушотина и објеката за експлоатацију нафте и природног гаса на постојећем експлоатационом пољу Чока, као и коришћење обновљивих извора енергије. Постојећи објекти термоенергетске инфраструктуре се задржавају.
32.	Изван Парка природе дозвољен је развој и коришћење ОИЕ у складу са Актом о заштити и уз обавезно прибављање услова заштите природе.
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	
33.	У оквиру Парка природе није дозвољена изградња електронске комуникационе инфраструктуре.
34.	Изван Парка природе планирана је електронска комуникациона инфраструктура. Планирана је потпуна дигитализација електронске комуникационе мреже и објеката и изградња широкопојасне мреже.
Заштита културног наслеђа	
35.	Интегрална заштита и презентација природних и културних добара (археолошки локалитети), на подручју посебне намене, подразумева усклађивање презентације културног наслеђа са принципима очувања природних вредности окружења, чиме би се допринело на значају и атрактивности подручја посебне намене и простора у заштитној зони Парка природе и омогућило веће интересовање за научно-истраживачки и образовни рад и посету из рекреативних разлога.
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	
36.	Примена мера заштите у складу са мерама заштите од ванредних ситуација

Табела 13. Процена величине утицаја области Просторног плана у односу на циљеве стратешке процене

Циљеви стратешке процене

<p>А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса; Б. Очување предеоних карактеристика подручја; В. Одрживо управљање и заштита заштићених подручја; Г. Одрживо управљање отпадом; Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.</p>

Области планских решења	А	Б	В	Г	Д
Заштита природних добара и природних вредности, заштита предела	+3	+3	+3	0	+2
Заштита природних ресурса	+3	+3	+3	0	+2
Становништво и привредне активности	+2	+1	+1	+2	+1
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	+3	+2	+2	+3	+2
Унапређење водопривредне инфраструктуре	+3	+2	+2	0	+1
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	+2	+1	0	+1	+2
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре и изградња капацитета ОИЕ	+2	0	0	+1	+2
Заштита културног наслеђа	0	+2	+1	0	+1
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	+2	+2	+2	0	+3

Из приложене табеле закључује се да највећи број планских решења односно области планских решења има позитиван утицај са аспекта заштите животне средине.

Табела 14. Процена просторних размера планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса;
 Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
 В. Одрживо управљање и заштита заштићених подручја;
 Г. Одрживо управљање отпадом;
 Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Области планских решења	А	Б	В	Г	Д
Заштита природних добара и природних вредности, заштита предела	Р	Р	Р	Л	Л
Заштита природних ресурса	Р	Л	Р	Л	Л
Становништво и привредне активности	Л	Л	Л	Л	Л
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	Л	Л	Р	Л	Л
Унапређење водопривредне инфраструктуре	Л		Р		Р
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	Л	Л	Р		Л
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре и изградња капацитета ОИЕ	Л	Л	Л		
Заштита културног наслеђа		Л	Л		
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	Л	Л	Р	Л	Л

Из приложене евалуације планских решења са аспекта просторних размера утицаја планских решења на подручје обухваћено Просторним планом закључује се да највећи број планских решења има локални карактер са аспекта заштите животне средине.

Табела 15. Процена вероватноће утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса;
 Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
 В. Одрживо управљање и заштита заштићених подручја;
 Г. Одрживо управљање отпадом;
 Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Области планских решења	А	Б	В	Г	Д
Заштита природних добара и природних вредности, заштита предела	В	И	М	И	В
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољоп. земљиште)	И	В	И	М	И
Становништво и привредне активности	В	М	М	И	В
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	И	М	В	И	М
Унапређење водопривредне инфраструктуре	И		В	М	М
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	М	М	М		М
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре и изградња капацитета ОИЕ		М	М		М
Заштита културног наслеђа		В	М		
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	М	М	М	М	И

Из приложене евалуације планских решења са аспекта вероватноће утицаја планских решења на подручју обухваћеном Просторним планом закључује се да највећи број планских решења има карактер могућег са аспекта заштите животне средине.

Кумулативни и синергетски ефекти

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја (члан 15.) стратешка процена треба да обухвати и процену кумулативних и синергетских ефеката. Значајни ефекти могу настати као резултат интеракције између бројних мањих утицаја постојећих садржаја и различитих планираних активности на подручју у обухвату Просторног плана. Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат. Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја.

У Табели 16. на основу вредновања дефинисаног у Табели 17. извршена је анализа кумулативних и синергетских утицаја планских решења.

Табела 16. Вредновање карактеристика утицаја Просторног плана

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Природа утицаја	Интензитет активности у простору	Трајање (Временска димензија)	Просторна димензија
Позитиван (+) Негативан (-) Неутралан (Н)	Известан (И) Могућ (М) Није могућ(НМ)	Кумулативан (К) Кумулативан синергијски (КС) Синергијски (СИ) Појединачан-спорадичан (ПС)	Јак позитиван (ЈП) Позитиван (П) Мањи негативан (МН) Негативан (НГ)	Краткорочан (Кр) Средњорочан (Ср) Дугорочан (Др)	Локални (Л) Регионални(Рег) Национални (Нац)

Табела 17. Идентификација могућих кумулативних и синергетских ефеката

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса;
 Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
 В. Одрживо управљање и заштита заштићених подручја;
 Г. Одрживо управљање отпадом;
 Д. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Области планских решења	А		Б		В		Г		Д	
	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср
Заштита природних добара и природних вредности, заштита предела	+	КС Р	+	КС Р	+	КС Р	+	КС Р	+	КС Р
	ЖП		П	Ср	П	Ср	П	Ср	П	Ср
Заштита природних ресурса	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср
	ЖП	Л	ЖП	Ср	Л	Ср	Л	Ср	Л	Ср
Становништво и привредне активности	+	М Ср	+	М Ср	+	М Ср	+	М Ср	+	М Ср
	П	Л	П	Ср	Л	Ср	Л	Ср	Л	Ср
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср
	ЖП	Л	П	Ср	Л	Ср	Л	Ср	Л	Ср
Унапређење водне инфраструктуре	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср
	П	Л	П	Ср	Л	Ср	Л	Ср	Л	Ср
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	+	М Ср	+	М Ср	+	М Ср	+	М Ср	+	М Ср
	П	Л	П	Ср	Л	Ср	Л	Ср	Л	Ср
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре и изградња капацитета ОИЕ	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср
	П	Л	П	Ср	Л	Ср	Л	Ср	Л	Ср
Заштита културног наслеђа	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср
	ЖП	Л	П	Ср	Л	Ср	Л	Ср	Л	Ср
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср	+	И Ср
	ЖП	Л	П	Ср	Л	Ср	Л	Ср	Л	Ср

2. АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Анализа процењених утицаја Просторног плана на животну средину извршена је у односу на врсту, вероватноћу и природу утицаја, као и у односу на интензитет активности, трајање и просторну димензију утицаја. Вредновање карактеристика утицаја врши се уважавајући исказану потребу за развој и унапређење услова за одрживи економски и друштвено-социјални развој на планском подручју, оцењујући однос позитивних и негативних утицаја и ефеката.

Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији планских решења, изради, усвајању и имплементацији планова нижег реда, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату Просторног плана.

Планирани мониторинг животне средине омогућиће и контролу утицаја имплементације планских решења на животну средину.

Сва планска решења, дефинисана у контексту заштите и одрживог коришћења и уређења планског подручја свакако имају кумулативног утицаја на чиниоце животне средине и очување биодиверзитета.

Највећи број еколошких фактора, због међусобне условљености и интеракције, имају реверзибилни карактер, што се претпоставља и за посматрани простор.

3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

3.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА

Током извођења радова на припреми терена и изградњи објекта потребно је планирати и применити следеће мере заштите:

- Носилац пројекта је дужан да поштује Закон о планирању и изградњи, као и подзаконска акта донета на основу овог Закона;
- Вршити редовно квашење запрашених површина и спречити расипање грађевинског материјала током транспорта;
- Утврдити обавезу санације земљишта, у случају изливања уља и горива током рада грађевинских машина и механизације;
- Отпадни материјал који настане у процесу изградње (комунални отпад, грађевински материјал и метални отпад, пластика, папир, старе гуме и сл.) прописно сакупити, разврстати и одложити на за то предвиђену и одобрену локацију;
- Материјал из ископа одвозити на унапред дефинисану локацију, за коју је прибављена сагласност надлежног органа; транспорт ископаног материјала вршити возилима која поседују прописане кошеве и систем заштите од просипања материјала;
- Ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах прекине радове и обавести надлежну организацију за заштиту споменика културе;
- Ако се у току радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког типа и минеролошко-петрографског порекла, за које се претпоставља да има својство природног споменика, извођач радова је дужан да о томе обавести надлежну организацију за заштиту природе.

3.2. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

На подручју Парка природе основна смерница генералног концепта заштите, развоја, уређења и управљања подручјем је очување природних добара. Услови и мере заштите подразумевају мониторинг популација аутохтоне флоре и мониторинг животињских врста (пре свега, фауне инсеката, птица и сисара), као и едукацију и популаризацију очуваних вредности укупног биодиверзитета природног добра.

Планирати мере и активности како би се испунили **општи циљеви заштите природе и унапређења стања** на планском подручју (на целом подручју Парка природе):

Забрањено је:

- преоравање, заоравање, обрада, пошумљавање и сви други видови нарушавања травних и влажних станишта (ливаде, пашњаци, мочваре и баре);
- узнемиравање, непланско сакупљање и уништавање дивљих врста животиња, биљака и гљива;
- уношење инвазивних алохтоних врста;
- непланско паљење вегетације;
- одлагање отпада, опасних материја и остали радови и активности којима се врши загађивање земљишта, ваздуха, подземних и површинских вода;
- непланско одлагање земљишта, песка и других инертних материјала;
- све активности чијим се спровођењем угрожавају јединке строго заштићених и заштићених врста, њихова станишта, станишни типови приоритетни за заштиту и интегритет подручја, осим за планске активности и активности водопривреде које су у складу са циљевима заштите природе.

На целом подручју Парка природе се **ограничава**:

- промена намене и културе површина (земљишта) на промене у смеру смањења степена коришћења простора (нпр. превођење обрадивих површина у пашњаке, као и промене с циљем ревитализације станишта);
- кошење и сеча вегетације на просторно, временски и технички планиране и ограничене активности, које су усклађене с циљевима заштите подручја;
- формирање новог грађевинског земљишта на површине неопходне за изградњу објеката дефинисаних просторно-планском документацијом усвојеном до покретања поступка заштите;
- изградња саобраћајница вишег реда на оне које су плански предвиђене до покретања поступка заштите и које најкраћом трасом прелазе преко заштићеног подручја;
- промена морфологије терена на планске активности у грађевинском подручју, као и на активности за потребе ревитализације станишта,
- упуштање отпадних вода из канализационог система, односно након завршетка изградње канализационог система и пречистача насеља на оне код којих концентрације материја испуштених у крајњи водени реципијент не прелазе законски утврђене граничне вредности емисије;
- подизање ограда на начин којим се обезбеђује слободна миграција дивљих животиња и кретање чувара заштићеног подручја;
- изградња електроенергетске структуре на ону која се гради применом посебних техничких решења која спречавају колизију и електрокуцију летећих животиња, са елементима инфраструктуре;
- смештање туристичких и других садржаја и активности који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света на просторе који су од границе простора под режимом заштите II степена удаљени најмање 20 m унутар грађевинског земљишта односно 200 m ван грађевинског подручја;
- кретање транспортних возила и пољопривредне механизације на постојеће путеве и оранице;
- употреба ђубрива и средстава за заштиту биља на оранице, у складу са потребама очувања биолошке разноврсности;

- сузбијање и уништавање вегетације у оквиру радова на редовном одржавању објеката система за одводњавање и одбрану од поплава на оно приликом кога се не користе пестициди.

На подручју са режимом заштите **II (другог) степена**, поред забрана наведених за обухват целог заштићеног подручја, забрањено је и:

- промена намене земљишта са катастарском културом пашњака у земљиште друге намене и/или ненаменско коришћење пашњака;
- експлоатација земљишта и минералних сировина;
- постављање нафтовода, гасовода и продуктовода и извођење истражних бушења за потребе експлоатације нафте и гаса;
- изградња нових и проширење површина постојећих рибњака;
- кошење без примене заштитних мера за флору и фауну;
- организовање јавних скупова и манифестација;
- шетање паса без повоца током периода репродукције строго заштићених врста птица (од 1. априла до 30. јуна), осим паса који се користе за чување стоке.

На подручју са режимом заштите **II (другог) степена**, поред ограничења наведених за обухват целог заштићеног подручја, ограничава се и:

- постављање мобилијара на плански утврђено постављање за потребе управљања,
- едукације и истраживања природних вредности подручја;
- кретање посетилаца на кретање претходно најављено чуварској служби;
- асфалтирање и бетонирање постојећих некатегорисаних путева, као и изградња нових саобраћајница на оне које су плански предвиђене до покретања поступка заштите и које најкраћом трасом прелазе преко заштићеног подручја.

3.2.1. Заштитна зона Парка природе

На подручју заштитне зоне Парка природе се **забрањује**:

- извођење радова и активности, који трајно утичу на промене водног режима, физичко-хемијских карактеристика заслањених станишта, као и активности које за резултат имају трајне негативне последице на природне вредности заштићеног подручја или угрожавају квалитет животне средине, осим активности водопривреде-у складу са циљевима заштите природе, као и на просторној целини број 2 заштитне зоне;
- изградња депонија комуналног отпада и извођење радова. чиме се нарушава еколошки и визуелни интегритет простора.

На подручју заштитне зоне Парка природе **ограничава се**:

- формирање новог грађевинског земљишта на просторне целине које нису у саставу еколошке мреже, а чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 200 m, осим у случајевима формирања грађевинског земљишта за изградњу објеката за узгој стоке и рибе, као и објеката за потребе боравка чувара, осим на просторној целини број 2 заштитне зоне;
- изградња индустријских објеката осим објеката за узгој и прераду рибе и подземно одлагање свих врста опасних материја на простор грађевинског подручја чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 500 m односно ван зоне хидролошког утицаја на угрожене екосистеме;
- уношење инвазивних алохтоних врста и контролисано гајење шумских култура алохтоних врста - у складу са очувањем приоритетних станишних типова;
- одлагање стајњака, осоке и других извора еутрофикације на за ту сврху предвиђене, прописно опремљене локације које нису у контакту са подземним водама; осим на просторно) целини број 2 заштитне зоне;
- планирање туристичких и других садржаја који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света неодговарајућим коришћењем осветљења, на растојањима већим од 200 m од границе заштићеног подручја.

3.2.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја

- ЧОК 04 „Рибњак Златица код Јазова“, површина 247, 64 ha (слатине, рибњак, ровови и мали канали), на коме живе следеће строго заштићене врсте: дивља гуска (*Anser anser*), црвена чапља (*Ardea purpureo*), патка њоркз (*Aythya пугосо*), еја мочварица (*Circus aeruginosus*), модроврана (*Coracias garrulus*), мала бела чапља (*Egretta*), сива ветрушка (*Falco vespertinus*) и гак (*Nyctorax nycticorax*);
- ЧОК 07 „Велика бара“, површина 169, 43 ha (слатине, ровови и мали канали), на коме живе следеће строго заштићене врсте: велики трстењак (*Acrocephalus orundinaceus*), трстењак рогожар (*A. schoenobaenus*), трстењзк цвркутић (*A. scirpaceus*), црвена чапља (*Ardea purpureo*), црвенотрби мукач (*Bombina bombina*), еја мочварица (*Circus aeruginosus*), обична кукавица (*Cuculus canorus*), барска стрнадица (*Emberiza schoeniclus*), ветрушка (*Falco tinunculus*), мали мрмољак (*Lissotriton vulgaris*), црвеноноги спрудмик (*Tringa totanus*) и вивак (*Vanellus vanellus*);

Наведена станишта се целом површином налазе у Обухвату и то унутар граница заштитне зоне ПП „Слатине у долини Златице“, планирати мере заштите природе за заштитну зону Парка природе (тачка 1.5.1.2. Заштитна зона Парка природе).

3.2.3. Еколошки коридори

Опште мере:

- за израду планова, пројеката и реализацију активности у оквиру међународног еколошког коридора реке Златице и регионалних еколошких коридора пловних канала основне каналске мреже ДТД, потребно је прибавити услове заштите природе у складу са Законом о заштити природе;
- није дозвољена промена намена површина под вегетацијом у природном и блиско-природном стању (ливаде, пашњаци, тршњаци итд.) као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора;
- обезбедити повезивање станишта строго заштићених и заштићених врста на стаништима у оквиру слатинско - степског предела очувањем постојећих травних и влажних станишта уз еколошки коридор, а степских и шумостепских станишта подизањем пољозаштитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације;
- поплочавање и изградњу обала водотока/канала са функцијом еколошких коридора свести на минимум, уз примену еколошки повољних техничких решења;
- поплочани или бетонирани делови обале морају садржати појас нагиба до 45°, а структура овог појаса треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија, првенствено током малих и средњих водостаја;
- поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m) прекидати мањим зеленим површинама које су саставни део заштитног зеленила. Обезбедити надовезивање зелених површина између вештачких деоница обале, односно зелених површина формираних код еколошких типова обалоутврде, на мрежу зеленила на копну;
- обезбедити отвореност канала/водотока са улогом еколошких коридора на целој дужини (извршити ревитализацију коридора код зацевљених деоница) и обезбедити проходност уређењем зеленила у зони црпних станица;
- обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта;
- прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор за израду техничке документације приликом:
 - регулације водотока (пресецање меандара, изградња насипа и обалоутврда, продубљивање корита), поплочавања и изградње обала;

- изградње и/или обнављача саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима;
- изградње нових и обнављања старих мостова;
- избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.). Изабрати моделе расвете за директно осветљење са заштитом од расипања светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже;
- на грађевинском земљишту, наменити што већи део приобала деонице еколошког коридора за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности;
- очувати појас приобалне **вегетације** на што већој дужини обале водотока/канала;
- на деоницама где се грађевинско земљиште пружа у већој дужини од 500 m, поред предвиђеног континуалног зеленог појаса 20-50 m ширине, планским документима обезбедити и блокове заштитног зеленила на сваких 200-500 m дужине обале. Минимална површина ових блокова заштитног зеленила је 0,1 ha, а минимална ширина блока је 20 m;
- приобално земљиште канала/водотока треба да има травну вегетацију у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m код локалних коридора, (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта). Травна вегетација се одржава редовним кошењем. Забрањено је узурпирати приобално земљиште коридора преоравањем, изградњом објеката и сл.;
- на деоницама еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља стимулирати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета.

Посебне мере очувања функционалности и проходности коридора:

- током изградње и функционисања објеката чија је намена директно везана за воду и/или обалу спречити ширење последица евентуалног акцидентног изливања горива и уља у еколошки коридор, постављањем пливајућих завеса на одговарајућим локацијама. Гориво и уље просуто на површину воде, као и друге загађујуће материје, морају се покупити у најкраћем могућем року. За заштиту околних екосистема од последица евентуалне дисперзије горива воденом површином предвидети одговарајуће хемијско - физичке мере и биолошке мере санације (према посебним условима);
- није дозвољено складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) у небрањеном делу плавног подручја водотокова. На простору еколошког коридора управљање отпадом вршиће се у складу са Законом о управљању отпадом и другим важећим прописима;
- у зонама водoprивредних објеката применити техничка решења којима се обезбеђује континуитет травне вегетације приобалног појаса и проходност терена за слабо покретљиве ситне животиње;
- далеководне објекте и електроенергетску инфраструктуру изоловати и обележити тако да се на минимум сведе могућност електрокуције (страдања услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице) летећих организама: носаче изолатора обложити пластичним навлакама, изолаторе поставити на носаче у положају на доле а жице обележити на упадљив начин;
- на простору изван зона становања, забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од линије средњег водостаја водотока;

- планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране државне саобраћајнице I и II реда у обухвату Плана треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја;
- није дозвољено стварање пошумљеног коридора уз сам појас саобраћајнице који би привлачио животињске врсте и довео до повећања морталитета њихових популација,
- на степским и слатинским стаништима заштићених и строго заштићених врста, није дозвољено подизање високог зеленила,
- због еколошког значаја простора, план озелењавање треба да буде саставни део планске и пројектне документације. Озелењавање треба да се остварује паралелно са изградњом објеката;
- забрањено је сађење инвазивних врста у простору еколошког коридора, а током уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста;
- обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста шумостепског подручја (брест, храст лужњак, дивља крушна, глог, трњине итд.) који је неопходно обогатити аутохтоним жбунастим врстама;
- обезбедити редовно одржавање зелених површина;
- приликом парцелисања обезбедити континуитет обале са вегетацијом у природном или блископриродном стању, у ширини од 10-20 m од линије средњег водостаја, односно у ширини од 5 m код високих обала. Овај појас приобаља, поред своје улоге кључног станишта и еколошког коридора, може да садржи пешачку стазу;
- уређењем окућница и простора око не стамбених објеката, дефинисањем правила озелењавања и удаљености објеката од обале, као и дефинисањем типова ограда уз обалу (забрана изградње ограда непроходних за ситне животиње, уз примену еколошки прихватљивих елемената са отворима већим од 10 cm) обезбедити проходност обале канала и водотокова за ситне животиње Приликом легализације захтевати прилагођавање постојећих ограда функцији еколошког коридора (померање ограда или измене делова ограда код међних тачака суседних парцела према обали).

3.2.4. Посебни услови заштите природе

1. Планирати активности везане са концептом озелењавања унутар граница Плана:
 - Очувати зелене површине у зони породичног (индивидуалног) и вишепородичног становања и блокова са становањем као преовлађујућом наменом и, где је то могуће, повезати их у целину;
 - На степским и слатинским стаништима није дозвољено подизање појаса од високог зеленила;
 - Приликом озелењавања комплекса, блокова и локација намењених за производњу, пословање и услуге, формирати више спратова зеленила са што већим процентом аутохтоних врста и користити примерке еگزота са које је потврђено да се добро адаптирају датим условима средине и не спадају у категорију инвазивних, како би се обезбедила заштита околног простора од ширења последица загађивања;
 - У случају озелењавања путног појаса фреквентних саобраћајница, формирати и одржавати густ зелени појас од врста отпорних на аерозагађење, са израженом санитарном функцијом, средњег и високог ефекта редукције буке, у комбинацији са жбуњем, а паркинг просторе равномерно покрити високим лишћарима,
 - Није дозвољено вршити озелењавање путног појаса са врстама са јестивим плодовима које би привукле дивље врсте ка близини путног коридора. Избегавати врсте дрвећа и жбуња које представљају прелазне домаћине штетних патогена пољопривредних култура и воћака (врсте из родова *Berberu*, *Cotoneaster*, *Pyrocontha*, *Sorbus*);

- Није дозвољено уношење врста које су на подручју Војводине препознате као инвазивне (агресивне, алохтоне) као што су: циганско перје (*Asclepias syriaca*), јасенолисни јавор (*Acer negundo*), кисело дрво (*Ailanthus altissimo*), багремац (*Amorpha fruticosa*), обични копривић (*Celtis oustralis*), западни копривић (*Celtis occidentalis*), дафина (*Elaeagnus angustifolia*), пенсилванијски јасен (*Froxinus pennsylvanica*), трновац [*Gleditsia triacanthos*), жива ограда (*Lycium barbarum*), петолисни бршљан (*Parthenocissus quinquefolia*), касна спремза (*Prunus serotina*), фалопа (*Folloria spp.*), багрем (*Robinio pseudoacacio*) и сибирски брест (*Ulmus pumila*)".
 - Приликом подизања пољозаштитног зеленила са улогом вишефункционалног пуфер појаса потребно је да учешће аутохтоних дрвенастих врста буде најмање 50% ради очувања биодиверзитета аграрног предела уз одговарајућу разноврсност врста и физиогномије, тј. спратовности дрвенасте вегетације заштитних појасева будући да монокултуре не испуњавају функције заштитног зеленила.
2. Сви планирани радови и активности морају се изводити у складу са правилником о унутрашњем реду и чуварској служби и осталим актима које доноси Управљач ПП „Слатине у долини Златице“, Привредно друштво „Еко оаза-Натурпарк д.о.о. за заштиту природе и биодиверзитета и управљање природним вредностима Ада“.
 3. Уколико се планирају мере и активности које треба да обављају субјекти који нису запослени код Управљача, обавезно је стално присуство Управљача ПП „Слатине у долини Златице“, Привредно друштво „Еко оаза-Натурпарк д.о.о. за заштиту природе и биодиверзитета и управљање природним вредностима Ада“, који је у складу са чланом 68. став 1. тачка б. Закона о заштити природе дужан да обезбеди надзор над спровођењем услова и мера заштите природе.
 4. За свако проширење локација или евентуално формирање радних комплекса (у заштитним зонама и у просторној целини остала посебна намена), при чему се мења намена земљишта из пољопривредног у грађевинско, обавезна је израда плана детаљне регулације уз прибављање неопходних услова надлежних институција, као и поштовање смерница дефинисаних овим Просторним планом.
 5. Планирати мере и активности ради очувања и унапређења екосистемског диверзитета и предеоне разноликости у обухвату Плана:
 - а) Травна влажна, слатинска и степска станишта:
 - откуп и/или замена површина у циљу рестаурације станишта и еколошких коридора,
 - промена намене обрадивих у необрадиве површине,
 - стимулисање традиционалних видова коришћења простора,
 - планске активности на промоцији гајења и гајењу аутохтоних раса стоке.
 - стварање пашњака и њихова екстензивна експлоатација на парцелама или деловима парцела на којима није могуће спречити периодичне утицаје високих подземних вода.
 - б) Водена и мочварна станишта:
 - очување геоморфолошких, хидролошких и предеоних карактеристика,
 - очување и поспешивање чиналаца који утичу на регулацију природних карактеристика појединих категорија станишта,
 - усмерена еколошка ревитализација нарушених и несталих станишта,
 - остваривање услова који су неопходни за очување стабилности популација свих дивљих врста и станишних типова,
 - усклађивање постојећих привредних активности са потребама заштите природних вредности.
 - в) Пољопривредни предео са блиско-природним и природним стаништима:
 - усаглашавање циљева пољопривредне производње са мерама заштите строго заштићених и других приоритетних врста, нарочито кроз:

- коришћење пестицида на начин који неће довести до повећаног морталитета строго заштићених врста,
- забрану сече појединих стабала и група стабала у агрокултурном пределу, о забрану сече и уништавања (уклањања) живица, међа, зелених појасева, ленија и сличних станишта,
- преиспитивање економске и еколошке оправданости коришћења њива слабијих бонитета на гредама слатинских комплекса и њихова конверзија у кошанице или пашњаке,
- сејање култура које користе строго заштићене врсте птица за животни циклус (као што је велика дропља), као и међуредну обраду која не уништава строго заштићене врсте које се гнезде на њивама,
- како су многе активности везане за коришћење земљишта и природних ресурса на подручју у обухвату Плана због свог традиционалног карактера већ одрживе с тим да је постојеће стање потребно унапређивати и развијати, као приоритетне активности се издвајају: одрживо пашарење аутохтоним сортама, остваривање субвенција за производњу меса и млека у оквиру развоја агро-еколошких програма у Србији уз учешће управљача и корисника простора и развој органске производње лековитог биља, меса, млека и млечних производа и њихово брендирање.

3.3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Условима добијеним од Међуопштинског завода за заштиту споменика културе Суботица утврђени су услови и мере техничке заштите археолошких налазишта у обухвату Просторног плана.

Радови на простору детектованих археолошких локалитета условљени су претходним заштитним археолошким ископавањима. Тек након спроведених истраживања може се приступити планираној изградњи. Обавеза инвеститора је да, у складу са чланом 110. Закона о културним добрима, обезбеди средства за заштитна археолошка ископавања, заштиту, чување, публикавање и излагање добра под претходном заштитом, након чега може несметано да изврши реализацију пројекта.

Претходна заштита археолошких локалитета (евидентираних и неевидентираних), односно археолошког подручја, је трајна, по члану 32. Закона о културном наслеђу.

У циљу заштите археолошких налазишта неопходно је за сваку појединачну или блок изградњу, или код изградње подземних инсталација или инфраструктуре, обезбедити услове надлежне установе заштите.

За све радове у близини наведених локалитета обратити се служби заштите.

Мере заштите археолошких налазишта укључују и археолошку контролу приликом земљаних радова већег обима у оквиру целог обухвата Просторног плана, и ван наведених локација и парцела на којима су евидентирани археолошки локалитети, што подразумева благовремено обавештавање надлежног Завода за заштиту споменика културе.

Обезбедити услове праћења свих земљаних радова од стране стручњака Завода приликом копања канала (канализације, електро-инсталације, ПТТ каблова, водовода и сл.), а у случају посебно занимљивих и вредних случајних налаза неопходно је извршити заштитна археолошка ископавања у непосредној зони налаза.

Забрањено је неовлашћено прикупљање површинског археолошког материјала.

Ако се у току извођења радова наиђе на археолошка налазишта или на археолошке предмете, извођач радова је дужан одмах, без одлагања прекине радове и обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе и да преузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен (чл. 109. Закона о културним добрима).

Обавеза инвеститора је да, у складу са чланом 110. Закона о културним добрима, обезбеди средства за заштитна археолошка ископавања на подручју на коме се током извођења радова наиђе на археолошки локалитет, након чега може несметано да изврши реализацију пројекта.

3.4. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРЕДЕЛА

Осим наведених услова и мера заштите и уређења природних добара, наводе се и мере које се односе на очување и унапређење специфичне композиције и конфигурације структуре предела и заштиту вредности предеоних елемената као основне идеје уређења подручја Просторног плана, а односе се на простор дефинисане целине и подцелина, односно на цео обухват Просторног плана:

- забрањена је изградња ветроелектрана и соларних електрана на пољопривредном, шумском и водном земљишту, као и малих хидроелектрана на водном земљишту у подручју посебне намене;
- забрањена је изградња објеката који неповољно утичу на ваздух, воде, земљиште и шуме, изгледом, прекомерном буком или могућношћу да на други начин наруше вредности карактера предела, природне и остале вредности подручја, а посебно геоморфолошких формација и станишта биљака и животиња у подручју посебне намене;
- забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност система водотока и канала;
- одржавати еколошке коридоре успостављањем континуитета зелених површина чија структура и намена подржава функције коридора;
- забрањени су радови и интервенције који могу изазвати процес водне ерозије;
- одржавати мозаичне структуре обрадивог пољопривредног земљишта, ливада и пашњака, водотокова и канала, као и земљишта уз њих, површина за рекреацију, саобраћајне инфраструктуре, и др.;
- неопходно је очување влажних и забарених подручја и ритова.

3.5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ

Адекватна имплементација планских решења у области заштите животне средине, пре свега, препоруке и обавеза израде студија процена утицаја пројекта на животну средину и других стратешких процена планова и докумената, као и успостављање мониторинга параметара животне средине и инспекцијски надзор имају важну улогу у очувању квалитета живота и здравља људи на подручју Просторног плана.

Одрживо управљање животном средином је кључни фактор у сузбијању бројних болести чији су директни изазивачи фактори животне средине, пре свега антропогени утицаји и њихово синергијско дејство са природним, као и њихови међусобни утицаји.

Утицаји животне средине на здравље људи су велики и представљају последичну реакцију те је становништво које се налази у насељима која гравитирају заштићеном подручју свакодневно изложено низу физичких, хемијских и биолошких агенаса, природног и антропогеног порекла.

У Републици Србији, заштита здравља дефинише се са пет нивоа мера и активности усмерених на: унапређење и очување здравља, спречавање и сузбијање обољења, рано откривање болести, благовремено лечење и рехабилитацију.

Јавно здравље подстиче одговорност државе и друштва у обезбеђењу добробити за све грађане путем унапређења здравља и очувања здраве животне средине.

Здравствена заштита је организована и свеобухватна делатност друштва са основним циљем да се оствари највиши могући ниво очувања здравља грађана и породице. Здравствена заштита је све оно што једна држава или друштво (заједница) у целини, као и здравствена служба посебно, чине да заштите и побољшају здравље становништва. То могу бити разноврсне активности и мере на различитим нивоима.

Мере заштите живота и здравља људи могу се поделити у неколико кључних области дејства, према доминантном утицају у складу са законском регулативом из појединих области:

- обезбеђење околине неопходне за здрав живот становништва, посебно деце, кроз заштиту и очување квалитета животне средине;
- елиминисање загађења ваздуха које настаје као продукт сагоревања чврстих горива у контактної зони обухвата Просторног плана, које може бити у вези са многим обољењима;
- благовремено упозоравање и превенција од штетних ефеката дејства хемикалија које представљају потенцијални ризик за здравље људи;
- заштита здравља људи од електромагнетног зрачења;
- заштита живота и здравља људи у ванредним ситуацијама планирањем превенције и адекватним реаговањем на насталу ситуацију, чиме би се смртност и болести од последица ванредних ситуација, несрећа и избијања епидемија који су повезани са факторима ризика животне средине значајно смањили;
- заштита живота и здравља људи од последица климатских промена као глобалне опасности по здравље људи, које изазивају оштећења озонског омотача, губљење биодиверзитета и др.

3.6. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Одрживо просторно планирање подразумева, између осталог и заштиту, уређење и унапређење животне средине која подразумева примену мера и активности чијом реализацијом ће се зауставити и спречити негативни утицаји на животну средину које могу имати поједини оператери и/или активности.

Опште мере заштите природних ресурса

Опште мере заштите природних ресурса односе се на:

- вођење регистра извора загађивања животне средине од стране надлежних општинских управа за послове заштите животне средине у Чоки и Кикинди, као дела интегралног националног регистра извора загађивања који води Агенција за заштиту животне средине;
- успостављање континуиране контроле и систематско праћење квалитета параметара животне средине (ваздуха, воде, земљишта, буке и нејонизујућег зрачења) од стране овлашћених организација;
- формирање заштитних појасева зеленила у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта, у циљу заштите од еолске ерозије-одношења површинског слоја земљишта и усева у фази семена.

Посебне мере заштите природних ресурса

Мере заштите ваздуха

Заштита ваздуха ће се обезбедити кроз примену следећих мера:

- поштовати Закон о заштити ваздуха и пратећа подзаконска акта;
- коришћење еколошких енергената (електрична енергија, соларна енергија, енергија ветра, биомаса, геотермална енергија) за грејање будућих туристичких капацитета. За све нове привредне објекте, као потенцијалне загађиваче, и постојеће загађиваче, уколико не поштују правило употребе еколошких енергената ради задовољавања нивоа квалитета ваздуха обавезна је уградња филтера у димњацима;
- вршење сталног и/или повремених мерења/узимања узорака на фиксним локацијама и повремених мерења на мерним местима која нису обухваћена мрежом мониторинга квалитета ваздуха;
- успостављање заштитних зона са заштитним зеленилом уз саобраћајнице за све категорије путева у складу са Законом, као мера заштите од буке и аерозагађења;
- дефинисање и других мера заштите квалитета ваздуха кроз поступак процене утицаја на животну средину.

Мере заштите вода

У циљу заштите вода (површинских и подземних) успостављају се следеће мере заштите:

- забрањено је испуштање отпадних вода у површинске и подземне воде, које прелазе граничне вредности емисије, тј. квалитет пречишћеног ефлуента мора задовољавати прописане критеријуме за упуштање у канализациони систем насеља, односно крајњи реципијент;
- забрањено је испуштање отпадних вода које су прекомерно термички загађене;
- вршити прихват зауљених отпадних вода преко сепаратора уља и масти;
- вршити биохемијско и механичко испитивање параметара квалитета отпадних вода;
- обавезно очување квалитета површинских и подземних вода у складу са захтеваном класом;
- забрана неконтролисаног каптирања извора без обзира на издашност;
- контрола квалитета воде за пиће (физичко-хемијски и микробиолошки стандарди) од стране стручних служби на локалном нивоу;
- поштовање услова и критеријума за унапређење и заштиту животне средине при уређењу водотока, а у зонама посебних природних вредности тежити остварењу „натуралне регулације“;
- приликом непосредне реализације пројеката изградње водопривредних и других објеката и захвата у коришћењу водних ресурса или коришћењу водних система обавезна је израда студије о процени утицаја на животну средину, а пре свега са становишта: процене ризика од свих врста и степена загађења вода и тла и процене и прогнозе „оводњености“ као основног чиниоца опстанка живота у постојећим екосистемима, у зонама утицаја;
- санација и ревитализација објеката и опреме водоводне инфраструктуре и изградња нових објеката у складу са санитарно-техничким условима изградње и уређења;
- решавање снабдевања становништва водом у насељима, упоредо са решавањем питања одвођења и третмана отпадних вода;
- сакупљање и евакуација отпадних вода преко сепарационог канализационог система (раздвајање колектора за отпадне воде од колектора кишне канализације) за постојеће и планиране туристичке локалитете;
- строго контролисана примена хемијских средстава у пољопривреди, у циљу заштите површинских и подземних вода од загађивања;
- забрана трајног депоновања отпада на целом подручју обухвата Просторног плана,
- побољшање систематског мерења и осматрања квалитета површинских вода, увођењем нових тзв. система засебних мерних станица (мерних места) са или без

- континуиране регистрације података и са резервним (допунским) местима за повремена или ад хок мерења ради потпунијег увида у квалитет вода;
- развијање културе становништва о потреби чувања водних ресурса.

Мере заштите земљишта

Заштита земљишта најуже је повезана са заштитом ваздуха и воде, јер се многи од загађивача преко падавина, нагиба и пукотина у тлу и сл. преносе из вода у земљиште.

Посебни услови и мере у функцији заштите земљишта су:

- применити биоразградиве материјале у зимском периоду за одржавање паркинга, улица и манипулативних платоа;
- примењивати мере којима се спречава расипање и развејавање прашкастих материја и отпада по околини, приликом манипулисања или привременог чувања:
 - У случају изливања опасних материја (гориво, машинско уље и сл.), загађени слој земљишта мора се отклонити и исти ставити у амбалажу која се може празнити само на, за ту сврху, предвиђеној локацији. На месту акцидента нанети нови, незагађени слој земљишта;
 - заштита функције земљишта, заустављање деградације земљишта и рекултивација деградираних површина;
 - примена концепта органске пољопривреде и замена конвенционалне методе примене хемијских средстава заштите и агротехничких мера у пољопривреди;
 - рекултивација и ревитализација свих површина деградираних услед коришћења минералних сировина;
 - забрана стихијског одлагања отпада на територији обухвата Просторног плана и санација неуређених одлагалишта отпада - дивљих депонија, у циљу заштите земљишта;
 - сакупљање, прерада или уништавање анималног отпада у објектима намењеним за прераду, обраду или уништавање лешева животиња и других отпадака животињског порекла, у складу са Законом о ветеринарству;
 - спречавање непланског претварања пољопривредног у грађевинско земљиште, чиме се иницира нежељена промена намене простора.

Заштиту земљишта од потенцијалне деградације обезбедити адекватним одвођењем отпадних вода, као и предузимањем превентивних мера при претакању или претовару материја које имају загађујући карактер.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, обезбеде друге мере заштите у складу са Законом о заштити земљишта и другим законима.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета, а у складу са његовом наменом.

Остале посебне мере заштите

Мере заштите од буке

Јединица локалне самоуправе утврђује мере и услове заштите од буке у складу са Законом о заштити од буке у животној средини. Обавезе јединице локалне самоуправе-Града Кикинде и општине Чока на чијем се простору налази обухват Просторног плана,

односе се на акустичко зонирање на територији локалне самоуправе, одређивање мера забране и ограничења у складу са Законом, доношење локалног акционог плана заштите од буке у животној средини, обезбеђење и финансирање мониторинга буке у животној средини и вршење надзора и контроле примене мера заштите од буке у животној средини.

Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10) прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи.

Према потреби, надлежни орган може утврдити потребу мониторинга буке у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона, Законом и важећим подзаконским актима.

Посебни услови и мере заштите од буке за радне садржаје су:

- пројектовати и извести одговарајућу звучну заштиту, којом се обезбеђује да бука, која се емитује при прописаним условима коришћења и одржавања уређаја и опреме, не прелази прописане граничне вредности;
- након пуштања погона у рад или при пробном раду погона извршити контролно мерење нивоа буке на граници комплекса и извршити оцену ефикасности примењених мера заштите, при чему се узима као меродаван критеријум за ноћ, будући да емитована бука не зависи од доба дана, већ од режима рада погона (у случају да измерени нивои буке прелазе дозвољене вредности, побољшати звучну изолацију према осетљивим и угроженим објектима).

Мере заштите при управљању отпадом

Сваки генератор отпада је обавезан да изврши карактеризацију и категоризацију отпада код надлежних организација и да се у зависности од његове природе са њим поступа у складу са законским прописима.

Обавеза генератора отпада је да, у складу са Законом о управљању отпадом и осталим законским и подзаконским актима, који непосредно регулишу ову област: обезбеди потребан простор за одлагање отпада, обезбеди потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, а да секундарне сировине, опасан и други отпад, предаје субјекту који има одговарајућу дозволу за управљање отпадом (складиштење, одлагање, третман и сл.).

Посебне мере и услови су:

- комунални отпад је потребно сакупљати и обезбедити његову редовну евакуацију на локацију која је утврђена од стране комуналне службе;
- привремено складиштење евентуално присутног опасног отпада вршити у складу са Законом о управљању отпадом. Отпад мора да буде прописно обележен и привремено складиштен на прописан начин до његовог коначног збрињавања;
- разношење чврстог отпада спречити његовим систематским прикупљањем и депоновањем на за то уређеним локацијама;
- на свакој грађевинској парцели обезбедити посебан простор, тако да се омогући лак приступ надлежне службе, као и потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, у складу са законом и другим прописима;
- примењивати опште и посебне санитарне мере предвиђене законом и другим прописима којима се уређују послови санитарног надзора.

У случају потребе за простором за селективно сакупљање отпада који се не може чувати у контејнерима за комунални отпад, обавеза је власника/корисника да прибави услове, односно дозволу/сагласност надлежног органа за потребе уређења или коришћења наведеног простора.

На основу овог Закона и подзаконских аката, ће се спроводити планско управљање отпадом на територији јединица локалних самоуправа у оквиру обухвата Просторног плана.

Концепцију одлагања комуналног отпада треба усагласити са Програмом управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031 („Службени гласник РС“, број 12/22).

Третман животињског отпада ће се спроводити у складу са Законом о ветеринарству, који подразумева нешкодљиво уклањање лешева животиња и других отпадака животињског порекла до објеката за сабирање, прераду или уништавање отпада животињског порекла на начин који не представља ризик по животиње, људе или животну средину.

С обзиром на то, да ће се разрада појединих планских решења вршити израдом одговарајуће планске документације, за наведене планове орган надлежан за њихову припрему, може донети одлуку о изради стратешке процене, према критеријумима, прописаним Законом о стратешкој процени, ако утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

За постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине, уређују се услови и поступак издавања интегрисане дозволе, која је дефинисана Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, прописано је да ће, за постојећа постројења и активности оператер прибавити дозволу најкасније до 2015. године у складу са Програмом усклађивања појединих привредних грана са одредбама овог Закона. На основу Уредбе о утврђивању Програма динамике подношења захтева за издавање интегрисане дозволе („Службени гласник РС“, број 108/08), утврђују се рокови у оквиру којих се подносе захтеви за издавање интегрисане дозволе, по врстама активности и постројења.

За све објекте који могу имати утицаја на животну средину, надлежни орган мора прописати израду студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08).

Правила за подизање заштитних појасева зеленила

Приликом подизања дрвореда, саднице је неопходно планирати изван заштитног појаса државног пута, а уколико је висина дрвета у пуном расту више од прописане ширине заштитног појаса пута, растојање планирати на минималној удаљености за висину дрвета у пуном расту, мерено од границе путног земљишта.

3.7. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА

Заштита од елементарних непогода, подразумева планирање простора у односу на могуће природне и друге појаве које могу да угрозе здравље и животе људи, или да проузрокују штету већег обима на простору за који се Просторни план ради, као и прописивање мера заштите за спречавање елементарних непогода или ублажавање њиховог дејства. Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама установљене су обавезе, мере и начини деловања, проглашавања и управљања у ванредним ситуацијама.

Подручје обухваћено Просторним планом може бити угрожено од: земљотреса, пожара, метеоролошких појава: атмосферско пражњење, атмосферске падавине (киша, град, снег), ветар, техничко-технолошких несрећа/акцидената, ратних разарања.

Према подацима Републичког сеизмолошког завода, на карти сеизмичког хазарда за повратни период од 475 година, у обухвату Просторног плана је могућ *земљотрес* јачине VII-VIII степени макросеизмичког интензитета према MCS скали.

Мере заштите од земљотреса подразумевају правилан избор локације за градњу објеката, примену одговарајућег грађевинског материјала, начин изградње, спратност објеката и др., као и строго поштовање и примену важећих грађевинско-техничких прописа за изградњу објеката на сеизмичком подручју. Такође, мере заштите од земљотреса обезбедиће се и поштовањем регулационих и грађевинских линија, односно прописаном минималном ширином саобраћајних коридора и минималном међусобном удаљеношћу објеката, како би се обезбедили слободни пролази у случају зарушавања.

Настајање пожара, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити, без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Могућност настанка пожара је већа у насељеним местима која имају развијенију привреду, већу густину насељености, производне објекте и складишта робе и материјала са веома високим пожарним оптерећењем и сл. Могућа појава пожара је и на пољопривредном земљишту, због држања запаљивих пољопривредних усева у летњим месецима, који је најчешће проузрокован људском непажњом.

У погледу мера заштите од пожара, у фази пројектовања и изградње објеката са свим припадајућим инсталацијама, опремом и уређајима, потребно је применити мере заштите од пожара утврђене важећим законима, техничким прописима, стандардима и другим актима којима је уређена област заштите од пожара. Такође, неопходно је да надлежни орган у процедури издавања локацијских услова, за објекте који су обухваћени Планом, прибави посебне услове у погледу мера заштите од пожара и експлозија од Министарства унутрашњих послова (Одељења у саставу Сектора за ванредне ситуације).

Заштита објеката од *атмосферског пражњења* обезбедиће се извођењем громобранске инсталације, у складу са одговарајућом законском регулативом.

Организована одбрана од *града*, нарочито током лета, значајна је за заштиту пољопривредних култура које су у том периоду и најосетљивије. Законом о одбрани од града предвиђено је увођење заштитне зоне око лансирних (противградних) станица у којима је ограничена изградња нових и реконструкција постојећих објеката и извођење радова који могу нарушити испаливање противградних ракета. Изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од лансирних станица Центра за одбрану од града могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗ. У сврху заштите од града у обухвату Просторног плана изграђене су две лансирне станице – Падеј и Чока, док се лансирна станица Ходич налази у непосредној близини те се њена заштитна зона од 500 m делимично налази у обухвату Плана.

Преовлађујући *ветрови* на овом простору дувају из јужног-југоисточног правца (кошава) и северозападног правца. Основне мере заштите од ветра су дендролошке мере. Смањење ризика и штете од јаких ветрова остварује се подизањем ветрозаштитног зеленила одговарајуће ширине уз саобраћајнице, канале и као заштита пољопривредног земљишта.

Акцидентне ситуације (удеси)

Надлежности, обавезе, мере и начини деловања, проглашавања и управљања у ванредним ситуацијама дефинисане су Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама.

Одредбе овог закона односе се на израду планова заштите од удеса и предузимање мера за спречавање и ограничавање утицаја, успостављање адекватних одговора на ванредне ситуације које су узроковане елементарним непогодама, техничко-технолошким несрећама - удесима и катастрофама.

На утврђивање концепције просторног развоја, утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора.

Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције, има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

Ове мере се односе на:

- адекватно просторно планирање и зонирање насеља (подразумева одређивање зона заштите, удаљености опасних активности од насеља, дислокацију постојећих ризичних садржаја, планирање одговарајућих садржаја у циљу спречавања ширења последица од потенцијалних удеса, итд.);
- специфичне услове за изградњу објеката и инфраструктуре са повећаним ризиком од удеса;
- израду анализе ризика од удеса и давање мишљења и сагласности на њих;
- избор и примену технологија чијом се експлоатацијом мање загађује животна средина и обезбеђује већи степен заштите од потенцијалног загађења;
- благовремено отклањање свих уочених техничко - технолошких недостатака;
- утврђивање траса транспорта опасних материја изван насељених места.

3.8. УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

У случају непосредне ратне опасности и у рату, све мере цивилне заштите (заштита људи и материјалних добара, померање становништва, збрињавање становништва и др.) спроводиће се у складу са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 87/18) и прописима који регулишу ову област.

У евиденцији Центра за разминирање, у границама Просторног плана, не воде се површине као системски загађене неексплодираним убојним средствима, односно, нису загађене минама (минским пољима) и касетном муницијом.

Центар за разминирање у границама Просторног плана не искључује могућност присуства експлозивних остатака рата (ЕОР), услед чињенице да база података није потпуна, те да се континуираним процесом допуњује сазнањем нових чињеница о постојању ЕОР, и услед непотпуних података о прецизним локацијама на којима је дејствовано током НАТО бомбардовања.

Скреће се пажња на опрезност приликом извођења земљаних радова, полазећи од чињенице да су се на територији РС током два Светска рата одвијали оружани сукоби различитих интензитета.

Према Правилнику о заштити на раду, при извођењу грађевинских радова („Сл. гласник РС“, број 53/97), када се земљани радови изводе на старим ратним попрштима, пре почетка радова проверава се постојање неексплодираних пројектила и других опасних предмета и материја.

Центар за разминирање израђује пројекте за разминирање и издаје уверења да је одређена површина очишћена и безбедна за даљу употребу у складу са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљањем ванредним ситуацијама, Уредбом о заштити од неексплодираних убојних средстава и Међународним стандардима за противминско деловање. Стога, Центра за разминирање врши израду пројекта за разминирање/чишћење одређене локације и врши послове контроле квалитета радова које спроводи извођач радова, а кога изабере наручилац, односно инвеститор радова разминирања. Након реализације пројекта за разминирање, Центра издаје Уверење о очишћености и предаје очишћену површину кориснику на даљу употребу.

Члановима 113. и 114. Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама дефинисан је појам прекршаја за физичко и правно лице, као и прекршајне казне, односно предвиђена је обавеза да се казни лице које о откривеном ЕОР не обавести најближу полицијску станицу или оперативни центра 112, не обележи видљивим знаком или не обезбеди место где се налазе ЕОР док не дођу овлашћена лица.

3.9. УСЛОВИ И МЕРЕ КОЈИМА СЕ ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ЈАВНЕ НАМЕНЕ ЧИНЕ ПРИСТУПАЧНИМ ОСОБАМА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Приступачност јесте резултат примене техничких стандарда у планирању, пројектовању, грађењу, реконструкцији, доградњи и адаптацији објеката и јавних површина помоћу којих се свим људима, без обзира на њихове физичке, сензорне и интелектуалне карактеристике или године старости, осигурава несметан приступ, кретање, коришћење услуга, боравак и рад.

С обзиром на то да се на предметном простору могу очекивати и корисници са посебним потребама при планирању, пројектовању и грађењу саобраћајних површина (колских и пешачких површина), прилаза до објеката, као и при пројектовању објеката јавне намене (објеката намењених за јавно коришћење) неопходно је обезбедити услове за несметано кретање истих у простору, у складу са Правилником о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама („Службени гласник РС“, број 2215).

Поред ових мера, приликом израде одговарајуће пројектно техничке документације за објекте намењене за јавно коришћење, треба предвидети уобичајене мере за заштиту инвалидних лица у самом објекту, као што су прилагођавање улазне партије и омогућавање несметане комуникације унутар објекта.

3.10. УСЛОВИ И МЕРЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ИЗГРАДЊЕ

Смањење потрошње свих врста енергије, уз обезбеђење истих или бољих услова коришћења и функционисања објекта јесте циљ енергетске ефикасности изградње, заштити животне средине и климатских услова доприноси смањење потрошње необновљивих извора енергије (фосилних горива) и коришћење обновљивих извора енергије.

На заштићеном подручју Парка природе „Слатине у долини Златице“, основне мере за унапређење енергетске ефикасности односе се на изградњу монтажних објеката – осматрачнице (на површинама под режимом 2 степена заштите) као и монтажних објеката за потребе управљања природним добром и одрживог пашарења.

Повећање енергетске ефикасности обезбедити са:

- изградњом пешачких и бициклических стаза;
- подизањем зеленила, уз ван насељске путне коридоре (смањује се загревање тла и ствара се природни амбијент за шетњу, вожњу бицикла и друге начине кретања);

За потребе повећања енергетске ефикасности, при опремању енергетском инфраструктуром, применити следеће мере:

- користити потенцијал обновљивих извора енергије локације: енергију сунца, подземних вода и сл., применом стаклених башти, фотонапонских панела, соларних колектора;
- обезбедити максимално коришћење природног осветљења, као и коришћење пасивних добитака топлотне енергије зими, односно заштите од прегревања у току лета адекватним засенчењем;
- оптимализовати величину отвора (прозора, светларника и др.) како би се смањили губици енергије, а просторије добиле довољно светлости и природну вентилацију;
- заштитити делове објекта зеленилом и другим мерама који су лети изложени јаком сунчевом зрачењу, а зими ветровима (на јужној и западној страни садити листопадно дрвеће, а на северној зимзелено);
- користити систем природне вентилације (вентилациони канали, прозори, врата и други грађевински отвори), тако да губици топлоте у зимском периоду и топлотно оптерећење у летњем периоду буду што мањи;
- при пројектовању термотехничких система, предвидети елементе система грејања, климатизације и вентилације са високим степеном корисности;
- употребљавати енергетски ефикасна расветна тела.

Мере за постизање енергетске ефикасности постојећих објеката су следеће:

- дозвољено је накнадно формирање стакленика;
- енергетски разред за постојеће зграде, након извођења радова на реконструкцији, доградњи, обнови, адаптацији, самацији и енергетској санацији мора бити побољшан најмање за један разред.

Сви објекти подлежу обавези спровођења енергетског прегледа. За све јавне објекте је обавеза да се спроводе програм енергетске ефикасности који доноси јединица локалне самоуправе, а који нарочито садржи планирани циљ уштеда енергије, преглед и процену годишњих енергетских потреба, план енергетске санације и одржавања јавних објеката, као и планове унапређења система комуналних услуга (даљинско грејање и хлађење, водовод, јавна расвета, управљање отпадом, јавни транспорт и др.).

Нова и ревитализована постројења за производњу електричне и/или топлотне енергије, системи за пренос електричне енергије, дистрибуцију електричне и топлотне енергије и транспорт и дистрибуцију природног гаса, морају да испуњавају минималне захтеве у погледу њихове енергетске ефикасности, а у зависности од врсте и снаге тих постројења, односно величине система.

IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Спровођење у обухвату Просторног плана приказано је на Рефералној карти број 4 - Карта спровођења.

За подручје посебне намене дефинисано овим Просторним планом предвиђено је директно спровођење овог Просторног плана.

Просторни план се директно спроводи у границама подручја посебне намене на следећи начин:

- применом дефинисаних правила уређења и грађења, у складу са којима се издају локацијски услови;

Обзиром да су Просторним планом планирани објекти намењени презентацији и промовисању природног добра-визиторски центри, предвиђени на пољопривредном земљишту у заштитној зони Парка природе, за ову врсту објеката потребно је израдити одговарајући плански документ у складу са Законом о планирању и изградњи и условима заштите(забране и ограничења) природног добра из овог Плана који се односе на заштитну зону Парка природе. (IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА; 1.ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА (СА ЗОНАМА ЗАШТИТЕ), део 1.2 ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА У ЗАШТИТНОЈ ЗОНИ ПАРКА ПРИРОДЕ, и поглавље 1.5 УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ, наслов 1.5.1.2. Заштитна зона Парка природе).

Правила која су дата за уређење и грађење тих објекат имају усмеравајући карактер (наслов 2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА, 2.1.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту у заштитној зони Парка природе, 2.1.2.3.Правила грађења за објекте чија је намена у функцији очувања и промоције подручја посебне намене).

На шумском земљишту унутар заштитне зоне Парка природе изградња објеката – објекти за одржавање и коришћење шума (шумарске куће), ловачке колибе и ловно-технички објекти, изводи се на основу планске документације јединица локалне самоуправе, уз поштовање услова (забране и ограничења) заштитне зоне Парка природе утврђене овим Планом.

У делу подручја посебне намене дефинисаног овим Просторним планом који се преклапа са делом обухвата Просторног плана подручја посебне мултифункционалног еколошког коридора Тисе примењује се овај Просторни план.

У делу подручја посебне намене дефинисаног овим Просторним планом који се преклапа са делом обухвата Просторног плана подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) примењује се овај Просторни план.

У делу подручја посебне намене дефинисаног овим Просторним планом који се преклапа са делом обухвата Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Пашњаци велике дропље“ примењује се овај Просторни план.

1. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ГРАДА КИКИНДЕ

Просторни план града Кикинде потребно је ускладити са овим Просторним планом, у делу у коме се преклапа са обухватом овог Просторног плана.

2. СМЕРНИЦЕ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ ЧОКА

Просторни план општине Чока потребно је ускладити са овим Просторним планом, у делу у коме се преклапа са обухватом овог Просторног плана.

У складу са Покрајинском скупштинском одлуком о заштити Парка природе „Слатине у долини Златице“ радну зону ван грађевинског подручја насеља у функцији пољопривреде и сточарства, у КО Падеј, није могуће планирати у Парку природе, у просторној подцелини 2 - режиму заштите III степена.

Опис границе планиране радне зоне ван грађевинског подручја насеља у функцији пољопривреде и сточарства (дефинисане Просторним планом општине Чока) која мења намену.

Планирана радна зона ван грађевинског подручја насеља у функцији пољопривреде и сточарства која се укида, а налази се у Парку природе, у просторној подцелини 2 - режиму заштите III степена, у КО Падеј, обухвата:

- део катастарске парцеле број 4114

Површина планиране радне зоне ван грађевинског подручја насеља у функцији пољопривреде и сточарства која се укида износи око 35,19 **ha**. Након укидања планиране радне зоне ван грађевинског подручја насеља у функцији пољопривреде и сточарства предметни простор се намењује пољопривредном земљишту, осталом пољопривредном земљишту.

3. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину је урађен у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, а за потребе израде предметног Просторног плана.

Чланом 5. Закона о стратешкој процени прописано је да се стратешка процена врши за планове, програме, основе и стратегије (у даљем тексту: планови и програми) у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, електронских комуникација, туризма, очувања природних станишта и дивље флоре и фауне, којима се успоставља оквир за одобравање будућих развојних пројеката одређених прописима којима се уређује процена утицаја на животну средину.

За наведене планове и програме којима је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу или у случају мањих измена планова и програма које не захтевају прописани поступак усвајања, као и за планове и програме који нису наведени у претходном пасусу, одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана и програма ако, према критеријумима прописаним овим законом, утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

Чланом 7. Закона дефинисано је да се стратешка процена утицаја на животну средину ради на основу нивоа, врсте, циљева и садржаја плана или програма.

Ако је план или програм саставни део одређене хијерархијске структуре, стратешка процена утицаја на животну средину се ради у складу са смерницама стратешке процене утицаја на животну средину плана или програма вишег хијерархијског нивоа.

За планове нижег реда, у складу са чланом 9. Закона о стратешкој процени утицаја, одлуку о изради стратешке процене доноси орган надлежан за припрему плана и програма по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација.

Доношењу Одлуке о изради или Одлуке о не изради стратешке процене утицаја планског документа од стране органа надлежног за припрему планске документације претходи прибављање мишљења органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих, стручних и надлежних органа и организација од важности за одређено планско подручје, у зависности од хијерархијског нивоа планског документа, као и карактеристика и услова простора за који се израђује.

Препорука је да се за потребе одлучивања да ли је потребно или не вршити стратешку процену утицаја на животну средину, прибаве мишљења надлежних органа и институција из области заштите животне средине и заштите природних вредности.

4. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Чланом 3. Закона о процени утицаја на животну средину прописано је да се процена утицаја врши за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљања отпадом и комуналних делатности, као и за пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра.

Предмет процене утицаја су пројекти који се планирају и изводе, промене технологије, реконструкције, проширење капацитета, престанак рада и уклањање пројеката који могу имати значајан утицај на животну средину, као и они који су реализовани без израде студије о процени утицаја, а немају одобрење за изградњу или се користе без употребне дозволе (процена утицаја затеченог стања).

У складу са наведеним Законом и одредбама Уредбе о утврђивању Листе пројеката, за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката, за које се може захтевати процена утицаја на животну средину инвеститори су дужни да се обрате, пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу објеката са Листе II, надлежном органу. Надлежни орган ће одлучити о потреби израде студије о Процени утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби изради или ослобађању од израде студије.

Критеријуми за одлучивање о обавези израде Студије процене утицаја садржани су у поменутој Уредби (Листа I и Листа II), а процедура израде и садржина студије је дефинисана Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину, као и Уредбом о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину.

Поступак процене утицаја треба спровести по фазама у поступку процене утицаја, како је то прописано поменутиим Законом. Начелни садржај студије о процени утицаја на животну средину прописан је чланом 17. поменутог Закона, а егзактан обим и садржај студије се одређује одговарајућим решењем од стране надлежног органа.

V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у Просторном плану могле успешно имплементирати у планском периоду.

Чланом 17. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана садржи нарочито:

1. опис циљева плана и програма,
2. индикаторе за праћење стања животне средине,
3. права и обавезе надлежних органа,
4. поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја,
5. друге елементе у зависности од врсте и обима планског документа.

У складу са Законом о заштити животне средине Република, односно јединица локалне самоуправе, у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обавезна је да обезбеди континуалну контролу и праћење стања животне средине, у складу са овим и посебним законима.

1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Полазећи од специфичности подручја, Просторним планом су дефинисани циљеви који су током израде Стратешке процене разматрани и анализирани у односу на дефинисане индикаторе и циљеве саме стратешке процене.

Циљеви просторног развоја подручја Просторног плана у области заштите животне средине и одрживог развоја су:

- усклађивање интереса и рационално коришћење природних потенцијала планског подручја, водећи рачуна о еколошким условима и ограниченим капацитетима животне средине, односно захтевима уређења подручја посебне намене;
- одрживо коришћење ресурса и простора, уз предузимање превентивних мера заштите основних чинилаца животне средине (воде, ваздуха и земљишта);
- успостављање континуалног мониторинга загађујућих материја, санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја;
- одрживо управљање водама;
- санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја, пре свега неуређених депонија (сметлишта), на подручју обухвата Просторног плана;
- управљање комуналним отпадом сходно Програму управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031 и законским и подзаконским актима;
- интегрисање заштите животне средине у све секторе стратешког планирања и пројектовања, кроз инструменте процене утицаја (примена SEA, EIA и IPPC);
- примена савременијих технолошких решења, најбољих доступних технологија (BAT) и концепта чистије производње приликом реализације пројеката који могу имати негативан утицај на квалитет животне средине, а у складу са условима заштите природе;
- едукација грађана и унапређење еколошке свести.

2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, које обухвата праћење природних фактора, односно промене стања и карактеристика животне средине. Имајући у виду дефинисане посебне циљеве, врши се избор одговарајућих индикатора у изради стратешке процене, које је у планском периоду неопходно пратити како би се могла вршити оцена планских решења, односно њихов позитиван утицај на подручје обухваћено Просторним планом.

Предлог индикатора за праћење стања животне средине предлаже се на основу дефинисаних циљева стратешке процене, а дат је у поглављу II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА.

Имајући у виду обухват Просторног плана, постојеће и будуће садржаје, као и могућа загађења, мониторинг се односи на:

- контролу и праћење квалитета ваздуха,
- контролу и праћење квалитета вода,
- праћење квалитета земљишта контролом концентрација загађујућих супстанци
- контролу и праћење биодиверзитета

2.1. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Законом о заштити ваздуха дат је законски оквир за проучавање и праћење квалитета ваздуха које за циљ има контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивање тренда загађења, како би се правовремено деловало ка смањењу штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине.

Подаци добијени у мрежама аутоматског и мануалног мониторинга квалитета ваздуха обрађују се, анализирају и интерпретирају у складу са важећим прописима:

- Законом о заштити ваздуха
- Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха
- Уредбом о одређивању зона и агломерација
- Уредбом о утврђивању програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи
- Правилником о начину размене информација о мерним местима у државној и локалној мрежи, техникама мерења, као и о начину размене података добијених праћењем квалитета ваздуха у државној и локалним мрежама

У складу са чланом 8. Закона о заштити ваздуха оцењивање квалитета ваздуха врши се за следеће полутанте: **сумпор диоксид, азот диоксид и оксиде азота, суспендоване честице, олово, бензен, угљенмоноксид, приземни озон, арсен, кадмијум, никл и бензо(а)пирен.**

Захтеви квалитета ваздуха дефинисани за полутанте, који имају потврђен штетан утицај на здравље популације (граничне вредности, толерантне вредности, границе оцењивања и толеранције, циљне вредности и дугорочни циљеви) ближе су прописани Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Додатно, прописане су и границе (критични нивои, циљне вредности) за поједине полутанте за заштиту вегетације (сумпор диоксид, азотни оксиди, озон).

Уредбом су дефинисани и прагови обавештавања и прагови упозорења за поједине полутанте, као и критични нивои за заштиту вегетације.

За наменска мерења појединих полутаната, у зонама и агломерацијама у којима се налазе различити извори емисије полутаната који могу утицати на ниво загађености ваздуха, прописане су максимално дозвољене концентрације (гасовите неорганске, органске и канцерогене материје, укупне суспендоване честице, укупне таложне материје и чађ).

Оцењивање квалитета ваздуха, на основу измерених концентрација загађујућих материја у ваздуху, врши се применом критеријума за оцењивање у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Мониторинг квалитета ваздуха врши се и на основним руралним локацијама ван непосредног утицаја значајних извора загађења ваздуха.

Предметним Извештајем сугерише се обавеза вршења контрола квалитета ваздуха у складу са потребом да јединица локалне самоуправе чији су делови територија у обухвату Просторног плана ажурно води локални регистар извора загађивања као и Програм заштите животне средине са акционим планом, а у складу са Законом о заштити животне средине.

За објекте за које се утврди да се не ради Студија процене утицаја на животну средину по Закону, по мишљењу надлежне службе за област заштите животне средине, а у складу са технологијом рада, утврђује се потреба вршења додатног мониторинга, посебно за праћење загађења ваздуха и вода (у складу са важећом законском регулативом).

2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ

Законом о заштити животне средине су дате и основне смернице заштите вода. Чланом 23. овог Закона дефинисано је да се заштита и коришћење вода остварује интегралним управљањем водама, предузимањем мера за њихово очување и заштиту у складу са посебним законом.

У циљу предузимања мера за ограничавање даљег загађивања и евентуално побољшање вода, од значаја је стално и систематско контролисање параметара квалитета површинских и подземних вода.

Оцену еколошког и хемијског статуса вода потребно је вршити у складу са:

- Правилником о утврђивању водних тела површинских и подземних вода
- Правилником о референтним условима за типове површинских вода
- Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање

За реке и језера одређује се еколошки статус, а за вештачка водна тела еколошки потенцијал.

Анализа квалитета подземних вода које се користе за водоснабдевање врши се на основу Правилника о хигијенској исправности воде за пиће.

2.3. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА

Обавеза успостављања систематског мониторинга земљишта на простору Републике Србије дефинисана је Законом о заштити животне средине, Законом о заштити земљишта и Уредбом о систематском праћењу стања и квалитета земљишта.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници, који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта, дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, обезбеде друге мере заштите у складу са Законом о заштити земљишта и другим законима.

Степен угрожености земљишта од хемијског загађења одређује се на основу вредности загађујућих материја датих у посебном пропису, којим се регулишу граничне вредности опасних и штетних материја у подземним водама, као и у посебним прилозима Уредбе, који се односе на ремедијационе вредности концентрација опасних и штетних материја и вредности које могу указати на значајну контаминацију подземних вода и земљишта.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета, у складу са његовом наменом.

Праћење параметара квалитета земљишта је неопходно вршити у континуитету дуги низ година, на одређеним местима за које се утврди евидентна угроженост параметара стања животне средине.

Локације на којима је депонован незагађен материјал од ископавања (земља) не припадају контаминираним локацијама.

Усвајањем Уредбе о програму систематског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма обезбеђена је основа за доношење програма системског праћења квалитета земљишта који ће обухватити успостављање државне и локалне мреже локалитета за праћење квалитета земљишта и који не обухвата пољопривредно земљиште. Државна мрежа локалитета успоставља се за праћење квалитета земљишта на нивоу Републике Србије на локалитетима на којима је дошло или може доћи до загађења земљишта и који су од посебног интереса за Републику Србију.

У складу са чланом 5. Уредбе, локална мрежа локалитета за праћење квалитета земљишта успоставља се за праћење квалитета земљишта на нивоу аутономне покрајине. Локалну мрежу чине допунски локалитети који се одређују на основу мерења или поступака процене, а за које нема података о нивоу загађујућих материја.

У складу са чланом 10. Уредбе подаци добијени реализацијом програма систематског праћења квалитета земљишта користе се за оцењивање квалитета земљишта, као и за израду извештаја о стању земљишта и саставни су део информационог система заштите животне средине и достављају се Агенцији за заштиту животне средине.

3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Када су у питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине иста произилазе из Закона о заштити животне средине.

У остваривању система заштите животне средине Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, правна и физичка лица одговорна су за сваку активност којом мењају или могу променити стање и услове у животној средини, односно за непредузимање мера заштите животне средине, у складу са Законом о заштити животне средине.

Правна и физичка лица дужна су да у обављању својих делатности обезбеде: рационално коришћење природних богатстава; урачунавање трошкова заштите животне средине у оквиру инвестиционих и производних трошкова, примену прописа, односно предузимање мера заштите животне средине, у складу са законом.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима.

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији, који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација, ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом.

Обавезе загађивача

У контексту мониторинга загађивача, законом су прописане обавезе оператера постројења, односно комплекса који представља извор емисија и загађивања животне средине да преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења,
- 2) обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Власник или корисник земљишта или постројења, чија делатност, односно активност може да буде или јесте узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да у складу са Законом о заштити земљишта врши мониторинг земљишта, на начин да:

- 1) прикаже податке о квалитету земљишта пре почетка и по завршетку обављања активности,
- 2) прати промене на земљишту и у земљишту на прописан начин у зони утицаја својих активности,
- 3) податке о промени на земљишту и у земљишту достави Министарству надлежном за послове заштите животне средине и Агенцији за заштиту животне средине.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи су дужни да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

Према Закону о заштити земљишта, овлашћено правно лице које врши мониторинг доставља Министарству надлежном за послове заштите животне средине и Агенцији за заштиту животне средине извештај о мониторингу државне мреже.

Надлежни орган аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, такође, достављају извештај мониторинга локалне мреже.

Загађивач земљишта извештај о мониторингу доставља надлежном Министарству, на територији аутономне покрајине надлежном покрајинском органу, јединици локалне самоуправе и Агенцији.

Санација и ремедијација

Правно и физичко лице које деградира животну средину дужно је да изврши ремедијацију или на други начин санира деградирану животну средину, у складу са пројектима санације и ремедијације, на које сагласност даје надлежно министарство.

Законски оквир

Мониторинг квалитета параметара животне средине дефинисан је следећим правним актима:

- Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС” бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11-УС, 14/16, 76/18, 95/18-др. закон и 95/18-др. закон);
- Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон);
- Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, бр. 111/15 и 83/21);
- Законом о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др. закон);
- Законом о водама („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 24/14);

- Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12);
- Законом о заштити земљишта („Службени гласник РС”, број 112/15);
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС”, бр. 30/18 и 64/19);
- Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 96/21);
- Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10);
- Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Службени гласник РС”, број 74/11);
- Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС”, број 33/16);
- Правилником о обрасцу документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Службени гласник РС”, број 114/13);
- Правилником о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину њиховог достављања и упутству за њихово попуњавање („Службени гласник РС”, број 17/17) и др.

4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

У случају неочекиваних негативних утицаја у поступку имплементације Просторног плана и у фази реализације планираних намена, потребно је, у складу са важећом законском регулативом, спровести надзор и контролу и применити мере отклањања и минимизирања потенцијално настале штете, извршити санацију простора и применити мере ревитализације (ремедијације) и заштите животне средине.

Неочекивани негативни утицаји реализованих намена и објеката (у редовном раду реализованих пројеката - објеката, постројења, радова) се морају спречити доследним спровођењем урбанистичких и техничких мера заштите, мера за спречавање и отклањање насталих узрока, мера санације последица и успостављање мониторинга животне средине.

За предметни Просторни план, од фазе припреме до коначног усвајања, укључен је процес процене утицаја стратешког карактера, у коначном циљу реализације планираних намена простора у оквирима прихватљивим са аспекта заштите животне средине. Обзиром на то да није могуће у потпуности искључити вероватноћу појаве неочекиваних негативних утицаја са негативним ефектима и последицама по животну средину, прописан је начин поступања у случају таквих појава.

VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинисани су основни методолошки приступ и садржај Извештаја о стратешкој процени.

Стратешка процена је процес који се врши над планским документом, анализирајући додатно и остале расположиве податке као што су статистички подаци и други подаци, добијени за потребе израде Просторног плана и Стратешке процене, као и валоризацијом стања на терену.

У предметној стратешкој процени су анализирана сва планска решења и мере заштите, извршена је синтезна процена њихових утицаја и интеракција са утицајима из окружења на природне ресурсе и живи свет, као и на животну средину, а на основу утврђених валидних параметара дат је предлог адекватних превентивних и санационих мера заштите животне средине у контексту реализације концепта одрживог развоја овог подручја.

Примењени метод рада заснива се на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа.

Методологија се базира на поштовању Закона о заштити животне средине, а пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, који утврђује услове, начин и поступак процењивања утицаја појединих садржаја Просторног плана на животну средину.

Примењени метод поштује наведене опште методолошке принципе и спроводи се у неколико фаза:

1. Утврђују се полазне основе стратешке процене, које обухватају: дефинисање предмета као и просторног обухвата Стратешке процене, циљеве и метод рада, правног, планског и документационог основа;
2. Анализа постојећег стања и стања квалитета чиниоца животне средине, анализираних кроз природне услове (вредновање квалитета ваздуха, земљишта, вода, угроженост буком итд);
3. Затим се врши процена могућег утицаја на животну средину на основу квантификације појединих елемената животне средине, научних сазнања, података објављених у литератури, другим студијама, искустава других земаља и сл;
4. Након тога, предлажу се мере за спречавање и ограничавање штетних утицаја у току спровођења и реализације Просторног плана, мере за унапређење стања животне средине, мере за праћење стања животне средине, које обухватају предлог индикатора за праћење стања животне средине и по потреби успостављање нових мерних тачака.

Не улазећи у детаљније елаборирање појединих фаза, потребно је нагласити да свака фаза има своје специфичности и никако се не сме запоставити у поступку интегралног планирања заштите и очувања квалитетне животне средине.

Ограничења у спровођењу предложеног метода, посебно у фази приказа постојећег стања, су недостатак квантификованих података за поједине параметре животне средине у обухвату Просторног плана, као и података о привредним субјектима.

Полазни критеријуми за одређивање могућих карактеристика утицаја на животну средину су постојеће стање и одлике Просторног плана, као и њихови могући утицаји на квалитет ваздуха, воде, земљишта, животињски свет, биодиверзитет и остале природне и створене вредности.

Према критеријумима и оцени постојећег стања животне средине, а имајући у виду природне услове и изграђене структуре на подручју за које се Просторни план доноси, издвајају се најзначајнији утицаји на животну средину који могу неповољно утицати на непосредно окружење. Методолошки основ за израду Стратешке процене утицаја, у

ужем смислу представљају методе научног истраживања, односно примењене методе праћења стања објеката, односно појава и процеса у простору, од извора загађења, притисака, стања и одговора (планског решења).

У Извештају су анализирани све Планом предвиђене активности, извршена је синтетна процена њихових утицаја на природне ресурсе и створене вредности и дат је предлог адекватних превентивних и санационих мера заштите животне средине у контексту реализације концепта одрживог развоја овог подручја.

2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Основну тешкоћу у спровођењу стратешке процене и изради Извештаја о стратешкој процени представљао је недостатак званичне, детаљно прописане јединствене методологије, на нивоу прописа.

Поред недостатака одговарајућих смерница и упутстава, уочен је проблем недовољно развијеног информационог система о животној средини, као и непостојање Програма праћења стања параметара животне средине, на основу система показатеља-индикатора за оцену и праћење стања животне средине на подручју у обухвату Просторног плана.

При оцени планских решења уочен је проблем у практичној примени индикатора дефинисаних Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине, имајући у виду да за планско подручје нису доступни систематизовани подаци и да нису вршења мерења одређених параметара животне средине, те да није утврђено нулто стање животне средине простора који је у обухвату овог Просторног плана.

Тешкоћа при изради стратешке процене утицаја на животну средину огледа се и у раздвајању питања која су у домену (детаљне) процене утицаја на животну средину у односу на стратешке процене утицаја планских докумената на животну средину. Европске препоруке су да стратешка процена не треба да улази у претерану квантификацију, да је њена суштина у вредновању и поређењу алтернатива/опција са аспекта могућих значајних утицаја на животну средину, да је нагласак, када се ради о карактеру утицаја, на кумулативним и синергијским ефектима, да се спроводи једино за програме и планове јавног карактера итд.

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Начини одлучивања по питањима заштите животне средине зависе од низа фактора, а првенствено од значаја позитивних и негативних утицаја планских решења на здравље људи, социјални и економски развој и животну средину.

Предметним Просторним планом нису разрађивана и предложена варијантна решења, те нису вршене стратешке одлуке у смислу избора најпогодније варијанте.

Планом је дато решење адекватно планираној намени простора, у обиму који је дозвољен прописаним мерама заштите, те су дата решења усклађена са заштитом животне средине.

Утврђени су основни критеријуми просторног уређења, коришћења природних ресурса и мере заштите животне средине.

Процес процене утицаја планских решења на животну средину вршен је паралелно са поступком израде планског документа.

Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Просторног плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему Просторног плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављање мишљења, као и о времену и месту одржавања јавне расправе, у складу са Законом којим се уређује поступак доношења Просторног плана. Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење током 30 дана јавног увида.

Орган надлежан за припрему Просторног плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности, који садржи сва мишљења о Извештају о стратешкој процени, као и мишљења датих у току јавног увида и јавне расправе о Плану. Извештај о стратешкој процени доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи општинском органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. На основу ове оцене, орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на Извештај о стратешкој процени, у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање. После прикупљања и обраде свих мишљења, на основу којих се формира финална верзија Просторног плана, орган надлежан за припрему Просторног плана доставља Извештај о стратешкој процени заједно са Просторним планом надлежном органу на одлучивање.

VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Проблематика заштите животне средине разматрана је у оквиру планског документа, али и Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину. Примењена методологија је описана у претходном поглављу и сагласна је са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, којим се дефинише садржина Извештаја о стратешкој процени утицаја.

Циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја предметног Просторног плана на животну средину је сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире (границе) дефинисане законском регулативом. Да би се постављени циљ могао остварити, потребно је било сагледати постојеће стање животне средине и планом предвиђене активности.

Стратешка процена утицаја Просторног плана на животну средину интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава План ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине.

Анализа и процена потенцијалних утицаја стратешког карактера превентивно делује у смислу спречавања еколошке штете у простору. На нивоу Просторног плана, процењени су потенцијални утицаји планираних намена и ефекти на животну средину, укључена је јавност и заинтересоване институције у процес одлучивања, а приликом доношења коначне одлуке биће узети у обзир добијени резултати и укључени у Извештај о стратешкој процени утицаја предметног Просторног плана на животну средину.

На основу вредновања планских решења процењује се да планиране намене и имплементација Просторног плана неће импликовати битне неповољне, еколошки неприхватљиве ефекте по природне вредности и животну средину, а који се не могу контролисати, него ће, шта више, планска решења довести до решавања већег броја конфликтних активности у простору.

Предметни Извештај о стратешкој процени утицаја не може дати експлицитне одговоре на прихватљивост појединих планских решења. Таква планска решења морају се разрађивати и детаљно оцењивати приликом израде пројектне документације и студија оправданости. Већи ниво детаљности, којим ће се анализирати појединачни објекти и њихови утицаји на животну средину, разматраће процене утицаја појединачних објеката на животну средину.

IX ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Оцена Извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

На основу оцене Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе Просторног плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО